

Unia Europejska
Fundusz Spójności

PROGRAM REWITALIZACJI Gminy Zagnańsk

na lata 2016 - 2023

Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk na lata 2016-2023 jest
opracowywany w ramach projektu dofinansowanego
z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

Grudzień 2016

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	5
3. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Zagnańsk	12
3.1 Lokalizacja.....	12
3.2 Strefa środowiskowa	16
3.3 Strefa społeczna	24
3.4 Strefa gospodarcza	61
3.5 Strefa przestrzenna	69
3.6 Wnioski z konsultacji społecznych.....	80
4. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji	87
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	93
6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań	94
7. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	98
8. Komplementarności pomiędzy projektami	113
9. Indykatywne ramy finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych	117
10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	128
11. System wdrażania i monitorowania	132
12. Obszar rewitalizacji – załącznik graficzny	135

1. Wprowadzenie

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie programu rewitalizacji. Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, infrastrukturalnej, którego celem jest wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych. Taką funkcję spełnia niniejszy *Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk na lata 2016 – 2023*.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznacza Ustawa o Rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku. Określa ona zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji, rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z mieszkańcami obszaru rewitalizacji, w sposób zaplanowany oraz kompleksowy.

W perspektywie finansowej 2014-2020 rewitalizacja będzie dotyczyć zarówno terenów miejskich, jak i wiejskich. Głównym jej celem powinno być trwałe podniesienie jakości życia na obszarze zdegradowanym. Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona łączyć działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem.

Istotne jest, aby projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna, obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym jest obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym. Ponadto występuje na nim co najmniej jedno z negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego program rewitalizacji. Gmina Zagnańsk planuje prowadzenie działań rewitalizacyjnych i chce pozyskać na ten cel środki unijne. W związku z tym będzie konieczne opracowanie Programu Rewitalizacji, zawierającego w szczególności: szczegółową diagnozę obszaru zdegradowanego, cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz szacunkowe ramy finansowe programu rewitalizacji.

2. Powiązania programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk jest instrumentem kształtującym oraz realizującym politykę przestrzenną gminy. Odbywa się to zarówno poprzez wyznaczenie obszarów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych, jak i określenie zakresu tych działań. Planowane do realizacji zadania nie mogą być sprzeczne z polityką przestrzenną, zasadami ładu przestrzennego oraz rozwoju zrównoważonego.

Niniejszy dokument wykazuje szereg powiązań z innymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi na różnych poziomach. Istotą rewitalizacji jest prowadzenie kompleksowych działań na obszarach cechujących się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, bądź technicznej. Podejmowana interwencja wiązać się będzie z realizacją szeregu projektów rewitalizacyjnych mających na celu przywrócenie do życia określonych obszarów miejscowości, gwarantując w ten sposób poprawę jakości życia mieszkańców.

DOKUMENTY POZIOMU EUROPEJSKIEGO

EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Strategia ta jest nową długookresową strategią rozwoju Unii Europejskiej na lata 2010-2020.

Strategia „Europa 2020”, w której zaplanowano trzy priorytety:

- rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów,
- bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną”.

W ramach Programu Rewitalizacji planujemy szereg działań wpisujących się w Strategię „EUROPA 2020”, tj. m.in.:

- wspieramy kształcenie i uczenie się przez całe życie (liczne projekty edukacyjne na obszarach rewitalizacji),

- zwiększenie kwalifikacji zawodowych,
- inwestycje w energię odnawialną w tym termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

DOKUMENTY POZIOMU KRAJOWEGO

Wśród priorytetów „*Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*” wymienia się rekultywację terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo przez przywracanie im wartości przyrodniczej lub użytkowej. Działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju zostały wpisane w ślad za dokumentami wspólnotowymi jako jedno z najważniejszych wyzwań dla polityki ekologicznej.

Celem działań władz samorządowych powinno być wyprowadzanie ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów miejscowości poprzez przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością. Działania te powinny być prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany przez określenie i realizację programów rewitalizacji.

Zapisy *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju* zawierają wśród celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju

Cel 2: Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.

W rozwinięciu tego celu wskazuje się, iż działania polityki przestrzennej w odniesieniu do zdegradowanych obszarów zurbanizowanych mają na celu przywrócenie ich funkcji administracyjnych, społecznych i gospodarczych oraz stworzenie warunków sprzyjających ich powtórnemu zagospodarowaniu dzięki skorelowanym interwencjom w sferze planowania przestrzennego, inwestycjom infrastrukturalnym oraz wsparciu zasobów ludzkich i przedsiębiorczości. Działania restrukturyzacyjne i rewitalizacyjne doprowadzą do odzyskania atrakcyjności danego obszaru, do przywrócenia korzystnych warunków życia i podejmowania działalności gospodarczej oraz inwestycyjnej z wykorzystaniem istniejącego potencjału

kulturowego i zachowaniem funkcji symbolicznych oraz przyrodniczych obszaru w procesie jego adaptacji do nowych funkcji.

Przygotowanie programów rewitalizacyjnych będzie warunkiem niezbędnym do prowadzenia działań inwestycyjnych przewidzianych w regionalnych strategiach rozwoju. Poziom lokalny będzie ponadto odpowiedzialny za uporządkowanie stanu prawnego nieruchomości (regulacje dotyczące restytucji majątku i roszczeń majątkowych). Kompleksowe lokalne programy rewitalizacji powinny obejmować priorytety techniczne, przestrzenne, społeczne, kulturowe, gospodarcze i ekologiczne. Ich zakres, oprócz poprawy stanu budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, powinien obejmować ochronę dziedzictwa kulturowego, zapewnienie wysokiej jakości przestrzeni publicznych, poprawę transportu publicznego, integrację społeczną mieszkańców rewitalizowanych obszarów, przywrócenie terenom zdegradowanym ich funkcji przyrodniczej lub nadanie im takiej funkcji, a także promowanie zrównoważonego rozwoju.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020

Wytyczne wskazują warunki i sposoby zapewnienia komplementarności interwencji dla projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z funduszy EFRR, EFS i FS w ramach różnych celów tematycznych, priorytetów inwestycyjnych, zarówno w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, jak i Krajowego Programu Operacyjnego. Podstawowym celem Wytycznych jest ujednoczenie warunków i procedur wdrażania programów operacyjnych na lata 2014-2020 w zakresie projektów realizujących cele rewitalizacji. Dokumentem odniesienia dla Wytycznych jest Umowa Partnerstwa, która formułuje wyzwania związane z zapewnieniem warunków dla właściwej rewitalizacji, tj. zintegrowanego, kompleksowego oraz przygotowanego i prowadzonego z uwzględnieniem realnej partycypacji społecznej przeciwdziałania procesom degradacji obszarów dotkniętych kryzysem.

Niniejszy Program Rewitalizacji jest opracowany z uwzględnieniem przedmiotowych wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju.

DOKUMENTY POZIOMU REGIONALNEGO

A) Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020 jest najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym określającym kierunki rozwoju województwa

świętokrzyskiego. Zapisy Strategii wskazują na konieczność podjęcia zintensyfikowanych działań w zakresie rewitalizacji.

Obszary wymagające rewitalizacji są to obszary, na których istnieją tereny i obiekty zdegradowane, zdewastowane, w tym głównie przemysłowe dotknięte problemami związanymi z degradacją środowiska przyrodniczego oraz nasileniem negatywnych zjawisk społecznych. Znaczenie problematyki przekształcania terenów przemysłowych wynika ze skali ich występowania i ich lokalizacji.

Do podstawowych wyzwań polityki rozwoju województwa uznano równoważenie procesów rozwoju regionu w zakresie rewitalizacji obszarów przemysłowych i zdegradowanych.

Poniżej scharakteryzowano cele strategiczne, cele operacyjne oraz kierunki działania, które są spójne z założonymi celami szczegółowymi określonymi w Programie Rewitalizacji.

Cel strategiczny 1: Koncentracja na poprawie infrastruktury regionalnej

1.2 Poprawa infrastruktury społecznej i usług publicznych, czyli wzrost kapitału społecznego, wsparcie zatrudnienia i wyższa jakość życia w regionie

- wspieranie zatrudnienia, wyłączenia społecznego i zwalczania ubóstwa;
- usprawnienie materialne i organizacyjne takich instytucji jak m.in.: szpitale, sanatoria, jednostki organizacyjne pomocy i integracji społecznej, szkoły, przedszkola, obiekty kultury, obiekty sportowe, instytucje administracji publicznej, organizacje pozarządowe;
- tworzenie na poziomie regionalnym i lokalnym systemowych rozwiązań, wzmacniających więzi społeczne mieszkańców oraz umożliwiających likwidację barier dla społecznej i obywatelskiej aktywności mieszkańców (szczególnie młodzieży);
- rozwój sektora ekonomii społecznej oraz sektora organizacji pozarządowych, jako istotnych elementów systemu zaspokajania potrzeb społecznych.

Cel strategiczny 2: Koncentracja na kluczowych gałęziach i branżach dla rozwoju gospodarczego regionu

2.4 Pakietyzacja i komercjalizacja produktu turystycznego – czyli rynkowa gra zespołowa

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej oraz wzmacnianie potencjału turystycznego regionu;
- wsparcie władz samorządowych w zakresie promocji regionu, wykorzystującej zróżnicowane kanały dotarcia do potencjalnego klienta;

- dalszy rozwój turystyki wydatnie wykorzystującej bogate dziedzictwo kulturowe regionu.

Cel strategiczny 3: Koncentracja na budowie kapitału ludzkiego i bazy dla innowacyjnej gospodarki

3.1 Sprzyjanie kumulowaniu kapitału ludzkiego czyli zdrowi, kreatywni i wykształceni ludzie jako podstawa myślenia o pomyślnej przyszłości

- rozwój systemu usług umożliwiających zapobieganie występowaniu różnych form wykluczenia społecznego w szczególności wobec osób starszych, a także niesamodzielnych i niepełnosprawnych, rodzin wielodzietnych oraz dzieci pochodzących ze środowisk dysfunkcyjnych;
- powstrzymanie procesów emigracji, szczególnie osób młodych i wykształconych oraz stymulowanie procesów reemigracji i imigracji;
- umiejętne profilowanie wykształcenia, z naciskiem na kierunki ścisłe;
- poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji i wzrost prestiżu regionalnych uczelni;
- działanie na rzecz rozwoju kultury fizycznej i sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, jako ważnego czynnika sprzyjającego kreowaniu postaw prospołecznych, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz promocji zdrowego trybu życia;
- propagowanie, szczególnie wśród młodych mieszkańców regionu, wolontariatu i innych form aktywności społecznej i obywatelskiej, umożliwiających podniesienie kompetencji społecznych, budowę więzi ze swoim regionem oraz zdobycie pierwszego doświadczenia;
- pełne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego, ułatwianie dostępu do dóbr kultury, między innymi poprzez digitalizację zbiorów dziedzictwa kulturowego.

Cel strategiczny 6. Koncentracja na ekologicznych aspektach rozwoju regionu

6.1 Energia versus emisja, czyli próba rozwiązania dylematu, jak nie szkodzić jednocześnie środowisku i gospodarce

- promocja i wspieranie znacznie szerszego niż dotychczas wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE), jako istotnego elementu dywersyfikacji źródeł energii oraz budownictwa energooszczędnego.

A) Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Kieleckiego do roku 2020 wyznacza główne kierunki jego rozwoju, a także przyjmuje do realizacji szereg inwestycji.

W Strategii zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i operacyjne zgodne z Programem Rewitalizacji Gminy Zagnańsk.

Misja: „Podniesienie jakości życia mieszkańców powiatu kieleckiego oraz poprawa standardu usług publicznych poprzez realizowanie polityki zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego z poszanowaniem środowiska naturalnego i racjonalne wykorzystanie walorów kulturowych i turystycznych powiatu”.

Cel strategiczny I. Rozwój zasobów ludzkich i instytucjonalnych.

Cel strategiczny II. Ochrona i racjonalne wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i dóbr kultury.

Cel strategiczny III. Rozwój gospodarczy oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.

B) Strategia Rozwoju Gminy Zagnańsk na lata 2014 – 2024

Strategia Rozwoju Gminy Zagnańsk na lata 2014-2024 jest najważniejszym dokumentem na poziomie lokalnym określającym kierunki rozwoju gminy.

W Strategii zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i operacyjne zgodne z Programem Rewitalizacji Gminy Zagnańsk.

Wizja rozwoju gminy: Gmina Zagnańsk konkurencyjna ze względu na oferowaną wysoką jakość życia, cenne walory przyrodnicze i kulturowe.

Cel strategiczny 1: Poprawa warunków dla gospodarki lokalnej.

Cel strategiczny 2: Wzrost jakości życia mieszkańców.

Cel strategiczny 3: Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego gminy.

Cel operacyjny 1: Korzystne warunki do kształtowania gospodarki lokalnej.

Cel operacyjny 2: Rozwinięta turystycznie gmina.

Cel operacyjny 3: Wysoka jakość życia mieszkańców.

Cel operacyjny 4: Promocja zasobów gminy.

C) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagnańsk na lata 2011-2020

W Strategii zostały wyznaczone następujące cele strategiczne i operacyjne zgodne z Programem Rewitalizacji Gminy Zagnańsk.

Cel ogólny: Gmina Zagnańsk wspiera rodzinę, aktywnie przeciwdziała marginalizacji społecznej oraz dąży do rozwoju obywatelskiego mieszkańców.

Cel strategiczny 2. Więcej osób podejmujących pracę i utrzymujących się z niej bez pomocy państwa i gminy oraz samodzielnie rozwiązujących swoje problemy bytowe.

Cel operacyjny 2.1. Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.

Cel operacyjny 2.2. Kształtowanie i promowanie postaw przedsiębiorczych.

Cel strategiczny 4. Dzieci i młodzież aktywnie działają dla siebie i innych dzięki zapewnieniu odpowiednich warunków.

Cel operacyjny 4.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Cel operacyjny 4.2. Umożliwienie pożytecznego spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież.

Cel strategiczny 5. Osoby starsze i niepełnosprawne są bardziej zintegrowane ze społecznością i czują się potrzebne.

Cel operacyjny 5.1. Wzrost integracji społecznej osób starszych.

D) Studium Uwarunkowań i Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zagnańsk.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Zagnańsk określa politykę przestrzenną Gminy jako wyraz świadomej działalności samorządu lokalnego w odniesieniu do przestrzeni podlegającej jego jurysdykcji.

Głównym celem polityki przestrzennej Gminy Zagnańsk jest ukierunkowanie procesu podnoszenia jakości warunków życia mieszkańców i funkcjonowania Gminy, zwiększenie dochodów budżetu Gminy i jej mieszkańców poprzez wykorzystywanie walorów terytorialnych, warunków rozwoju i szans rozwojowych, a przeciwdziałanie degradacji wartościowych elementów Gminy i przeciwdziałanie barierom rozwojowym z jednoczesnym respektowaniem zasady zrównoważonego rozwoju.

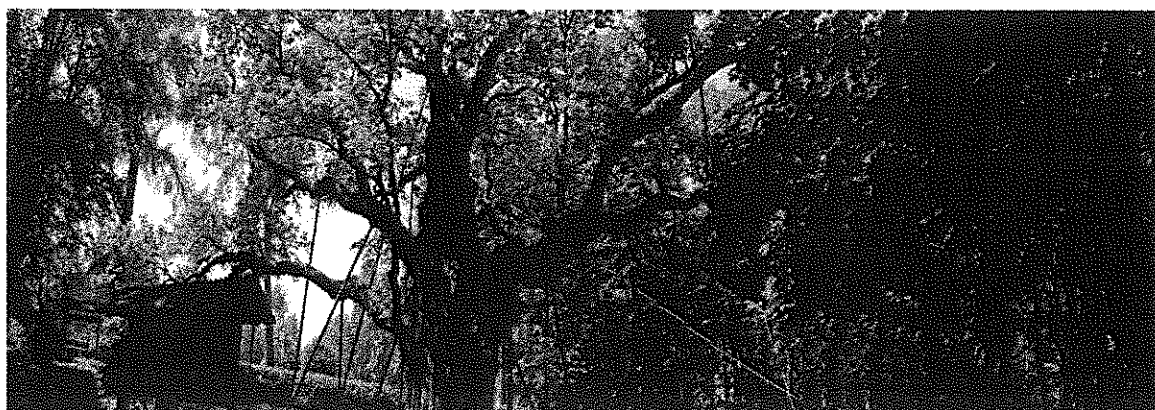
W studium wskazano, iż „naczelnym celem strategii społeczno-gospodarczej rozwoju gminy Zagnańsk, wynikającym z uwarunkowań jest:

- promowanie ekologicznych kierunków i form działalności;
- skuteczne przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się procesów degradacji środowiska, czyli tworzenia trwałych podstaw rozwoju ekologicznego. Generalnie – za cel główny – uznać należy wykorzystanie wszystkich zasobów gminy oraz potencjalnych możliwości na rzecz zrównoważonego rozwoju dla podniesienia standardu życia mieszkańców oraz sprawnego funkcjonowania gminy”.

Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk dąży do realizacji celów zawartych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w sposób pośredni jak i bezpośredni.

3. Diagnoza obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Zagnańsk

3.1 Lokalizacja

Dąb Bartek w Zagnańsku, źródło: www.zagnansk.pl

Gmina Zagnańsk położona jest w północnej części Województwa Świętokrzyskiego na terenie Powiatu Kieleckiego. Posiada status gminy wiejskiej. Położona częściowo w obrębie Suchedniowsko-Oblegorskiego Parku Krajobrazowego (największego kompleksu leśnego w Górach Świętokrzyskich) posiada kilka rezerwatów i liczne pomniki przyrody, w tym najbardziej rozpoznawalny dąb szypułkowy „Bartek”. Usytuowana w bliskiej odległości od Kielc stanowi naturalne zaplecze rekreacyjne stolicy województwa. Dodatkową atrakcją, która może wpłynąć na rozwój gminy jest kamieniołom „Zachelmie”. Paleontolodzy odkryli w nim odciski i kości najstarszych czworonożnych zwierząt lądowych (tetrapodów), co było wydarzeniem na skalę światową. Dodatkowym atutem gminy są zlokalizowane tu kąpieliska Borowa Góra i Umer, uznane za najbezpieczniejsze i najlepiej przygotowane w województwie. Gmina Zagnańsk posiada również niezwykle cenne ujęcia wody pitnej.

Gmina zajmuje powierzchnię 124,37km², z czego lasy znajdujące się na terenie Gminy Zagnańsk zajmują ponad połowę powierzchni gminy 7 442 ha to jest około 59,6%.

Terenami sąsiadującymi są:

- ❖ od północy gminy: Stąporków (powiat konecki), Bliżyn i Suchedniów (powiat skarżyski),
- ❖ od wschodu gmina Łączna (powiat skarżyski),
- ❖ od południa gmina Masłów (powiat kielecki),
- ❖ od południowego zachodu gmina Miedziana Góra (powiat kielecki), oraz
- ❖ od zachodu gmina Mniów (powiat kielecki).

Sieć osadnicza gminy Zagnańsk stanowi 36 miejscowości podzielone na 17 sołectw: Bartków, Belno, Chrusty, Długojów, Gruszka, Janaszów, Jaworze, Kajetanów, Kaniów, Kołomań, Lekomin, Samsonów, Szalas, Tumlin, Umer, Zachelmie, Zagnańsk.

Źródło: opracowanie własne.

Powierzchnia poszczególnych sołectw na terenie Gminy Zagnańsk:

Lp.	SOŁECTWA	POWIERZCHNIA [HA]
1.	Bartków	177
2.	Belno	1504
3.	Chrusty	482
4.	Długojów	1152
5.	Gruszka	1358
6.	Janaszów	300
7.	Jaworze	704
8.	Kajetanów	349
9.	Kaniów	275
10.	Kołomań	1473
11.	Lekomin	258
12.	Samsonów	1235
13.	Szałas	375
14.	Tumlin	1482
15.	Umer	248
16.	Zachelmie	632
17.	Zagnańsk	433
	RAZEM	12437

Tropy tetrapoda, źródło: www.tetrapod.net.pl

3.2 Strefa środowiskowa

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski J. Kondrackiego teren gminy znajduje się w obrębie Wyżyny Małopolskiej, makroregionu Wyżyny Kieleckiej oraz mezoregionu Góry Świętokrzyskiej i Płaskowyżu Suchedniowskiego. Lasy znajdujące się na terenie gminy Zagnańsk wchodzi w skład Nadleśnictwa Zagnańsk, które zostało utworzone w 1929 r. z połączenia dwóch jednostek części Nadleśnictwa Samsonów i części Nadleśnictwa Święta Katarzyna, a w obecnym kształcie istnieje od dnia 1.07.1984 r. reaktywowane na podstawie zarządzenia nr 12/84 Dyrektora OZLP Radom z dnia 10.05.1984r. W jego skład wchodzi dwa obręby: Zagnańsk – 3828 ha i Samsonów - 6114 ha, Nadleśnictwo zarządza gruntami Skarbu Państwa o powierzchni 9942 ha w tym powierzchnia leśna stanowi 9491 ha.¹

¹ Strategia Rozwoju Gminy Zagnańsk na lata 2014 -2020

Obszar gminy Zagnańsk pokryty jest utworami permsko-mezozoicznymi. Tworzą one osłonę paleozoiczną trzonu Gór Świętokrzyskich. Na południowych krańcach gminy odsłaniają się utwory dewonu, wypełniające synklinę Barczy. Najstarszymi utworami występującymi na terenie gminy są osady kambru środkowego i górnego. Stanowią one kompleks piaskowcowo – łupkowy. Pomiędzy Kajetanowem a Barczą występują osady syluru. Tam tworzą się niewielkie wychodnie. Są to utwory łupkowo – szarogłazowe. Utwory dewonu są na omawianym obszarze najmłodszymi utworami należącymi do paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich. Budują go osady piaskowcowo – mułowcowe oraz dolomity (Góra Chelmowa). Osady permu odsłaniają się na północ od Kajetanowa. Są to czarne wapienie bitumiczne. Nad wapieniami permu zalegają utwory triasu dolnego i środkowego. Trias środkowy budują wapienie i dolomity margliste. Utwory starszego podłoża (poza wychodniami) przykryte są osadami czwartorzędowymi. Występują one głównie w dolinach rzek oraz w postaci nieregularnych płatów u podnóża wzgórz. Są to z reguły osady piaszczyste, deluwialne. Miejscami zalegają gliny zwałowe z okresu zlodowacenia południowopolskiego. Miąższość osadów czwartorzędowych wynosi od kilku do kilkunastu metrów².

Na terenie gminy spotykają się zlewnie trzech dopływów Wisły: Nidy, Kamiennej i Pilicy. Pod względem hydrologicznym obszar ten stanowi dział wodny II rzędu pomiędzy zlewniami Nidy i Pilicy oraz działów wodnych niższego rzędu (III i IV). Przechodzą one wzdłuż pasm górskich, co powoduje, że strumienie i rzeki z terenu gminy spływają do trzech większych zlewni, którymi są rzeki: Nida, Kamienna i Pilica – dopływy Wisły. Główne źródło zaopatrzenia ludności i przemysłu w wodę na terenie gminy Zagnańsk stanowią wody podziemne. Wykorzystywany jest do tego celu najzasobniejszy w wodę, triasowy poziom wodonośny. Wody tego poziomu charakteryzują się bardzo dobrą jakością, gdzie po prostym uzdatnieniu nadają się do picia. Gmina Zagnańsk korzysta jeszcze z ujęć w Kołomaniu. Studnie na tych ujęciach ujmują również wody z utworów piaskowcowych dolnego triasu. Pobór wód z tych ujęć odbywa się w oparciu o pozwolenia wodnoprawne.

W Gminie Zagnańsk przeważają słabe gleby klasy V i VI klasy bonitacyjnej. Stanowią one 75% powierzchni. Gleby średnie klasy IV a i IV b stanowią 24,5% obszaru, natomiast klasa III stanowi tylko 0,5% ogółu gleb. Jest to powód, dla którego mieszkańcy gminy utrzymują się głównie z pracy poza rolnictwem.

Część terenów rolnych bezpośrednio związana z procesami produkcji rolniczej określana jest mianem rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Duża różnorodność typologiczna gleb,

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zagnańsk na lata 2014-2017 w perspektywie do 2021r.

uwarunkowana morfologią, budową geologiczną i zmiennością warunków klimatycznych, decyduje o dużym zróżnicowaniu jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Ogólna waloryzacja przestrzeni produkcyjnej oprócz jakości gleb uwzględnia ponadto warunki agroklimatyczne, stosunki wodne i rzeźbę terenu. Średni wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w 120 – punktowej skali wynosi dla województwa świętokrzyskiego 69,3 pkt, natomiast w skali kraju 66,6 pkt. Gmina Zagnańsk plasuje się poniżej średniej krajowej oraz wojewódzkiej i wynosi 40 – 50 pkt.

Na terenie Gminy Zagnańsk występują gleby słabe i bardzo słabe, wykształcone głównie na piaskach. Użytki rolne zajmują powierzchnię ok. 4.330 ha. W tabeli poniżej przedstawiono strukturę użytków rolnych w Gminie Zagnańsk, zgodnie z danymi prezentowanymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Zagnańsk na lata 2014 – 2017 w perspektywie do 2021 r.*

Ogółem	Grunty orne	Łąki	Pastwiska	Sady	Pozostałe grunty orne	Lasy i grunty lesne
4 284 ha	2 590 ha	822 ha	482 ha	57 ha	333 ha	7 442 ha

Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Zagnańsk:

Parki i obszary chronionego krajobrazu

Suchedniowsko – Oblęgorzski Park Krajobrazowy utworzony został 10 czerwca 1988r. Zajmuje obszar 21 407 ha, obejmując część obszarów gmin: Bliżyn, Łączna, Miedziana Góra, Mniów, Stąporków, Strawczyn, Suchedniów i Zagnańsk. Wyznaczona wokół Parku otulina zajmuje powierzchnię 25 681 ha obejmując część gmin: Bliżyn, Łączna, Miedziana Góra, Mniów, Stąporków, Strawczyn, Suchedniów, Zagnańsk i miasta Skarżysko Kamienna. Park obejmuje w gminie Zagnańsk sołectwa Długojów i Szalas. Sołectwa: Belno, Kołomań i Samsonów położone są na terenie parku, a sołectwa Bartków, Chrusty, Janaszów, Jaworze, Kaniów, Lekomin, Tumlin, Umer, Zachelmie i Zagnańsk leżą na terenie obszaru otuliny parku krajobrazowego.

Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu (POChK) – obejmuje tereny otaczające Kielce od północy i wschodu położone głównie w zlewni rzeki Lubrzanki i częściowo także rzek Kamionki i Bobrzy. Znajduje się na terenie gmin: Suchedniów, Zagnańsk, Piekoszów, Miedziana Góra, Górnio, Daleszyce, Morawica i łącznie obejmuje obszar 25 557 ha. Obejmuje południowo – wschodnią część gminy Zagnańsk stanowiąc ważny łącznik pomiędzy Świętokrzyskim Parkiem

Narodowym a wspomagającymi go parkami krajobrazowymi, do których należy m.in. Suchedniowsko – Oblęgorski Park Krajobrazowy.

Suchedniowsko – Oblęgorski Obszar Chronionego Krajobrazu (S-OOChK) - położony na terenie otuliny Suchedniowsko – Oblęgorskiego Parku Krajobrazowego, zajmuje powierzchnię 25 681 ha obejmując części gmin: Bliżyn (1777 ha), Łączna (725 ha), Miedziana Góra (4557 ha), Mniów (5923 ha), Stąporków (1737 ha), Strawczyn (4687 ha), Suchedniów (708 ha), Zagnańsk (5387 ha) i miasta Skarżysko - Kamienna (180 ha). Tereny te obejmuje się ochroną ze względu na krajobraz oraz bogactwo ekosystemów i pełnienie funkcji korytarzy ekologicznych.

Rezerwat Przyrody "Barcza" Źródło: www.zagnansk.pl

Rezerваты Przyrody

Rezerwat Przyrody nieożywionej "Barcza" – o powierzchni 14,75 ha ma za zadanie ochronę odsłoniętych skał dolnodewońskich przede wszystkim tufitów, które stanowią cenny dowód wulkanizmu na terenie Gór Świętokrzyskich. Rezerwat został utworzony w 1984 r. na mocy Rozporządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. Znajduje się 11 km na północ od Kielc, w pobliżu miejscowości o tej samej nazwie. Położony jest na zachodnim krańcu Pasma

Klonowskiego na zachodnim zboczu góry Barcza (465 m). U podnóża tej góry można znaleźć odciski dolnodewońskich morskich ramienionogów - Spirifer elewatus, toteż tutejsze piaskowce kwarcytowe nazywane są spiriferowymi.

Rezerwat Przyrody „Góra Krasna” o powierzchni 413,02 ha obejmuje części gmin: Zagnańsk, Stąporków i Mniów. Położony jest w granicach Suchedniowsko - Oblęgarskiego Parku Krajobrazowego oraz w jego otulinie, pomiędzy miejscowościami Luta, Krasna, Bień, Rogowice i Długojów. Wpisany został do projektu Europejskiej Sieci Ekologicznej NATURA 2000 jako część obszaru PLH 260001 Dolina Krasnej. Teren rezerwatu obejmuje naturalny odcinek rzeki Krasna i fragment jej doliny z obszarem łąk, mokradeł i lasów.

Rezerwat przyrody Góra Krasna, źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Zagnańsk na lata 2014-2017 w perspektywie do 2021r.

Rezerwat przyrody „Zachełmie” – utworzony Zarządzeniem Nr 5/2010 Regionalnego dyrektora ochrony Środowiska z dnia 08.11.2010r. (Dz. Urz. Woj. Św. z dn. 10.11.2010r. Nr 298, poz. 3076). Według aktu powołującego, rezerwat utworzono celem zachowania ze względów społecznych, naukowych i dydaktycznych terenu kamieniołomu Zachełmie ze stanowiskiem paleontologicznym najstarszych na świecie tropów czworonogów wraz z formami tektonicznymi, skałami i minerałami. W zachodniej części Góry Chełmowej, w pobliżu kościoła w Zachełmiu znajduje się rozległy nieczynny kamieniołom dolomitów. W tym kamieniołomie odnaleziono tropy tetrapoda.

Rezerwat Archeologiczno-Geologiczny „Góra Grodowa” w miejscowości Tumlin stanowiący relikwiny pogańskiego ośrodka kulturowego, zlokalizowany na pograniczu gmin: Zagnańsk i Miedziana Góra.

Na terenie gminy biegną dwa szlaki rowerowe: niebieski liczący około 14 km, oraz czerwony o długości około 12 km. Ponadto, przez teren gminy częściowo przebiega pięć znakowanych pieszych szlaków turystycznych: zielony, dwa czerwone i dwa żółte.

Szlaki turystyczne w Gminie Zagnańsk, źródło: www.zagnansk.pl

Formy ochrony przyrody w gminie Zagnańsk

lp.	Forma oc	Nazwa/opis	Data utworzenia
1	rezerwat przyrody	Barcza	1984-07-01
2	park krajobrazowy	Suchedniowsko-Oblęgorzki Park Krajobrazowy	1988-06-10
3	rezerwat przyrody	Górna Krasna	2004-01-28
4	obszar chronionego krajobrazu	Podkielecki Obszar Chronionego Krajobrazu	1995-11-21
5	obszar chronionego krajobrazu	Suchedniowsko-Oblęgorzki	2001-11-03
6	rezerwat przyrody	Zachelmie	2010-11-25
7	obszar natura 2000	Lasy Suchedniowskie	2009-03-06
8	obszar natura 2000	Ostoja Barcza	2011-03-01
9	pomnik przyrody	W północnej części kamieniołomu Zachelmie, odsłonięcie geologiczne w filarze skalnym o wysokości ok. 20 m, długości ok. 50 m i szerokości ok. 50 m.	1987-10-02
10	pomnik przyrody	Okolo 500 m od zabudowań wsi Kajetanów, grupa starych wyrobisk o głębokości do 6 m, na obszarze o łącznej długości 200 m i szerokości do 60 m, które stanowią jedyne w Górach Świętokrzyskich miejsce eksploatacji czarnych marmurów.	1987-10-02
11	pomnik przyrody	Aleja przydrożna składająca się z 29 szt. drzew, w pobliżu zabudowań leśnictwa Bartków i dębu "Bartek".	2011-12-06
12	pomnik przyrody	Dąb Bartek - wiek drzewa wg aktu 1200 lat, wg najnowszych badań dendrochronologicznych wiek oceniany jest na 645-670 lat.	1954-02-25
13	pomnik przyrody	Dąb szypułkowy "Daniel", o średnicy pnia na wysokości 1.30 m od ziemi - 1.50 m.	1993-09-08
14	pomnik przyrody	Jodła pospolita o średnicy pnia na wys. 1,30 m od ziemi - 1,02 m.	1997-01-15
15	pomnik przyrody	Buk zwyczajny o średnicy pnia na wys. 1,30 m od ziemi - 1,03 m.	1997-01-15
16	pomnik przyrody	Dąb szypułkowy o średnicy pnia na wys. 1,30 m od ziemi - 1,40 m.	1997-01-15
17	pomnik przyrody	Grupa 2 modrzewi europejskich, wiek około 120 lat.	1998-02-18
18	pomnik przyrody	Modrzew europejski, wiek około 120 lat.	1998-02-18
19	pomnik przyrody	Dąb szypułkowy, wiek około 160 lat.	2001-06-19
20	użytek ekologiczny	Bagno położone w Leśnictwie Bartków, w obrębie Samsonów Nadleśnictwa Zagnańsk w oddziale 72 d	2002-03-12

Źródło: GDOŚ

Realizacja zadań zapisanych w niniejszym dokumencie nie będzie miała negatywnego wpływu na większość gatunków zwierząt. Specyficzna sytuacja występuje w odniesieniu do gatunków (często rzadkich i chronionych), które dostosowały się do życia w warunkach miejskich

i wykorzystują istniejące budynki jako miejsca rozrodu. Dotyczy to w szczególności ptaków, które zakładają gniazda w obrębie budynków (jaskółki, jerzyki, rudziki, szpaki), a także nietoperzy, które bardzo często wykorzystują nieużytkowane części obiektów budowlanych jako miejsce odpoczynku i których wszystkie gatunki są chronione. Realizacja w takich obiektach prac remontowych związanych z termomodernizacją w nieodpowiednich okresach i bez poszanowania odpowiednich przepisów w tym zakresie, powodować może niszczenie lęgów lub też zabijanie osobników młodocianych. Dodatkowo przeprowadzone prace remontowe powodować mogą, że dane obiekty nie będą nadawały się do wykorzystania przez występujące tam wcześniej gatunki, gdyż przeprowadzone zmiany uniemożliwią założenie gniazd. Biorąc pod uwagę charakter obiektów, które są potencjalnymi źródłami niskiej emisji (duży udział budynków, wiele budynków starych), oraz fakt, że okres lęgowy ptaków jest w zasadzie najlepszym czasem do przeprowadzania prac remontowych na wolnym powietrzu (wiosna, lato), lokalnie wystąpić może negatywne oddziaływanie na ww. gatunki ptaków. W związku z powyższym przy przeprowadzeniu prac polegających na termomodernizacji należy zastosować się do następujących zasad:

- prace powinny być tak prowadzone, aby uniknąć występowania negatywnego oddziaływania na gatunki chronione, tzn. unikać ich płoszenia, zabijania, niszczenia siedlisk, gniazd i jaj, przenoszenia w inne miejsce,
- przed rozpoczęciem prac należy przeprowadzić rozpoznanie, czy w rejonie prowadzenia prac (także w strefie bezpośredniego oddziaływania) występują gatunki chronione na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419),
- w przypadku stwierdzenia występowania takich gatunków konieczne jest uzyskanie właściwego zezwolenia od organu ochrony środowiska (określonego w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004, nr 92, poz. 880) (RDOŚ-iu lub GDOŚ-iu – w zależności od statusu ochronnego danego gatunku), w którym określone będą terminy i warunki wykonywania prac remontowo-budowlanych, jeżeli nie jest możliwe odpowiednie dostosowanie harmonogram i sposobu prowadzenia prac, aby uniknąć zabijania poszczególnych osobników, niszczyć ich siedliska, gniazda, jaja, lub wystąpi konieczności ich przeniesienia, lub też prowadzenia innych zakazanych działań, konieczne jest uzyskanie zgody właściwego organu ochrony środowiska (określonego w art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2004 nr 92 poz. 880) na wykonywanie czynności zabronionych w stosunku do gatunków chronionych,

- ile jest to możliwe, po przeprowadzeniu prac remontowych w obiektach, w których wcześniej gniazdowały ptaki należy umożliwić im dalsze gniazdowanie. Jeżeli nie będzie to możliwe, należy dążyć do zapewnienia odpowiednich miejsc zastępczych (np. budek lęgowych) w rejonie remontowanego budynku tak, aby skompensować utracone miejsca siedliskowe dla danych gatunków. Charakter zastosowanych miejsc zastępczych, ich lokalizacja, parametry techniczne i zagęszczenie powinna być dobrana odpowiednio do preferencji gatunków, które występowały tam wcześniej.

3.3 Strefa społeczna

Problemy w sferze społecznej zostały zidentyfikowane z wykorzystaniem analizy struktury ludności wg płci i wieku, zmian liczby ludności, liczby udzielonych zasiłków pomocy społecznej, a także elementów związanych z kapitałem społecznym i kulturą oraz wyposażeniem gminy w infrastrukturę społeczną. Analizując sferę społeczną wzięto m.in. pod uwagę w szczególności dane dot. bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji, a także poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

LICZBA MIESZKAŃCÓW

Gminę Zagnańsk zamieszkuje 13 083 mieszkańców, według danych na rok 2015 r., z czego 6 629 stanowią kobiety a 6 454 mężczyźni. Niestety, w ostatnich latach obserwuje się na terenie Gminy Zagnańsk niekorzystne tendencje demograficzne związane z systematycznym zmniejszaniem się liczby mieszkańców. Poniżej zestawienie liczby ludności na przestrzeni ostatnich lat:

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Ogółem	13133	13118	13083
Kobiety	6661	6652	6629
Mężczyźni	6472	6466	6454
Wiek 0-17 lat	2268	2213	2186
Wiek 18-65 lat	9079	9092	9061
Wiek 65+	1786	1813	1836
Urodzenia żywe	129	96	120

Zgony	108	150	153
-------	-----	-----	-----

Zródło: Dane UG Zagnańsk

W latach 2002-2015 liczba mieszkańców wzrosła o 2,5%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,2 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa świętokrzyskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Stan ludności Gminy Zagnańsk – stosunek urodzeń do zgonów na przestrzeni lat 2000 – 2015:

ROK	Urodzenia	Zgony	Mieszkańcy ogółem
2000	127	119	12 579
2001	105	120	12 579
2002	97	128	12 589
2003	92	114	12 607
2004	79	128	12 605
2005	109	125	12 647
2006	91	110	12 656
2007	122	112	12 658
2008	116	127	12 702
2009	116	104	12 750
2010	120	124	12 791
2011	120	135	12 803
2012	132	144	12 812
2013	129	108	12 818
2014	96	150	12 773
2015	120	153	12 770

Zródło: Dane UG Zagnańsk

Liczba mieszkańców Gminy Zagnańsk w 2013 r. z rozbiciem na grupy wiekowe:

Miejscowość	Wiek 0-6	Wiek 7-15	Wiek 16-25	Wiek 26-65	Wiek 65 +	Łącznie
Barcza	6	4	15	48	11	84
Bartków	28	29	67	239	59	422
Belno	31	47	109	328	88	603
Borowa Góra	22	26	37	158	39	282
Chrusty	26	27	34	233	65	385
Długojów	9	4	17	59	16	105

Goleniawy	10	14	29	92	22	167
Gruszka	28	43	61	228	50	410
Janaszów	25	32	64	244	50	415
Jasiów	35	21	50	153	49	308
Jaworze	20	32	51	223	38	364
Kajetanów	54	47	128	429	117	775
Kajetanów Dolny	7	10	13	51	7	88
Kaniów	43	49	79	430	84	685
Kołomań	15	33	67	232	70	417
Lekomin	21	15	32	156	52	276
Osiedle Kaniów	20	21	58	201	26	326
Samsonów	22	21	31	173	37	284
Samsonów- Ciągłe	35	32	55	218	39	379
Samsonów- Dudków	1	5	10	35	7	58
Samsonów - Komorniki	5	7	21	71	11	115
Samsonów- Piechotne	31	26	38	206	42	343
Samsonów - Podlesie	2	10	8	18	3	41
Siodła	11	12	25	99	25	172
Szałas	35	37	75	297	71	515
Ściegna	35	20	35	187	50	327
Tumlin- Dąbrówka	18	38	64	237	61	418
Tumlin- Osowa	28	45	79	255	43	450
Tumlin- Węgle	35	44	60	326	70	535
Tumlin- Zacisze	3	5	14	48	13	83
Umer	29	35	80	235	59	438
Zabłocie	31	37	69	212	43	392
Zachelmie	34	58	93	321	74	580
Zagnańsk	101	106	346	896	266	1715
Osiedle Wrzosa	16	14	20	97	29	176
	872	1006	2034	7435	1786	

Źródło: Dane UG Zagnańsk

Liczba mieszkańców Gminy Zagnańsk w 2014 r. z rozbiciem na grupy wiekowe :

Miejscowość	Wiek 0-6	Wiek 7-15	Wiek 16-25	Wiek 26-65	Wiek 65 +	Łącznie
Barcza	5	4	14	50	11	84

Bartków	30	23	68	246	58	425
Belno	35	44	105	328	88	600
Borowa Góra	22	30	38	158	37	285
Chrusty	25	27	35	227	70	384
Długojów	6	6	16	57	16	101
Goleniawy	10	12	30	93	25	170
Gruszka	24	41	57	242	48	412
Janaszów	27	30	61	250	51	419
Jasiów	31	21	49	151	50	302
Jaworze	20	33	44	230	40	367
Kajetanów	53	41	124	433	115	766
Kajetanów Dolny	7	10	11	54	8	90
Kaniów	43	49	79	428	84	683
Kolomań	16	30	70	238	69	423
Lekomin	22	20	32	151	52	277
Osiedle Kaniów	20	20	50	207	30	327
Samsonów	21	18	28	173	33	273
Samsonów- Ciągłe	35	29	57	217	44	382
Samsonów- Dudków	1	6	9	35	5	56
Samsonów - Komorniki	8	6	17	72	13	116
Samsonów- Piechotne	30	26	39	210	38	343
Samsonów - Podlesie	2	8	10	16	4	40
Siodła	15	11	24	99	29	178
Szałas	26	37	77	293	70	503
Ściegna	30	25	30	183	52	320
Tumlin- Dąbrówka	20	35	59	238	61	413
Tumlin- Osowa	27	41	79	259	43	449
Tumlin- Węgle	36	46	55	319	76	532
Tumlin- Zacisze	1	6	14	48	14	83
Umer	30	33	77	240	58	438
Zabłocie	26	36	67	215	41	385
Zachelmie	32	53	94	322	75	576
Zagnańsk	99	108	359	900	273	1739
Osiedle Wrzosa	16	13	21	95	32	177
	851	978	1999	7477	1813	

Źródło: Dane UG Zagnańsk

Liczba mieszkańców Gminy Zagnańsk w 2015 r. z rozbiciem na grupy wiekowe:

Miejscowość	Wiek 0-6	Wiek 7-15	Wiek 16-25	Wiek 26-65	Wiek 65 +	Łącznie
Barcza	4	5	14	50	11	84
Bartków	27	24	65	248	58	422
Belno	42	41	102	327	93	605
Borowa Góra	20	32	39	155	39	285
Chrusty	29	27	34	225	65	380
Długojów	7	4	17	57	17	102
Goleniawy	14	12	27	94	22	169
Gruszka	25	38	57	248	48	416
Janaszów	23	32	51	254	53	413
Jasiów	33	24	41	152	48	298
Jaworze	26	29	44	232	40	371
Kajetanów	55	37	114	429	114	749
Kajetanów Dolny	6	11	9	55	8	89
Kaniów	41	53	75	420	91	680
Kołomań	21	30	65	243	68	427
Lekomín	20	20	32	150	52	274
Osiedle Kaniów	18	20	43	209	35	325
Samsonów	19	20	26	175	34	274
Samsonów- Ciągłe	37	31	56	223	44	391
Samsonów- Dudków	1	5	10	37	5	58
Samsonów - Komorniki	8	9	16	73	15	121
Samsonów- Piechotne	27	30	35	213	37	342
Samsonów - Podlesie	4	7	12	19	4	46
Siodła	13	13	18	107	27	178
Szałas	25	37	74	279	71	486
Ściegna	32	25	28	190	53	328
Tumlin- Dąbrówka	22	34	49	244	60	409
Tumlin- Osowa	26	45	69	269	42	451
Tumlin- Węgle	37	46	54	314	81	532
Tumlin- Zacisze	1	5	14	47	14	81
Umer	33	30	81	236	62	442
Zabłocie	23	34	65	216	42	380

Zachelmie	33	53	87	333	68	574
Zagnańsk	89	110	359	885	281	1724
Osiedle Wrzosy	16	14	21	92	34	177
	857	987	1903	7500	1836	

Źródło: Dane UG Zagnańsk

Liczba mieszkańców Gminy Zagnańsk zameldowanych na pobyt stały

Miejscowości	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Barcza	83	85	85	86	84	84	84
Bartków	406	402	416	419	417	417	414
Belno	626	618	615	606	600	595	601
Borowa Góra	266	263	265	272	281	285	281
Chrusty	388	388	383	378	378	373	376
Długojów	111	110	111	110	105	101	102
Goleniawy	159	159	162	164	163	167	165
Gruszka	381	384	395	396	406	409	411
Janaszów	414	418	413	409	406	409	404
Jasiów	296	301	305	306	307	301	298
Jaworze	323	337	335	342	346	354	361
Kajetanów	652	652	757	753	748	742	742
Kajetanów Bloki	105	100	-	-	-	-	-
Kajetanów Dolny	95	101	82	84	89	88	86
Kaniów	704	701	691	687	678	674	673
Kołomań	412	412	414	419	410	415	421
Lekomin	270	269	263	270	273	274	271
Osiedle Kaniów	309	317	313	314	324	324	324
Samsonów	258	255	257	271	277	271	271
Samsonów Ciągłe	361	368	370	370	378	380	390
Samsonów Dudków	56	58	58	58	58	56	58
Samsonów Komorniki	117	112	110	110	114	114	117
Samsonów Piechotne	340	348	346	341	342	342	341
Samsonów Podlesie	37	39	37	37	41	37	45
Siodła	161	166	166	175	170	175	175
Szałas	528	527	522	521	511	498	486

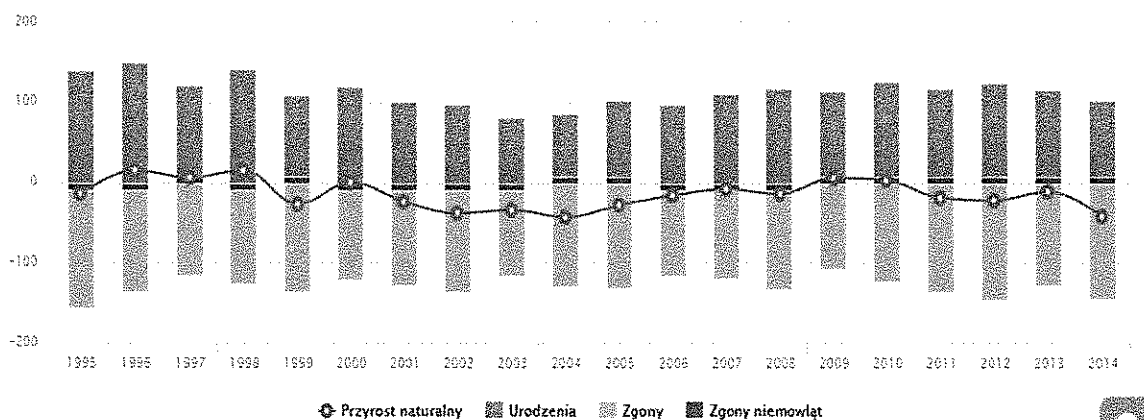
Ściegna	310	319	319	324	326	320	327
Tumlin Dąbrówka	433	421	421	424	414	408	408
Tumlin Osowa	421	429	434	435	444	442	443
Tumlin Węgle	480	501	503	506	524	524	519
Tumlin Zacisze	75	72	73	73	71	75	73
Umer	436	435	439	438	435	434	439
Zabłocie	379	378	378	382	378	376	374
Zachelmie	570	573	582	578	576	570	567
Zagnańsk	1620	1607	1608	1584	1568	1562	1547
Zagnańsk Osiedle	168	170	175	170	176	177	176
Wrzosey							
RAZEM	12750	12791	12803	12812	12818	12773	12770

Źródło: Dane UG Zagnańsk

Mieszkańcy gminy Zagnańsk zawarli w 2014 roku 80 małżeństw, co odpowiada 6,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa świętokrzyskiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 29,8% mieszkańców gminy Zagnańsk jest stanu wolnego, 58,3% żyje w małżeństwie, 2,3% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,3% to wdowy/wdowcy. Gmina Zagnańsk ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -42. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,2 na 1000 mieszkańców gminy Zagnańsk.

Przyrost naturalny w latach 1995–2014 w gminie Zagnańsk

(Źródło: CUS)

Źródło: www.polskawliczbach/gmina_zagnansk.pl

KULTURA, SPORT I OŚWIATA

Na terenie gminy znajdują się 22 obiekty i zespoły wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Kielcach. Zabytki w poszczególnych miejscowościach:

- ❖ Chrusty – drewniana kapliczka p.w. św. Rozalii z 1890 roku,
- ❖ Samsonów Ciągłe – kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena, murowana kaplica p.w. św. Nepomucena z drugiej połowy XVIII w., ruina „skarbczyka” nr 5,
- ❖ Samsonów – pozostałości Zespołu Przemysłowego, pozostałość układu wodnego, pozostałość osiedla przy Zakładzie Wielkopieczowym huty „Józef”,
- ❖ Tumlin – zespół Kościoła Parafialnego pw. Św. Stanisława,
- ❖ Umer – drewniany młyn wodny z 1850 r. ,
- ❖ Zabłocie – kapliczka św. Jana Nepomucena z ok. 1850 r.,
- ❖ Zagnańsk – zespół Kościoła Parafialnego pw. Św. Rozalii i Marcina, cmentarz parafialny, Dróżniczówka, Leśniczówka Borek, Gajówka, Willa nr 11, Willa nr 12, Willa „Marysieńka” nr 2, Willa nr 5, Willa nr 9, osiedle „Kolonja Tartaczna”, młyn wodny z 1850 r.³

Na terenie gminy funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej. Punkt znajduje się sołectwie Samsonów, przy drodze wojewódzkiej nr 750 (Barcza - Ćmińsk). Pracownicy Punktu Informacji w Samsonowie przedstawiają historię hutnictwa na terenie Samsonowa, prezentują Ruiny Huty "Józefa", a także zachęcają do odwiedzania pozostałych, równie atrakcyjnych zabytków i miejsc Gminy Zagnańsk, takich jak: legendarny Dąb Bartek, Kraina Tetrapoda, Kościół św. Rozalii i św. Marcina, czy Kościół św. Stanisława w Tumlinie. Punkt informacyjny został oznakowany szyldem oraz wyposażony w bezpłatne materiały promujące region - widokówki, ulotki, foldery, mapy i turystyczne informatory.

Na terenie Gminy Zagnańsk funkcjonują poniższe instytucje kultury:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Samsonowie została założona w 1947 roku. Od 1997 roku do 2016 r. mieściła się w budynku Zespołu Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum im. Jana Pawła II w Samsonowie. Od 4 stycznia 2016 r. funkcjonuje w nowej siedzibie.

³ *Strategia Rozwoju Gminy Zagnańsk na lata 2014 - 2024*

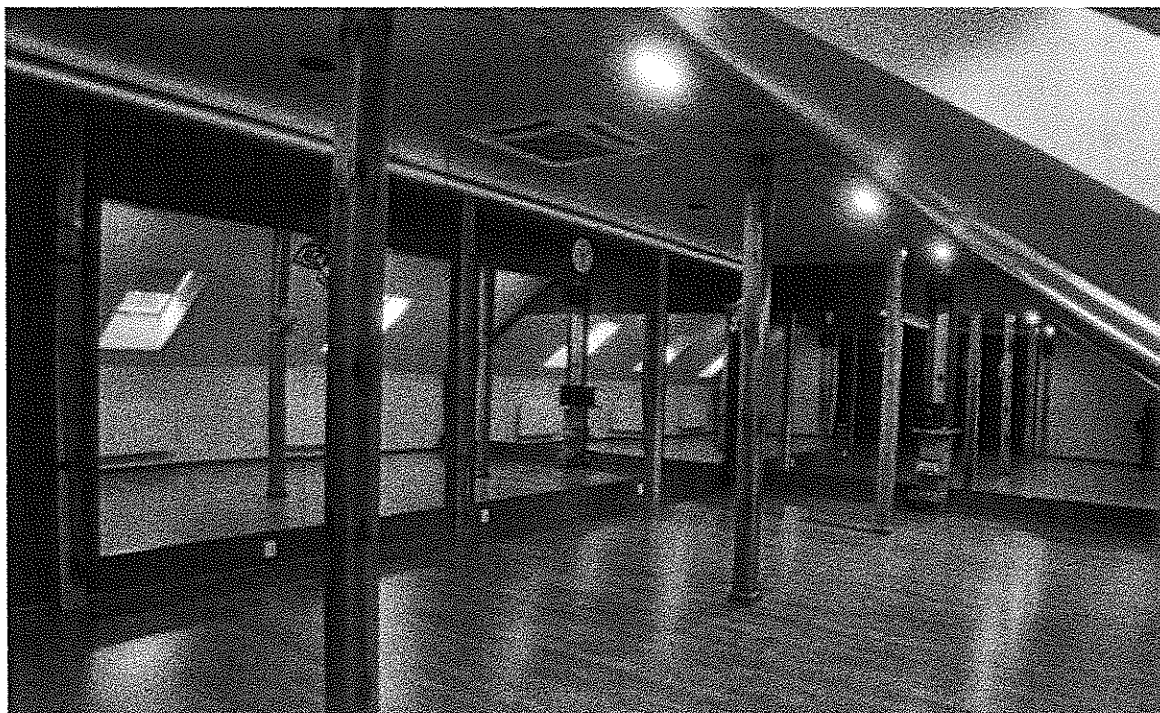
Źródło: UG Zagnańsk, Wernisaż malarski w Gminnej Bibliotece Publicznej, październik 2016 r.

Wiodącą rolę w aktywności kulturalnej i sportowej w gminie Zagnańsk pełni Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji. Jest administratorem hali sportowej, w której to jednocześnie znajduje się siedziba Ośrodka. W obiekcie hali sportowej GOSiR znajdują się, pełnowymiarowe boiska do piłki ręcznej, koszykówki, piłki siatkowej (istnieje możliwość rozgrywania 3 spotkań równocześnie poprzez podzielenia płyty boiska kotarami na 3 boiska) oraz tenisa ziemnego. Na płycie boiska można również rozgrywać spotkania w piłkę nożną halową – futsal, które to cieszą się największą popularnością w gminie.

Do działań GOSiR-u w Zagnańsku należą sprawy krzewienia i popularyzacji sportu oraz rekreacji, a w szczególności: ich upowszechnianie, organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych, zajęć sportowych i rekreacyjnych, koordynowanie zawodów sportowych oraz imprez sportowo-rekreacyjnych, eksploatacja, konserwacja i remonty bazy sportowej i rekreacyjnej, prowadzenie i utrzymywanie obiektów sportowych i rekreacyjnych.

Źródło: UG Zagnańsk

Źródło: UG Zagnańsk

Źródło: UG Zagnańsk

GOSiR Zagnańsk jest corocznie organizatorem kilkudziesięciu różnych wydarzeń, inicjatyw, rozgrywek, spotkań tematycznych itp. (w roku 2013 ponad 60). Do najważniejszych imprez cyklicznych, ożywiających i animujące życie kulturalne mieszkańców gminy należy zaliczyć:

- ✦ „WOŚP” i Zagnańska Liga Futsalu”
- ✦ Konkurs fotograficzny „Cztery pory roku”
- ✦ „Dzień Aktywnej Kobiety”
- ✦ „Zagnańska Liga Piłki Siatkowej”
- ✦ „Mistrzostwa Polski Pracowników Służb Mundurowych w Badmintonie”
- ✦ „Ogólnopolski Turniej o Puchar Dębu Bartka”
- ✦ „Halowe Mistrzostwa Pracowników Samorządowych i Radnych”
- ✦ Krajowe Mistrzostwa IDO w Tańcach Par
- ✦ „Międzynarodowy Tydzień Sportu dla Wszystkich”
- ✦ „Zagnańska Akademia Sportowa

W gminie działają 4 kluby sportowe, których członkami jest 185 osób, funkcjonują 3 sekcje sportowe, a zajęcia prowadzone są przez 3 trenerów i 2 instruktorów sportowych. Poniżej lista klubów sportowych działających w gminie:

Lp.	Nazwa klubu sportowego i barwy	Rok założenia	Barwy klubowe	Infrastruktura	Sekcje sportowe
1.	Ludowy Klub Sportowy „Lubrzanka” Kajetanów	1999	zółto-niebieskie	Stadion: Kajetanów, poj. 500 miejsc (siedzących 200), boisko 104x57	Piłka nożna

2.	Ludowy Klub Sportowy „Leśnik” Zagnańsk	1946	zielono-zółte	Stadion: ul. Turystyczna 59a, poj. 500 miejsc (siedzących 100), boisko 95x58	Siatkówka, tenis stołowy
3.	Klub Sportowy „Samson” Samsonów	1953	zółto-niebieskie	Stadion: Samsonów, poj. 300 miejsc (siedzących 200), boisko 101x62	Piłka nożna
4.	Ludowy Klub Sportowy „Skala” Tumlin	1950	zółto-zielono-czerwone	Stadion: Tumlin Osowa 1a, poj. 300 miejsc, boisko 96x50	Piłka nożna

Zródło: www.zagnansk.pl

Na terenie Gminy Zagnańsk istnieją poniższe obiekty sportowe i społeczne:

L.p.	Miejscowość	Rodzaj obiektu sportowego
1	Zagnańsk	Hala sportowa, mini orlik, boisko do tenisa ziemnego
2	Jaworze	Boisko sportowe
3	Samsonów	Boisko sportowe
4	Tumlin	Boisko sportowe
L.p.	Miejscowość	Rodzaj obiektu o charakterze społecznym:
1	Jaworze	Świetlica (GOSiR)
2	Samsonów	Świetlica (OSP +Fundacja)
3	Umer	Świetlica (Fundacja)

Baza obiektów sportowo-rekreacyjnych gminy Zagnańsk

Lp.	Adres	Obiekt	Jednostki i organizacje nadzorujące/wykorzystujące obiekty	Wymiary/informacje dodatkowe	Funkcje/udostępnianie	Stan techniczny
1	Barzków	plac zabaw	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
2	Belno	plac zabaw	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
3	Belno 143	mini boisko do koszykówki/ piłki siatkowej	Warsztat Terapii Zajęciowej Belno	18x8 m, nawierzchnia asfaltowa	koszykówka, piłka siatkowa	zły, (wymaga modernizacji nawierzchni, oznaczenia i naprawy tablicy)
		boisko piłkarskie		50x25 m, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna	zły, (wymaga modernizacji- naprawa piłkochwyty, wyrównanie i oznaczenie)
		sala rehabilitacyjna tor do skoku w dal		-	gimnastyka, ćwiczenia wzmacniające	dobry
4	Chrusty 60	salka gimnastyczna	Szkoła Podstawowa nr 1 w Zagnańsku	nawierzchnia trawiasta, piasek	skok w dal	zły, (wymaga modernizacji nawierzchni)
		boisko piłkarskie/mini boisko do koszykówki		72 m ² , 1 szatnia, 1 łazienka	tenis stołowy, gimnastyka, piłka ręczna, gry i zabawy ruchowe/odpłatnie	dobry
5	Chrusty	plac zabaw	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny, stół do tenisa stołowego/bezplatnie		dobry
6	Janaszów	plac zabaw	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry

			boisko do piłki siatkowej, piłki nożnej		25x12 m, nawierzchnia sztuczna, poliuretanowa	piłka siatkowa, piłka nożna/bezplatnie	dobry
7	Jaworze, ul. Burszynieva 9		plac zabaw	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
8	Koloman/Umer		plac zabaw	Stowarzyszenie Wsi Koloman i Umer „Nasza Szkoła”	nawierzchnia asfaltowa	koszykówka	dobry
			mini boisko do koszykówki		14x6 m, nawierzchnia trawiasta	piłka siatkowa	zły (wymaga wyrównania i oznaczenia)
			boisko do siatkówki		nawierzchnia trawiasta	piłka nożna	dobry (wymaga zrobienia piłkochwyłów)
9	Kajetanów		boisko piłkarskie	Gmina Zagnańsk	104x57 m, 500 miejsc na trybunach, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna	zły (wymaga modernizacji-odwodnienie)
10	Kajetanów/Zabłocie 1		plac zabaw	Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kajetanowie	plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
			boisko wielofunkcyjne		nawierzchnia asfaltowa	piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka/bezplatnie	dobry
11	Kaniów, ul. Młynarska		plac zabaw	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
			boisko do plażowej piłki siatkowej		-	plażowa piłka siatkowa/bezplatnie	dobry
12	Kaniów, ul. Dębowa		boisko do plażowej piłki siatkowej	Osoba prywatna	trybuny na kilkadziesiąt osób	plażowa piłka siatkowa	dobry
			Wakeport		wyciąg linowy, pomost startowy	narty wodne, wakeboard/odplatnie	dobry

					plac rekreacyjny/bezplatnie			dobry
		plac zabaw						
		zbiornik wodny		Gmina Zagnańsk		2,6 ha lustra wody, głębokość 1-3 m	plywanie, wędkarstwo/bezplatnie	dobry
		boisko piłkarskie				70x30 m, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna	dobry (wymaga zrobienia piłkochwyty)
13	Samsonów	siłownia zewnętrzna		Gmina Zagnańsk		plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
		sala gimnastyczna		Zespół Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Samsonowie		231 m ² , 2 szatnie, 2 łazienki z natryskami	tenis stołowy, piłka siatkowa/bezplatnie	dobry
14	Samsonów 24	boisko piłkarskie				105x50 m, 200 miejsc na trybunach, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna/bezplatnie	zły (wymaga modernizacji-odwodnienie)
		plac zabaw				plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
		mini boisko do koszykówki				nawierzchnia betonowa	Koszykówka/bezplatnie	dobry
15	Ściegna	boisko piłkarskie		Gmina Zagnańsk		nawierzchnia trawiasta	piłka nożna/bezplatnie	zły, wymaga modernizacji nawierzchni, oznaczenia, naprawy istniejącego piłkochwyty i budowy nowego)
		boisk do piłki siatkowej		Gmina Zagnańsk		25x12 m, nawierzchnia sztuczna, poliuretanowa	piłka siatkowa/bezplatnie	dobry
16	Szałas	plac zabaw				plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
		siłownia zewnętrzna		Gmina Zagnańsk		plac rekreacyjny/bezplatnie		dobry
17	Tumlin-Zacisze	boisko do piłki				14x6 m, nawierzchnia	piłka siatkowa/bezplatnie	dobry (wymaga

	siatkowej		trawiasta		modernizacji piłkochwyłów)
18	boisko piłkarskie	Gmina Zagnańsk	96x50 m, 500 miejsc na trybunach/100 na trybunie krytej, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna	modernizacji trybun i nawierzchni, wybudowania bocznych piłkochwyłów,
19	boisko do piłki siatkowej	Zespół Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Tumlinie	20x15 m, nawierzchnia sztuczna, poliuretanowa	piłka siatkowa/bezplatnie	dobry
	boisko piłkarskie		44x24 m, nawierzchnia sztuczna	piłka nożna/bezplatnie	dobry
	boisko piłkarskie		40x14 m, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna/bezplatnie	dobry
	sala gimnastyczna		ok. 450 m ² , nawierzchnia parkietowa	gimnastyka, siatkówka, gry i zabawy ruchowe/bezplatnie	dobry
	plac zabaw		Plac rekreacyjny		dobry
20	zbiornik wodny	Gmina Zagnańsk	11,9 ha lustra wody, średnia głębokość 2,5 m	ływanie, wędkarstwo, rowery wodne/bezplatnie	dobry
	boisko do plażowej piłki siatkowej			piłka siatkowa plażowa/bezplatnie	dobry (wymaga dostawienia ławeczek)
	boisko piłkarskie		70x40 m, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna/bezplatnie	dobry (wymaga oznaczenia)
21	boisko do piłki siatkowej	Niepubliczne Przedszkole „Kraina Tetrapoda”/Gmina Zagnańsk	25x12 m, nawierzchnia sztuczna, poliuretanowa	piłka siatkowa/bezplatnie	dobry
	plac zabaw			plac rekreacyjny/bezplatnie	dobry
	zbiornik wodny		1,2 ha lustra wody, głębokość do 2 m	plywanie, wędkarstwo/bezplatnie	dobry

22	Zagnańsk, ul. Kielecka	plac zabaw, skatepark, mini boisko dokoszykówki, stół do tenisa stolowego	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny/bezplatnie	dobry	
23	Zagnańsk, ul. Spacerowa 4	sala gimnastyczna	Zespół Szkół Lesnych w Zagnańsku	175,75 m ² , 2 szatnie, 1 łazienka	gimnastyka, koszykówka, piłka siatkowa /nieudostępniana	zły, wymaga modernizacji
		boisko		60x20 m, nawierzchnia asfaltowa	piłka ręczna, piłka nożna, koszykówka/bezplatnie	zły, wymaga modernizacji
24	Zagnańsk, ul. Turystyczna 59	sala gimnastyczna	Zespół Szkoły Podstawowej nr 2, Przedszkola i Gimnazjum	215,6 m ² , 2 szatnie, brak pryszniców	piłka nożna, piłka siatkowa, ćwiczenia ogólnorozwojowe/nieudostępniana	dobry
		plac zabaw		plac rekreacyjny/bezplatnie	dobry	
25	Zagnańsk, ul. Turystyczna	plac zabaw	Gmina Zagnańsk	plac rekreacyjny/bezplatnie	dobry	
		boisko piłkarskie		95x58 m, 500 miejsc na trybunach, nawierzchnia trawiasta	piłka nożna/bezplatnie	zły
26	Zagnańsk, ul. Turystyczna 59b	sala gimnastyczna	Gminy Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zagnańsku	1001,25 m ² , 248 miejsc na trybunach, nawierzchnia parkietowa, 4 szatnie z pełnym węzłem sanitarnym	piłka nożna halowa, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka, badminton/odpłatnie	zły(potrzebna modernizacja parkietu)
		sala fitness		jw.	fitness/odpłatnie	dobry (wymaga doposażenia)

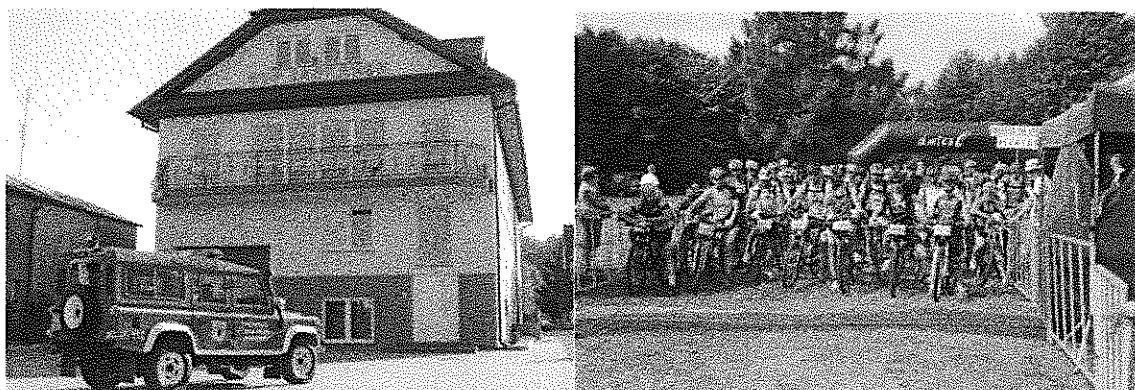
	siłownia		-	kulturystryka, podnoszenie ciężarów, trening siłowy/odpłatnie	dobry (wymaga doposażenia)
	sala tenisa stołowego		-	tenis stołowy	dobry
	boisko piłkarskie		40x20 m, 32 miejsca na trybunach, nawierzchnia szutuczna,	piłka nożna/bezplatnie	dobry (modernizacji wymaga siatka otaczająca boisko)
	kort tenisowy		35x17 m, nawierzchnia szutuczna	tenis ziemny/odpłatnie	dobry

Źródło: UG Zagumisze

Na terenie Gminy Zagnańsk istnieje duża liczba aktywnych stowarzyszeń, w działalności których zaangażowani są lokalni mieszkańcy. Poniżej wykaz organizacji:

- ✦ Ochotnicza Straż Pożarna - Zagnańsk,
- ✦ Ochotnicza Straż Pożarna – Zabłocie,
- ✦ Ochotnicza Straż Pożarna – Samsonów,
- ✦ Ochotnicza Straż Pożarna – Szalas,
- ✦ Ludowy Klub Sportowy SPARTA ZAGNAŃSK,
- ✦ Świętokrzyskie Towarzystwo Regionalne,
- ✦ Stowarzyszenie Razem dla Wszystkich,
- ✦ Fundacja Z KONIEM DO MARZEŃ,
- ✦ Stowarzyszenie na rzecz Wychowania, Edukacji i Rozwoju "Knieja",
- ✦ Towarzystwo Ziemi Samsonowskiej,
- ✦ Zagnańskie Stowarzyszenie Rowerowe POD BARTKIEM,
- ✦ Towarzystwo Przyjaciół Tumlina,
- ✦ Stowarzyszenie Wsi Kolamań i Umer NASZA SZKOŁA,
- ✦ Stowarzyszenie Nowych Możliwości,
- ✦ Stowarzyszenie BRATERSKIE SERCA,
- ✦ Stowarzyszenie w Krainie Tetrapoda,
- ✦ Stowarzyszenie SZALAS 2012,
- ✦ Amatorski Klub Sportowy "Zagnańsk Biega",
- ✦ Stowarzyszenie Sztuka Bohemy im. Jana Styki,
- ✦ Stowarzyszenie Start Zagnańsk,
- ✦ Fundacja z Pasją Przez Życie,
- ✦ Caritas Diecezji Kieleckiej - Ośrodek Zdrowia Wiśniówka 38a,
- ✦ Fundacja Alter Edu,
- ✦ Uczniowski Klub Sportowy Tumlin,
- ✦ Klub Sportowy "Elbara Zagnańsk",
- ✦ Stowarzyszenie Zwykłe Przymierze,
- ✦ Stowarzyszenie Doradców Zawodowych i Personalnych "Zawodowskaz",
- ✦ Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Chrześcijańskiej na Wsi - Uniwersytet Ludowy im. Ks. Stanisława Staszica,
- ✦ Ludowy Zespół Sportowy LUBRZANKA,
- ✦ Klub Sportowy SAMSON Samsonów,
- ✦ Ludowy Klub Sportowy SKAŁA Tumlin,

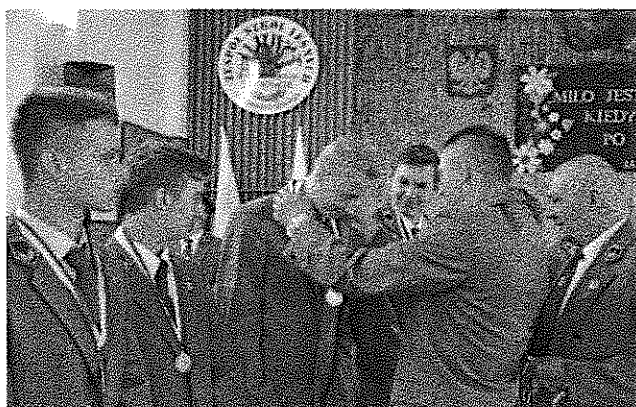
- ✦ Uczniowski Klub Sportowy TĘCZA Zagnańsk,
- ✦ Koło PZW Bartek.

Źródło: UG Zagnańsk oraz www.podbartkiem.pl

Na terenie Gminy Zagnańsk funkcjonują poniższe jednostki oświaty:

- ❖ Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Zagnańsku
- ❖ Zespół Szkoły Podstawowej Nr 2, Przedszkola i Gimnazjum w Zagnańsku
- ❖ Zespół Szkoły Podstawowej Przedszkola i Gimnazjum im. Jana Pawła II w Samsonowie
- ❖ Zespół Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Tumlinie
- ❖ Zespół Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kajetanowie
- ❖ Zespół Szkół Leśnych w Zagnańsku

Zespół Szkół Leśnych w Zagnańsku

W gminie Zagnańsk w roku szkolnym 2014/2015 znajdowało się 6 przedszkoli, z łączną liczbą miejsc 250, 6 szkół podstawowych, z liczbą 668 uczniów oraz 4 szkoły gimnazjalne (349 uczniów) oraz 1 szkoła zawodowa.

Poniżej wykaz ilości przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy Zagnańsk z jednoczesną liczbą uczniów w poszczególnych okresach czasu, tj. rok szkolny 2012/2013, 2013/2014 oraz 2014/2015.

EDUKACJA	2012/13	2013/14	2014/15
Placówki wychowania przedszkolnego	7	7	11
w tym przedszkola	4	4	6
Miejsca w przedszkolach	295	345	250
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	343	385	382
w tym w przedszkolach	276	300	202
Szkoły podstawowe	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	635	600	668
Szkoły gimnazjalne	4	4	4
Uczniowie szkół gimnazjalnych	390	379	349
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach:			
podstawowych	17	16	16
gimnazjalnych	22	19	21

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.

3 185 mieszkańców gminy Zagnańsk jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 513 kobiet oraz 1 671 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,7% ludności posiada wykształcenie wyższe, 1,3% wykształcenie policealne, 9,5% średnie ogólnokształcące, a 15,9% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,3% mieszkańców gminy Zagnańsk, gimnazjalnym 6,6%, natomiast 25,7% podstawowym ukończonym. 3,0% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa świętokrzyskiego mieszkańcy gminy Zagnańsk mają niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Zagnańsk największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (27,5%) oraz wyższe (17,4%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (31,5%) oraz podstawowe ukończone (23,9%). 14,7% mieszkańców gminy Zagnańsk w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (14,6% wśród dziewczynek i 14,8% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 935 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,41 dzieci w wieku przedszkolnym.

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 19,1% ludności (19,1% wśród dziewczynek i 19,1% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych

przypada 16 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 99,93. Wśród mieszkańców w wieku potencjalnej nauki 11,1% zalicza się do przedziału 13-15 lat - kształcenie na poziomie gimnazjalnym (11,3% wśród dziewczyn i 10,9% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach gimnazjalnych przypada 21 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach gimnazjalnych do osób w wieku 13-15 lat) wynosi 98,31. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 23,1% mieszkańców (21,7% wśród dziewczyn i 24,4% wśród chłopaków). 24 uczniów przypada na oddział w szkołach średnich zawodowych i artystycznych. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 32,0% mieszkańców gminy Zagnańsk w wieku potencjalnej nauki (33,3% kobiet i 30,8% mężczyzn)⁴.

Poniżej, wykaz wyników egzaminu z poszczególnych przedmiotów 2016 r. w szkołach na terenie Gminy Zagnańsk. Wynika z nich, że w porównaniu do wyników osiągniętych na poziomie kraju, województwa i gminy, uczniowie Publicznego Gimnazjum im. Armii Krajowej w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kajetanowie wypadli najlepiej w języku angielskim na poziomie podstawowym i rozszerzonym. Średnio wypadła Historia i WOS, matematyka oraz język polski. W Gimnazjum w Zespole Szkoły Podstawowej Nr 2 i Gimnazjum w Zagnańsku uczniowie uzyskali wyniki lepsze niż średnie wyniki w kraju w przedmiotach: język polski, matematyka, Historia i WOS, przedmioty przyrodnicze, język angielski na poziomie podstawowym oraz język niemiecki na poziomie podstawowym. Gimnazjum w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Samsonowie wykazał się najlepszymi rezultatami egzaminu w dziedzinach: język polski, matematyka, Historia i WOS, przedmioty przyrodnicze, język angielski na poziomie podstawowym i rozszerzonym oraz język rosyjski (poziom podstawowy). Publiczne Gimnazjum im. Janusza Korczaka w Zespole Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Tumlinie podobnie uzyskało najlepsze wyniki w przedmiotach język polski, matematyka, Historia i WOS, przedmioty przyrodnicze, język angielski na poziomie podstawowym i rozszerzonym, zaś słabiej wypadł egzamin z języka niemieckiego na poziomie podstawowym.

⁴ Portal www.polskawliczbach.pl/gmina_zagnansk

Tabela: Wyniki szkół z egzaminu gimnazjalnego 2016

SZKOŁA	Egzamin	W szkole	W egzaminie	W powiecie	W województwie	W kraju
Publiczne Gimnazjum im. Armii Krajowej w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kajetanowie	Język polski	14	66	74	69	69
	Historia i WOS	14	56	58	55	56
	Matematyka	14	48	55	49	48
	Przedmioty przyrodnicze	14	48	56	52	52
	Język angielski PP	10	73	73	59	63
	Język angielski PR	10	55	49	37	43
	Język niemiecki PP	4	53	65	73	58
Gimnazjum w Zespole Szkoły Podstawowej Nr 2 i Gimnazjum w Zagnańsku	Język polski	52	75	74	69	69
	Historia i WOS	52	57	58	55	56
	Matematyka	52	52	55	49	48
	Przedmioty przyrodnicze	52	53	56	52	52
	Język angielski PP	34	75	73	59	63
	Język angielski PR	34	44	49	37	43
	Język niemiecki PP	18	75	65	73	58
Gimnazjum w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Samsonowie	Język polski	21	76	74	69	69
	Historia i WOS	21	60	58	55	56
	Matematyka	21	52	55	49	48

	Przedmioty przyrodnicze	21	56	56	52	52	51
	Język angielski PP	9	79	73	59	63	64
	Język angielski PR	9	60	49	37	43	45
	Język rosyjski PP	12	68	68	68	58	61
Publiczne Gimnazjum im. Janusza Korczaka w Zespole Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Tumlinie	Język polski	31	75	74	69	69	69
	Historia i WOS	31	60	58	55	56	56
	Matematyka	31	66	55	49	48	49
	Przedmioty przyrodnicze	31	62	56	52	52	51
	Język angielski PP	27	67	73	59	63	64
	Język angielski PR	27	49	49	37	43	45
	Język niemiecki PP	4	33	65	73	58	57

Jednocześnie, analizując wyniki ze sprawdzianów szkół podstawowych na terenie Gminy Zagnańsk opublikowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Łodzi za 2016 r. wynika, że w przedmiocie język polski najlepiej wypadła Szkoła Podstawowa Nr1 im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Zagnańsku w Zagnańsk, zaś w przedmiocie ścisłym – matematyka oraz języku angielskim najlepsza okazała się Publiczna Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kajetanowie.

Tabela: Wyniki szkół ze sprawdzianu w 2016 r.

Szkoła	część 1		jęz. polski	matematyka	jęz. angielski	
	Liczba zdających	wynik %	wynik %	wynik %	Liczba zdających	wynik %
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kajetanowie	15	66,2	74,0	58,3	15	81,7
Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole Szkoły Podstawowej nr 2 i Gimnazjum w Zagnańsku	36	64,7	71,1	58,2	36	71,6

Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Zespole Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Samsonowie	16	58,8	68,1	49,4	16	67,5
Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Zespole Szkoły Podstawowej, Przedszkola i Gimnazjum w Tumlinie	30	58,9	66,7	51,2	30	75,7
Szkoła Podstawowa Nr1 im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Zagnańsku w Zagnańsk	3	65,0	76,7	53,3	3	77,5

Dane: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łodzi

BEZPIECZEŃSTWO W GMINIE

Na skutek reorganizacji Policji, z dniem 1 grudnia 2012 r. Posterunek Policji w Zagnańsku został zlikwidowany. Obecnie Gminę Zagnańsk obsługuje Komisariat I Policji w Kielcach, mający siedzibę Os. Na Stoku 63 B, 25-437 Kielce.

Na terenie gminy Zagnańsk nie stwierdza się wysokiego poziomu przestępczości, jednakże wśród jej rodzajów wskazywano najczęściej zagrożenie na drodze spowodowane przez nietrzeźwych kierujących i piratów drogowych, brak odpowiedniej liczby patroli policji oraz niewystarczające oświetlenie w miejscu zamieszkania, zaś w dalszej kolejności bójki i kradzieże.

Poniżej, zestawienie ilości interwencji podjętych w miejscowościach gminy Zagnańsk w latach 2013-2015. Z danych tych wynika, że na przestrzeni trzech lat największą liczbę interwencji zgłoszonych na policję zarejestrowały miejscowości: Zagnańsk z łączną liczbą 663 interwencji oraz Kajetanów z 253. Najmniej zgłoszeń było w miejscowościach: Kajetanów Dolny (8) oraz Samsonów Dudków (5).

	Ilość interwencji	Wybrane kategorie przestępstw							Wybrane kategorie wykroczeń		
		rozbój	kradzież	Kradzież z włamaniem	Kradzież z włamaniem do pojazdu	Niszczenie mienia	Uszkodzenie ciała	Nietrzeźwy kierujący	kradzież	Niszczenie mienia	kolizja
Bartków	62							2			
Belno	135		1	3	1	1		3	3	1	

Borowa Góra	21		1					1		2
Chrusty	132	1	1	1		1		3	2	
Długojów	12			3						
Goleniawy	16	1	1							
Gruszka	58		2	1				1		
Janaszów	60		1			1	1	1	1	
Jasiów	24									
Jaworze	85		1			1	1			1 1
Kajetanów	253		4	3				7	3	2
Kajetanów Dolny	8								3	
Kaniów	140		1					8	3	1
Kołomań	65		3	1			1	2		2
Lekomin	39						1	5		
Samsonów	129		2	2			1	9	5	
Samsonów Ciągłe	80			1					2	
Samsonów Dudków	5			1						
Samsonów Komorniki	22					1				
Samsonów Piechotne	44								3	
Szałas	104		1	1				1	1	1
Ściągna	35		1	1	1			3	1	
Siodła	34						2		1	
Tumlin Dąbrówka	53		1	2						
Tumlin Osowa	82									
Tumlin Węgle	57		3						2	2
Umer	71		1				1	2	1	
Zabłocie	138		1						1	2
Zachełmie	137		4	2				3	1	
Zagnańsk	663	1	13	13	2	6	1	22	16	6

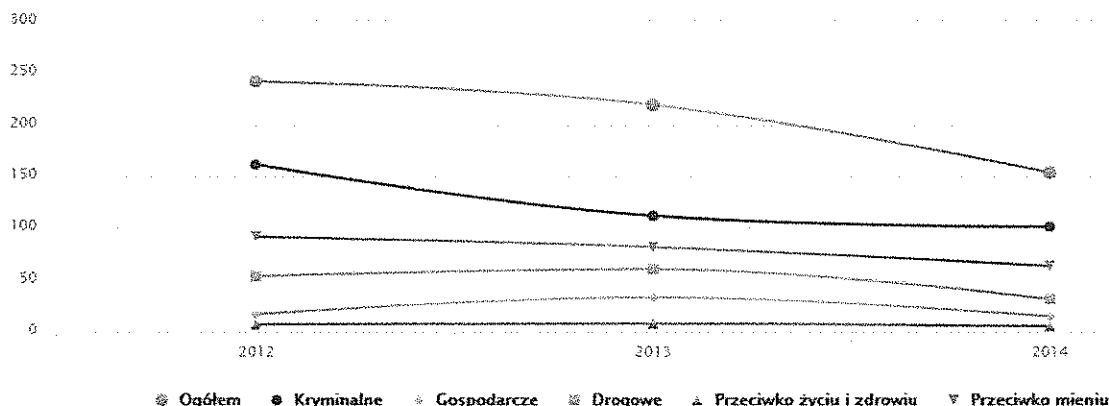
Źródło: Komisariat Policji I w Kielcach

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na przestrzeni lat 2012 – 2014 nastąpił spadek przestępstw stwierdzonych w Gminie Zagnańsk. Największe spadki widoczne są

w przestępstwach o charakterze drogowym oraz gospodarczym. Na niezmiennym poziomie utrzymuje się liczba przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, które w 2014 r. wynosiło 5. Poniżej wykresy w tym zakresie.

Przestępstwa stwierdzone (oszacowanie) w gminie Zagnańsk w latach 2012 – 2014

(Źródło: GUS)

L.p.	Charakter przestępstwa w Gminie Zagnańsk	Liczba przestępstw w 2014 r.
1.	Ogółem (oszacowanie)	154
2.	Kryminalne (oszacowanie)	101
3.	Gospodarcze (oszacowanie)	15
4.	Drogowe (oszacowanie)	31
5.	Przeciwko życiu i zdrowiu (oszacowanie)	5
6.	Przeciwko mieniu (oszacowanie)	64

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2014 r.

Tabela wskazująca przestępstwa o różnym charakterze na 1000 mieszkańców Gminy Zagnańsk w 2014 r.:

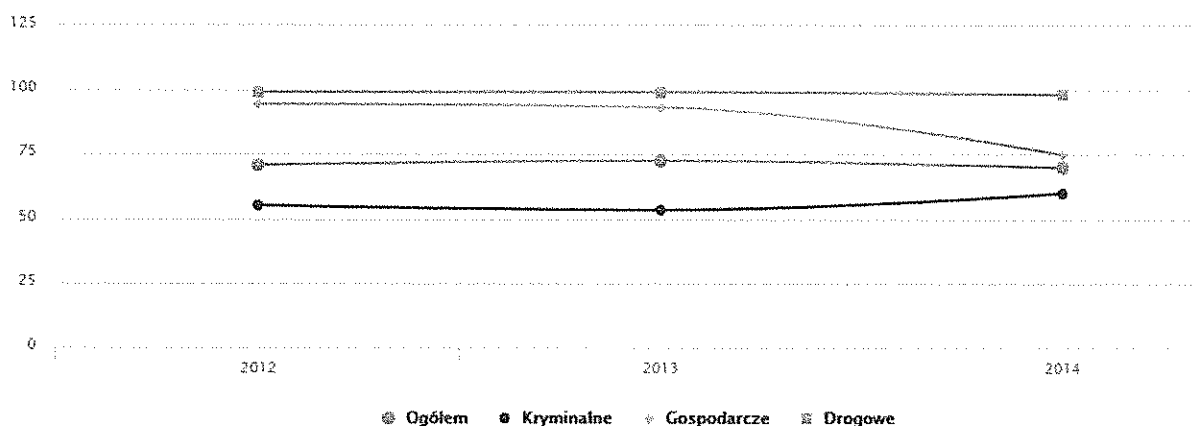
obszar	Przestępstwa ogółem	Przestępstwa o charakterze kryminalnym	Przestępstwa o charakterze gospodarczym	Przestępstwa drogowe	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	Przestępstwa przeciwko mieniu
Gmina Zagnańsk	11,90	7,84	1,14	2,43	0,42	4,91
Woj. Świętokrzyskie	20,20	11,68	5,87	2,11	0,49	7,44
Polska	22,72	15,54	4,16	2,23	0,55	11,61

Źródło: www.polskawliczbach.pl/zagnansk

Jednocześnie, z analizy wskaźników wykrywalności sprawców przestępstw w Gminie Zagnańsk w latach 2012 – 2014 wynika, że wzrasta statystyka w kontekście wykrywalności sprawców przestępstw kryminalnych w stosunku do 2012 roku, zaś zmalała w kontekście przestępstw gospodarczych. Na stałym poziomie wykrywalności są przestępstwa drogowe.

Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw w gminie Zagnańsk w latach 2012 – 2014

(Źródło: GUS)

OPIEKA SPOŁECZNA

System pomocy społecznej tworzą wszelkie instytucje samorządowe (nie tylko gminne) i rządowe oraz organizacje pozarządowe i kościelne, a także inne osoby prawne zaangażowane w działania mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać samodzielnie. Podmioty tworzące system dysponują różnym zakresem autonomii i kompetencji. W ramach wzajemnych relacji działania jednego z nich wpływają na działania pozostałych.

Zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej są realizowane w gminie Zagnańsk przez **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Wsparciem dla działań gminy w zakresie pomocy społecznej jest działalność **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kielcach**. W szerszym znaczeniu zadania pomocy społecznej realizują także placówki oświatowe, instytucje kultury, stowarzyszenia oraz inne organizacje formalne i nieformalne. Ośrodek jest jednostką budżetową powołaną do realizacji zadań własnych i zleconych z zakresu pomocy społecznej, dodatków mieszkaniowych, z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych i ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Koordynuje zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Gminny Ośrodek

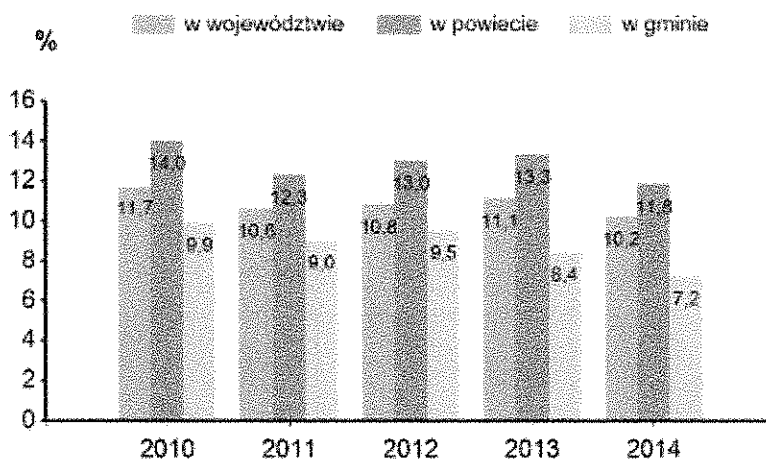
Pomocy Społecznej (GOPS) ośrodek zatrudnia ogółem 9 pracowników w tym: 1 kierownik, 1 główny księgowy 5 pracowników socjalnych w tym 2 z projektu systemowego, 1 ds. świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, 1 opiekunka środowiskowa. GOPS w Zagnańsku nie spełnia jeszcze wymogu Ustawy o pomocy społecznej (zgodnie z art. 110 ust. 11) zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik na 2 tys. mieszkańców.

Formy pomocy oferowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagnańsku są wielorakie. Do najczęściej udzielanych form należą różnego rodzaju zasiłki pieniężne i w naturze. Adresatami pomocy są rodziny wielodzietne, osoby pozostające w trudnej sytuacji życiowej, dotknięte bezrobociem, długotrwale chore, niepełnosprawne, uzależnione, dotknięte przemocą domową oraz ludzie starzy i samotni.

Ze świadczeń rodzinnych w 2011 roku skorzystało 515 rodzin, co stanowi 35,7% dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymali zasiłek rodzinny względem ogólnej liczby dzieci w tym wieku. Wskaźnik ten dla województwa wyniósł 41,6% a dla powiatu 47,9%, dlatego można stwierdzić, że gmina wypada pozytywnie. Gmina realizuje program dożywiania dzieci. W roku 2012 rzeczywista liczba osób objętych wsparciem w zakresie dożywiania wynosiła 900 w tym 270 uczniów. Dzieci pochodzące z rodzin o trudnej sytuacji materialnej korzystają z posiłków finansowanych przez GOPS. Dożywianie jest prowadzone we wszystkich placówkach szkolnych na terenie Gminy Zagnańsk.

Zgodnie z danymi Urzędu Statystycznego w Kielcach w 2014 r. wydatki w gminie na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wynosiły 5 901,3 tys. zł, natomiast wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi wyniosły 194 tys. zł.

**UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKOWEJ
POMOCY SPOŁECZNEJ W LUDNOŚCI OGÓLEM**

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, stan na 2015 r.

Tabela: Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego:

Nazwa	poniżej kryterium dochodowego				powyżej kryterium dochodowego			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]	[gosp.]
Powiat kielecki	6251	6647	5981	5830	2216	2282	2315	2109
Zagnańsk	300	289	275	288	129	117	97	86

Źródło: GUS/Bank Danych Lokalnych, 2015 r.

Tabela: Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, według danych GUS na terenie powiatu kieleckiego.

Nazwa	ogółem				przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)			
	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[%]	[%]	[%]	[%]
Powiat kielecki	2914,39	3045	3095,16	3246,51	77,8	78,5	77,3	78,2

Źródło: GUS/Bank Danych Lokalnych, 2015 r.

Tabela: Ilość osób i rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w Zagnańsku w 2013 roku

Lp	Miejscowość	Ilość osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Zagnańsk z rodzajem wsparcia W roku 2013																			
		w tym:																			
		Ogółem		DPS		Zasiłki stałe		Zasiłki okresowe		Pośitek - zasiłek celowy		Pośitek - dożywanie		Specjalistyczne uop		Usłu. opiek		Praca socjalna			
R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O		
1	Barcza	5	12	-	-	1	1	5	12	5	11	-	-	-	-	-	-	-	-	60	96
2	Bartków	23	46	1	1	4	4	11	25	17	40	5	18	-	-	2	2	-	-	276	552
3	Belno	23	52	-	-	7	7	14	43	23	59	7	9	-	-	-	-	-	-	276	624
4	Borowa Góra	14	31	-	-	4	6	7	17	12	28	4	11	-	-	-	-	-	-	168	372
5	Chrusty	21	42	-	-	5	6	8	30	13	29	7	19	-	-	-	-	-	-	252	504
6	Długojów	1	3	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	12	36
7	Goleniawy	7	15	-	-	1	1	2	6	7	15	-	-	-	-	-	-	-	-	60	156
8	Gruszka	11	30	-	-	1	1	5	15	10	27	3	14	-	-	-	-	-	-	132	360
9	Janaszów	12	25	-	-	4	4	4	6	7	15	2	3	-	-	-	-	-	-	144	300
10	Jasiów	6	9	-	-	1	1	1	1	4	6	2	3	-	-	-	-	-	-	72	108
11	Jaworze	12	24	-	-	4	4	6	17	12	24	-	-	-	-	-	-	-	-	144	288
12	Kajetanów	21	47	-	-	3	4	14	42	16	47	4	10	2	6	-	-	-	-	252	540
13	Kaniów	38	75	4	4	10	12	19	33	37	75	14	42	-	-	-	-	-	-	456	888
14	Kołomań	12	22	1	1	2	2	9	18	11	20	3	4	-	-	-	-	-	-	144	264
15	Lekomín	5	11	-	-	-	-	3	5	4	9	3	4	-	-	-	-	-	-	60	132

16	Samsonów	20	62	-	-	4	4	8	17	15	18	6	14					240	744
17	Siódla	9	25	1	1	1	1	4	10	9	25	1	4	-	-	-	-	108	252
18	Szalas	25	44	1	1	12	12	17	44	14	43	12	36	-	-	-	99	215	
19	Ściegna	10	12	-	-	5	5	5	8	7	10	2	2	-	-	-	120	144	
20	Tumlin	45	88	1	1	5	8	39	72	43	86	6	10	1	3	1	540	600	
21	Umer	4	10	-	-	1	1	4	10	4	10	2	4	-	-	-	48	120	
22	Zabłocie	15	52	-	-	4	6	12	40	15	49	5	22	-	-	-	180	624	
23	Zachelmie	24	49	-	-	4	5	9	17	13	27	5	13	-	-	-	288	588	
24	Zagnańsk	31	54	-	-	6	6	21	35	27	37	5	9	-	-	-	372	648	
	Ogółem	395	824																

Źródło: GOPS w Zagnańsku

Tabela: Ilość osób i rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w Zagnańsku w 2014 roku

Lp	Miejscowość	Ilość osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej na terenie gminy Zagnańsk z rodzajem wsparcia 2014																	
		w tym:																	
Ogółem		DPS		Zasiłki stałe		Zasiłki okresowe		Pożyczki - zasiłki celowe		Pożyczki - dożywianie		Specjalistyczne uop		Usługi opieki		Praca socjalna			
		R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O	R	O		
1	Barcza	4	8	-	-	1	1	3	8	3	6	-	-	-	-	-	-	48	72
2	Barików	21	41	1	1	4	4	8	19	15	35	4	14	-	-	2	2	252	492
3	Belno	23	69	-	-	8	8	6	10	8	24	5	8	-	-	1	1	276	828

4	Borowa Góra	17	29	-	-	4	6	10	19	14	29	5	12	-	-	-	204	348
5	Chrusty	21	39	-	-	5	6	8	27	16	27	6	11	-	-	-	252	468
6	Długojów	1	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	12	24
7	Goleniawy	5	10	-	-	1	1	1	3	5	9	-	-	-	-	-	60	120
8	Gruszka	8	26	-	-	1	1	3	10	8	21	2	9	-	-	-	96	312
9	Janaszów	6	10	-	-	3	5	3	6	3	5	1	2	-	-	-	72	120
10	Jasów	5	7	-	-	1	1	1	2	2	3	1	1	-	-	-	60	84
11	Jaworze	10	18	-	-	4	4	5	14	10	18	-	-	-	-	-	120	216
12	Kajetanów	22	52	-	-	3	4	15	45	18	52	5	12	2	6	-	264	576
13	Kaniów	35	68	5	5	12	14	17	30	33	68	10	36	-	-	-	420	792
14	Kołomań	18	30	1	1	1	1	14	26	17	29	4	6	-	1	1	216	250
15	Lekomín	4	8	-	-	-	-	3	5	4	8	3	3	-	-	-	36	84
16	Samsonów	16	47	-	-	4	4	5	10	9	13	7	9	-	-	-	192	564
17	Siódla	7	19	1	1	1	1	3	7	6	19	1	4	-	-	-	84	216
18	Szalas	28	64	1	1	13	13	15	41	13	39	7	19	-	-	-	98	261
19	Ściegna	7	14	-	-	4	4	3	8	5	9	5	9	-	-	-	84	168
20	Tumlin	40	79	1	1	5	5	28	40	37	71	8	16	1	1	1	320	480
21	Umer	5	12	-	-	-	-	4	10	5	12	2	4	-	-	-	60	70
22	Zabłocie	12	40	-	-	4	6	8	33	12	40	4	18	-	-	-	144	480
23	Zachelmie	21	47	-	-	4	5	8	14	12	24	5	13	-	-	-	252	564
24	Zagnańsk	26	31	-	-	6	6	13	17	18	23	3	5	-	-	-	312	372

14	Kolomań	16	25	1	1	3	3	9	17	11	22	3	4	-	-	1	1	25	50
15	Lekomín	6	12	-	-	-	-	3	6	6	12	2	3	-	-	-	-	72	120
16	Samsorów	23	68	-	-	5	5	10	22	20	68	9	17	-	-	-	-	276	804
17	Siodła	6	16	1	1	1	1	2	5	5	16	1	4	-	-	-	-	72	192
18	Szałas	29	75	1	1	11	11	16	43	29	75	8	18	-	-	-	-	75	293
19	Ściężna	11	26	-	-	-	-	3	8	3	8	5	8	-	-	-	-	132	312
20	Tumlin	38	76	1	1	11	11	16	38	29	63	10	18	1	3	1	1	456	500
21	Umer	4	8	-	-	-	-	3	7	4	8	1	2	-	-	-	-	48	60
22	Zabłocie	11	37	1	1	4	6	6	31	9	30	3	15	-	-	-	-	120	432
23	Zachelmie	18	31	-	-	4	5	9	17	13	27	5	13	-	-	-	-	216	372
24	Zagnańsk	19	29	-	-	6	6	12	15	19	25	3	5	-	-	-	-	228	348
	Ogółem	340	744																

Źródło: GOPS w Zagnańsku

ZDROWIE

Usługi z zakresu ochrony zdrowia w gminie świadczą 4 przychodnie, 2 z nich są publiczne, a 2 niepubliczne oraz funkcjonuje jedna praktyka lekarska. Na 10 tys. mieszkańców w 2011 roku przypadły 3 placówki ambulatoryjne. Średnia dla województwa oraz powiatu wynosiła 4 placówki. W gminie działają 2 apteki oraz 1 punkt apteczny, co sprawia, że na jedną aptekę przypada 6480 osób (dane z 2015 roku). W porównaniu ze wskaźnikiem dla województwa, który wyniósł w 2015 roku 2 986 osób na jedną aptekę oraz dla powiatu kieleckiego 4 344, gmina wypada nie najlepiej.

W 2014 r. liczba osób w Gminie przypadająca na jedną przychodnię wynosiła 4 316.

Wydatki budżetu Gminy Zagnańsk w 2014 r. na ochronę zdrowia wynosiły według udziałów %: 0,7 % w 2012 r., 0,6 % w 2013 r. oraz 0,6 % w 2014 r.

Tabela: Ludność przypadająca na ogólnodostępną aptekę w Gminie Zagnańsk, powiecie kieleckim oraz w województwie świętokrzyskim.

NAZWA	LUDNOŚĆ NA APTEKĘ OGÓLNODOSTĘPNĄ					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3182,496	2993,246	3055,144	3093,266	3021,952	2986,173
Powiat kielecki	4566,111	4583,578	4930,595	4717,909	4728,773	4344,292
Zagnańsk	12879	12900	6458	6496,5	6473,5	6480

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych.

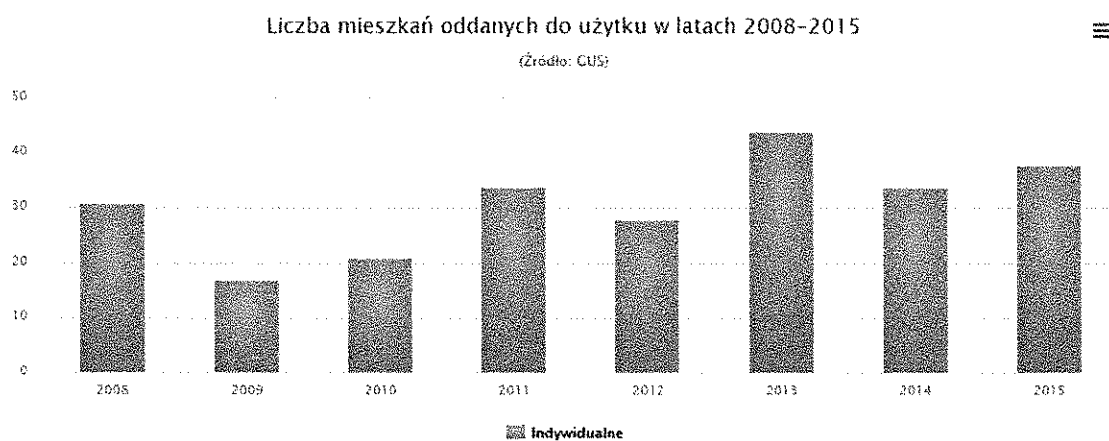
Najczęstsze problemy zdrowotne, z którymi borykają się mieszkańcy gminy, to: choroby układu krążenia; choroby kręgosłupa (w tym osteoporoza); choroby układu oddechowego; choroby reumatyczne; astma; nadciśnienie; alkoholizm; cukrzyca; choroby nowotworowe.

Zajęcia dla niepełnosprawnych realizowane są również w placówce Warsztat Terapii Zajęciowej. Działający od grudnia 2013 roku Warsztat prowadzony jest przez organizację pozarządową Stowarzyszenie „Braterskie Serca” z miejscowości Belno. Warsztaty prowadzone są w budynku po dawnej Szkole Podstawowej w Belnie. Niepełnosprawni mogą doskonalić swoje umiejętności w pięciu pracowniach: stolarskiej, gospodarstwa domowego i ogrodnictwa, rękodzielniczej, muzycznej oraz plastycznej. Dodatkowo w placówce znajduje się sala rehabilitacyjna. W placówce prowadzone są także zajęcia z psychologiem.

MIESZKALNICTWO

Sektor mieszkalnictwa w gminie Zagnańsk ulega niewielkim wahaniom na przestrzeni kilku ostatnich lat. Najniższą liczbę oddanych mieszkań do użytku zarejestrowano w 2009 r. i wynosiła 9. W następnych latach liczba ta wzrastała kolejno: 21 w 2010 r. oraz 34 w 2011 r., zaś w 2012 r. nastąpił spadek i odnotowano 28 mieszkań. Największy wskaźnik wynosił 44 w 2013 r., który nieznacznie spadł w 2014 r. Zgodnie z najnowszymi danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2015 r. zarejestrowano 38 nieruchomości na terenie Gminy Zagnańsk. Mieszkanie w tym statystycznym kontekście rozumiane jest zarówno jako lokal mieszkalny jak i dom. 100 % oddanych mieszkań było przeznaczenia do użytku indywidualnego, nie na wynajem czy sprzedaż. Poniżej wykres obrazujący sektor mieszkalnictwa na przestrzeni lat 2009 – 2015 r.

Liczba nieruchomości oddanych do użytkowania w 2015 roku

Średnia powierzchnia nieruchomości oddawanych do użytku w latach 2008 – 2015 r. pozostaje na podobnym poziomie i nie ulega znacznym wahaniom. Powierzchnia ta w 2015 r. w Gminie Zagnańsk wynosi 130,1 m², co jest większe w stosunku do wielkości metrażu w województwie świętokrzyskim wynoszącym 109,1 m², a także w Polsce – 99,8 m². Poniżej pełny wykres w tym zakresie.

Gmina Zagnańsk
Woj. świętokrzyskie
Polska

Powierzchnia (m²) nieruchomości oddanych do użytku w latach 2008-2015

(Źródło: GUS)

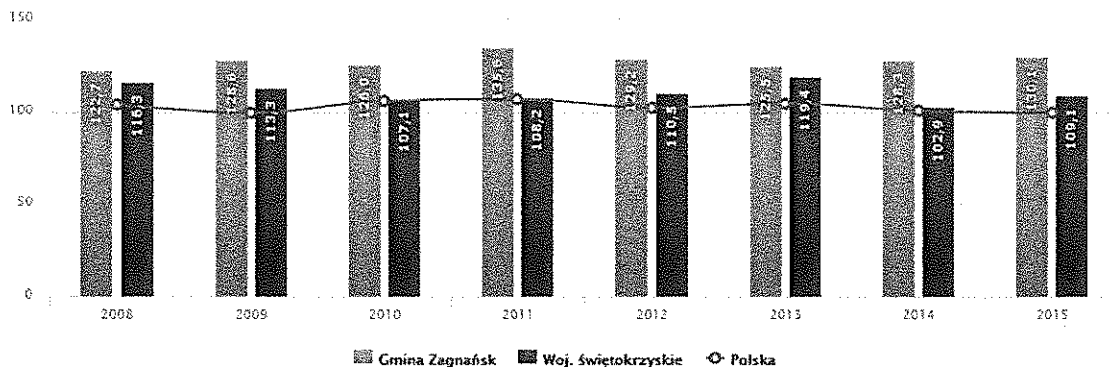

Tabela. Liczba i kwoty wypłaconych dodatków mieszkaniowych w gminie Zagnańsk oraz gminach sąsiednich: Bliżyn i Suchedniów.

Nazwa	w zasobie gminnym													
	liczba							kwota						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	[szt.]							[zł]						
Zagnańsk	12	12	14	16	12	7	0	2205	2862	3251	3602	2692	1438	0
Bliżyn	36	12	12	12	24	24	36	3912	3671	3920	3458	3119	3836	2292
Suchedniów	48	41	42	40	43	15	17	4584	3326	4678	4814	4696	2093	2126

Źródło: GUS/Bank Danych Lokalnych, 11.2016 r.

3.4 Strefa gospodarcza

BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

W gminie Zagnańsk na 1000 mieszkańców pracuje 111 osób . 51,2% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 48,8% mężczyźni.

Bezrobocie w gminie Zagnańsk wynosiło w 2014 roku 16,5% (16,3% wśród kobiet i 16,8% wśród mężczyzn).

Liczba osób bezrobotnych w gminie Zagnańsk w roku 2013 w podziale na miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba osób bezrobotnych stan na dzień 31.12.2013		
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1	Bartków	36	20	16
2	Goleniawy	12	6	6
3	Belno	47	21	26
4	Długojów	12	8	4
5	Gruszka	24	9	15
6	Barcza	11	6	5
7	Ściegna	21	8	13
8	Janaszów	34	16	18
9	Jasiów	26	13	13
10	Jaworze	34	14	20
11	Kajetanów	45	25	20
12	Kaniów	82	34	48
13	Borowa Góra	20	10	10
14	Kołomań	40	17	23
15	Lekomin	24	10	14
16	Samsonów	12	6	6
17	Samsonów - Ciągłe	15	10	5
18	Samsonów - Dudków	6	4	2
19	Samsonów - Komorniki	12	5	7
20	Samsonów - Piechotne	33	15	18
22	Siodła	12	7	5
23	Szałas	41	16	25
24	Tumlin	0	0	0
25	Tumlin Dąbrówka	27	13	14
26	Tumlin - Osowa	29	16	13
27	Tumlin - Węgle	41	17	24
28	Tumlin - Zacisze	1	0	1
29	Umer	36	14	22
31	Osiedle Wrzosy	7	2	5
32	Zabłocie	27	13	14
33	Zachelmie	45	23	22

34	Zagnańsk	77	30	47
35	Chrusty	17	7	10
36	Kajetanów Dolny	3	1	2
	Ogółem	909	416	493

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach

Liczba osób bezrobotnych w gminie Zagnańsk w roku 2014 w podziale na miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba osób bezrobotnych stan na dzień 31.12.2014		
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1	Bartków	29	15	14
2	Goleniawy	6	3	3
3	Belno	43	13	30
4	Długojów	8	5	3
5	Gruszka	24	11	13
6	Barcza	7	5	2
7	Ściegna	16	5	11
8	Janaszów	21	8	13
9	Jasiów	14	8	6
10	Jaworze	24	15	9
11	Kajetanów	38	17	21
12	Kaniów	72	32	40
13	Borowa Góra	21	7	14
14	Kołomań	28	13	15
15	Lekomín	20	7	13
16	Samsonów	7	4	3
17	Samsonów - Ciągłe	15	8	7
18	Samsonów - Dudków	4	3	1
19	Samsonów - Komorniki	7	5	2
20	Samsonów - Piechotne	31	11	20
22	Siodła	14	7	7
23	Szałas	35	15	20
24	Tumlin	0	0	0
25	Tumlin Dąbrówka	27	11	16
26	Tumlin - Osowa	22	14	8

27	Tumlin - Węgle	29	13	26
28	Tumlin - Zacisze	1	0	1
29	Umer	26	15	11
31	Osiedle Wrzosa	8	0	8
32	Zabłocie	21	13	8
33	Zachełmie	35	14	21
34	Zagnańsk	70	35	35
35	Chrusty	24	10	14
36	Kajetanów Dolny	6	3	3
	Ogółem	753	345	408

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach

Liczba osób bezrobotnych w gminie Zagnańsk w roku 2015 w podziale na miejscowości

Lp.	Miejscowość	Liczba osób bezrobotnych stan na dzień 31.12.2015		
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
1	Bartków	27	17	10
2	Goleniawy	6	4	2
3	Belno	31	11	20
4	Długojów	7	3	4
5	Gruszka	15	7	8
6	Barcza	8	4	4
7	Ściegna	14	3	11
8	Janaszów	21	9	12
9	Jasiów	11	4	7
10	Jaworze	24	12	12
11	Kajetanów	42	21	21
12	Kaniów	60	27	33
13	Borowa Góra	23	12	11
14	Kołomań	25	12	13
15	Lekomin	18	5	13
16	Samsonów	11	5	6
17	Samsonów - Ciągłe	14	7	7
18	Samsonów - Dudków	1	0	1
19	Samsonów - Komorniki	7	4	3

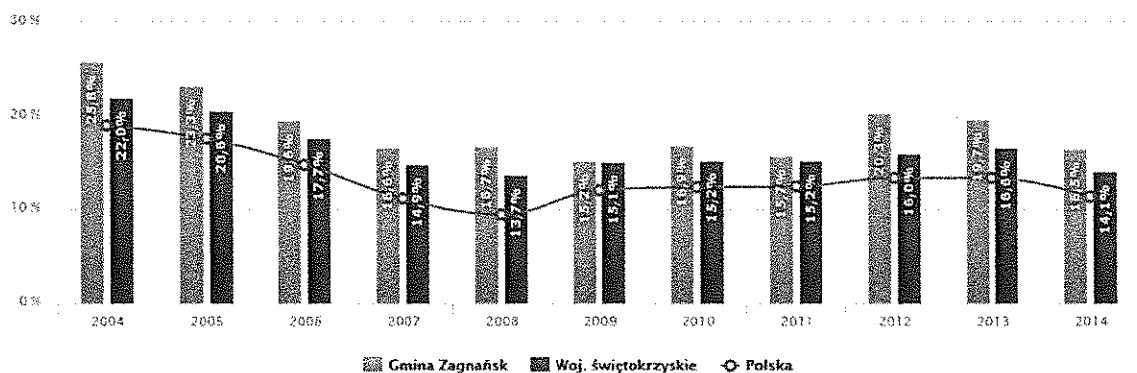
20	Samsonów - Piechotne	24	10	14
22	Siodła	13	8	5
23	Szałas	41	16	25
24	Tumlin	0	0	0
25	Tumlin Dąbrówka	24	10	14
26	Tumlin - Osowa	22	14	8
27	Tumlin - Węgle	30	17	13
28	Tumlin - Zacisze	0	0	0
29	Umer	32	13	19
31	Osiedle Wrzosy	8	4	4
32	Zabłocie	21	12	9
33	Zachelmie	40	20	20
34	Zagnańsk	83	34	49
35	Chrusty	24	10	14
36	Kajetanów Dolny	5	1	4
	Ogółem	732	336	396

Dane: Powiatowy Urząd Pracy w Kielcach

Na przestrzeni lat 2012 – 2014 w Gminie Zagnańsk można zaobserwować spadek stopy bezrobocia, która aktualnie utrzymuje się na poziomie 16,5 % (w 2014 r.), która jest wyższa w porównaniu do stopy bezrobocia w skali całego województwa 14,1 %, a nawet całego kraju, która to wynosi 11,4%.

Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Zagnańsk w latach 2004 – 2014

(Źródło: GUS)

Tradycyjne funkcje obszaru gminy Zagnańsk oparte były na bogatych złożach surowców, jednak obecnie nie mają one istotnej funkcji gospodarczej. Eksploatowane jest tylko jedno złożo – piaskowca triasowego. Dotychczasowa działalność została ograniczona ze względu na ochronę środowiska, jednak pozostały po niej ślady w postaci nieplanowanych wyrobisk surowców.

Z surowców obecnie eksploatowany jest piasek na lokalny rynek budownictwa drogowego w okolicach Kołomania, Samsonowa, Umru, Jasiowa i Zachelmia. Są również inne zakłady bazujące na przemyśle surowcowym, takie jak kopalnia kwarcytu i dolomitu - Wiśniówka czy zakłady kamieniarskie w Kajetanowie. Obecnie najbardziej rozwiniętą gałęzią przemysłu jest **branża drzewna**, również z długą tradycją sięgającą okresu międzywojennego. Oparta jest na tartakach (w Samsonowie, Zagnańsku, Tumlinie, Kołomania, Gruszcze), produkcji wyrobów drewnianych i opakowań (w Gruszcze) oraz zakładach stolarskich (w Gruszcze i Tumlinie). Kolejną rozwiniętą branżą jest **przemysł spożywczy**, który tworzą ubojnia drobiu w Kajetanowie, zakład produkujący wędliny w Lekominie, piekarnie (Zagnańsk, Tumlin, Samsonów). Zwiększający się udział sektora usług w gminie świadczy o zmianie charakteru gminy, która staje się głównie atrakcyjnym miejscem zamieszkania, a w mniejszym stopniu wytwórcą surowców. Pomimo funkcjonowania na obszarze gminy dużych przedsiębiorstw na skalę regionalną głównym pracodawcą w gminie pozostaje sfera budżetowa.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Zagnańsk 1 116 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 157 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -959.

WYBRANE DANE O RYNKU PRACY^a W 2014 R.

	Powiat	Gmina
Pracujący ^b	21555	1441
Bezrobotni zarejestrowani	12059	753
w tym kobiety w %	46,4	45,8
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	9,0	8,9
Udział zarejestrowanych bezrobotnych kobiet w liczbie kobiet w wieku produkcyjnym w %	9,0	8,8

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.

55,2% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Zagnańsk pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 15,9% w przemyśle i budownictwie, a 8,7% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 0,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

**PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE
REGON W 2014 R.**

	Powiat	Gmina
Ogółem	15466	1078
w tym w sektorze: rolniczym	331	29
przemysłowym	1725	159
budowlanym	2657	170
na 10 tys. ludności	743	833
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	617	691

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.

Tabela: Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w woj. świętokrzyskim, powiecie kieleckim i Gminie Zagnańsk na przestrzeni lat 2012-2015.

Nazwa	w wieku przedprodukcyjnym			
	ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	223983	219250	215210	211695
Powiat kielecki	41982	41379	40720	40309
Zagnańsk	2189	2225	2142	2130

Dane: GUS / Bank Danych Lokalnych, 2015 r.

Tabela: Liczba ludności w wieku produkcyjnym w woj. świętokrzyskim, powiecie kieleckim i Gminie Zagnańsk na przestrzeni lat 2012-2015.

Nazwa	w wieku produkcyjnym			
	ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	805238	797885	790195	780879
Powiat kielecki	134103	134368	134561	134423
Zagnańsk	8437	8429	8430	8394

Dane: GUS / Bank Danych Lokalnych, 2015 r.

Tabela: Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym w woj. świętokrzyskim, powiecie kieleckim i Gminie Zagnańsk na przestrzeni lat 2012-2015.

Nazwa	w wieku poprodukcyjnym			
	ogółem			
	2012	2013	2014	2015
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
ŚWIĘTOKRZYSKIE	244774	251104	257771	264605
Powiat kielecki	31000	31841	32785	33794
Zagnańsk	2290	2339	2375	2436

Dane: GUS / Bank Danych Lokalnych, 2015 r.

Poniżej, liczba zarejestrowanych firm w poszczególnych sołectwach na terenie Gminy Zagnańsk, według rejestru Ministerstwa Rozwoju, tj. Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, według stanu na listopad 2016 r.

L.p.	Miejscowość	Ogółem
		Liczba zarejestrowanych firm
1	Bartków	18
2	Goleniawy	14
3	Belno	25
4	Długojów	4
5	Gruszka	25
6	Barcza	7
7	Ściegna	12
8	Janaszów	16
9	Jasiów	15
10	Jaworze	24
11	Kajetanów	47
12	Kaniów	28
13	Borowa Góra	7
14	Kołomań	23
15	Lekomin	13
16	Samsonów	26
17	Samsonów - Ciągłe	24
18	Samsonów - Dudków	3

19	Samsonów - Komorniki	3
20	Samsonów - Piechotne	8
22	Siodła	10
23	Szałas	16
24	Tumlin	0
25	Tumlin Dąbrówka	30
26	Tumlin - Osowa	23
27	Tumlin - Węgle	28
28	Tumlin - Zacisze	4
29	Umer	27
31	Osiedle Wrzosa	6
32	Zabłocie	19
33	Zachelmie	23
34	Zagnańsk	168
35	Chrusty	10
36	Kajetanów Dolny	9
	Ogółem	715

Źródło: Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej, 11.2016 r.

3.5 Strefa przestrzenna

Na elementy charakterystyki sfery przestrzennej w niniejszej diagnozie składają się obiekty zabytkowe w Gminie Zagnańsk, transport drogowy, sieć wodno – kanalizacyjna oraz gospodarka odpadami.

ZABYTKI

Wykaz obiektów zabytkowych znajdujących się w Rejestrze Zabytków Nieruchomych Województwa Świętokrzyskiego na terenie Gminy Zagnańsk:

Janaszów

- kapliczka przydrożna pw. św. Maksymiliana Kolbe, nr rej.: 1011 z 29.01.1987 A.468

Samsonów

- pozostałości zespołu zakładu przemysłowego, nr rej.: 279 z 15.02.1967: A.469/1-3

- ✓ ruina Huty Józefa (wielki piec z wieżą i ruiną odlewni), nr rej.: 327 z 03.12.1956 i 279 z 15.02.67
- ✓ ruina węgielni nr rej. 1016 z 04.05.1987
- ✓ ruina budynku o nieustalonym przeznaczeniu, nr rej.: 1018 z 06.05.1987
- dom nr 26, nr rej.: 1019 z 11.05.1987 A.470
- dom nr 34, nr rej.: 1015 z 04.05.1987 A.471
- dom nr 37, nr rej.: 1017 z 04.05.1987 A.472

Samsonów Ciągłe

- kapliczka przydrożna św. Jana Nepomucena, nr rej.: 1010 z 29.01.1987 A.473
- ruina „Skarbczyka” na posesji nr 5, nr rej.: 1014 z 04.05.1987 A.474

Tumlin

- kościół par. pw. św. Stanisława, nr rej.: 244 z 02.10.1956 oraz 283 z 15.02.1967 A.475
- cmentarz par., nr rej.: 1134 z 14.05.1992 A.476

Zagnańsk

- zespół kościoła par. pw. św. Rozalii i Marcina: A.477/1-2
 - ✓ kościół, nr rej.: 361 z 08.01.1957 oraz 740 09.04.1972
 - ✓ dzwonnica, nr rej.: 1013 z 04.05.1987
- cmentarz par., nr rej.: 1150 z 25.06.1992 A.478

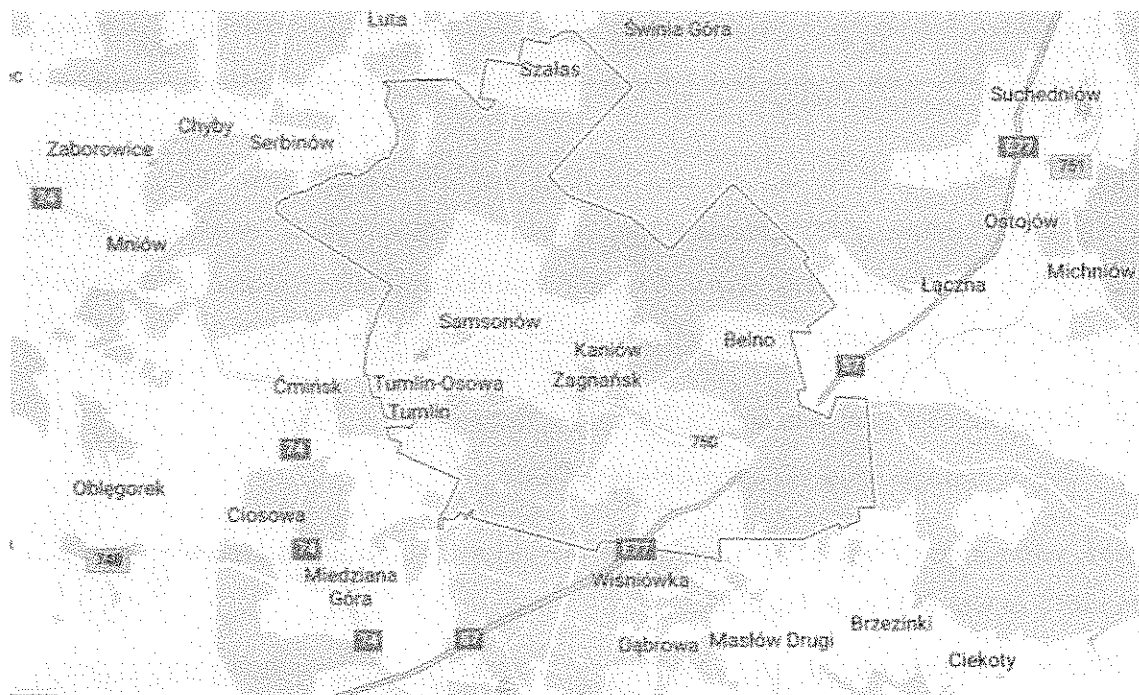
TRANSPORT DROGOWY

Łączna długość dróg przebiegających przez Gminę Zagnańsk wynosi blisko 112 km. Z tego, drogi gminne mają długość 21,09 km. Długość dróg powiatowych, należących do powiatu kieleckiego wynosi 72,75 km. Długość dróg wojewódzkich wynosi 12 km.

L.p.	Kategoria	Długość na terenie Gminy Zagnańsk
1	Drogi gminne	20,496 km
2	Drogi powiatowe	69,410 km
3	Drogi wojewódzkie	12,079 km
4	Drogi krajowe	6,174 km(droga ekspresowa)

Przez teren gminy przebiega odcinek trasy ekspresowej S-7. Jest to droga krajowa, która zgodnie z projektem połączy Gdańsk z Rabką Zdrój, będzie biegła przez następujące miasta: Gdańsk, Elbląg, Warszawę, Radom, Kielce, Kraków, Rabkę Zdrój. W pobliżu gminy znajduje się droga

krajowa nr 74, łącząca Sulejów koło Piotrkowa Trybunalskiego, Kielce, Zamość z Zosinem, w którym znajduje się przejście graniczne z Ukrainą. Zagnańsk połączony jest z Kielcami drogą powiatową nr 0296 T. Drogi krajowe przebiegające przez gminę charakteryzują się wysokim poziomem średniej dobowej wielkości ruchu powyżej 10 tys. pojazdów na dobę.

Źródło: www.googlemaps.pl

SIEĆ WODNO - KANALIZACYJNA

Na terenie Gminy Zagnańsk występują cztery główne wodociągi o łącznej długości 141,7 km (długość przyłączy wodociągowych 47,4 km). Do sieci wodociągowej podłączonych jest 3.844 budynków mieszkalnych (11.981 mieszkańców). Dodatkowymi atutami sieci wodociągowej są jej nowoczesność i korzystanie wyłącznie ze źródeł głębinowych. Poza nielicznymi odcinkami sieć wodociągowa Zagnańska była budowana stosunkowo niedawno, przez co do odbiorców indywidualnych dostarczana jest woda wysokiej jakości. W rejonie Zagnańska zlokalizowane są ujęcia wody stanowiące jedno z głównych źródeł zaopatrzenia w wodę miasta Kielce. Eksploatacją systemów wodociągowych na terenie gminy Zagnańsk zajmują się Wodociągi Kieleckie, sp. z o.o.

Według danych opublikowanych przez Urząd Statystyczny w Kielcach, w gminie Zagnańsk na przestrzeni ostatnich lat wzrasta procent ogółu ludności korzystającej z poszczególnych sieci:

Ludność – w % ogółu ludności korzystającej z poszczególnych sieci				
SIEĆ	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2014 r.
	Gmina Zagnańsk	Gmina Zagnańsk	Gmina Zagnańsk	powiat kielecki
wodociągowa	91,2	91,2	94,4	95,7
kanalizacyjna	34,0	35,1	35,2	47,1
gazowa	49,9	49,9	51,0	52,0

Źródło: Urząd Statystyczny w Kielcach, 2015 r.

Na terenie gminy znajduje się 56,7 km sieci kanalizacyjnej (długość przyłączy 19km). Obsługuje ona 1.185 przyłączenia (5477 mieszkańców), co stanowi 30,8 % ilości przyłączy do sieci wodociągowej. Daje to wskaźnik skanalizowania (w stosunku do długości sieci wodociągowej) w wysokości 40 %. Na terenie gminy Zagnańsk utworzono dwie aglomeracje:

- Zagnańsk obsługiwana przez oczyszczalnię w Bartkowie;
- Barcza obsługiwana przez oczyszczalnię w Barczy.

Poniżej, zestawienie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w rozbiciu na poszczególne lata: 2013, 2014 i 2015 na terenie Gminy Zagnańsk:

Miejscowości	Przyłącza do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Przyłącza do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	
	Długość - km	Liczba – szt.	Długość - km	Liczba – szt.
Barcza	0,2	23	0,1	19
Bartków Goleniawy	2,3	166	1,2	79
Belno	1,8	174	-	-
Borowa Góra	0,9	95	1,1	60
Chrusty	1,9	174	0,3	39
Ciągłe	1	97	-	-
Długojów	0,5	43	-	-
Dudków	0,3	22	-	-
Gruszka	2,1	123	0,8	63
Janaszów	1,3	114	0,8	45
Jasiów	1	89	0,6	63
Jaworze Siodła	2,7	147	3,1	96
Kajetanów	2,6	216	2,6	161
Kaniów	2,9	237	3,9	209

Komorniki	0,5	43	0,3	25
Lekomin	0,6	92	1,3	69
Piechotne	1	98	-	-
Samsonów	1,4	81	0,1	2
Szałas	2,8	125	-	-
Ściegna	1,3	105	-	-
Zabłocie	1,2	108	0,6	69
Zachelmie	1,8	170	-	-
Zagnańsk	6,8	638	3,7	215
Kołomań	1,5	122	-	-
Dąbrówka	1,2	107	-	-
Osowa	1,9	131	0,4	30
Umer	2,2	119	-	-
Rurarnia	0,1	19	-	-
Węgle	1,1	110	-	-
Sufraganiec	0,1	6	-	-
Zacisze	0,3	25	-	-
Przyszosie	0,1	25	-	-
Wykień	0,1	1	-	-
RAZEM	47,5	3 845	20,9	1 244

Dane: Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w roku 2014 na terenie Gminy Zagnańsk:

Miejscowości	Przyłącza do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Przyłącza do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	
	Długość - km	Liczba – szt.	Długość - km	Liczba – szt.
Barcza	0,2	23	0,2	23
Bartków Goleniawy	2,3	166	1,2	79
Belno	1,9	176	-	-
Borowa Góra	0,9	95	1,1	60
Chrusty	1,9	174	0,3	39
Ciągłe	1,0	97	-	-
Długojów	0,5	44	-	-
Dudków	0,3	22	-	-
Gruszka	2,1	124	0,8	63

Janaszów	1,3	114	0,8	45
Jasiów	1,0	89	0,6	63
Jaworze Siodła	2,7	148	3,1	97
Kajetanów	2,6	217	2,6	161
Kaniów	2,9	237	3,9	209
Komorniki	0,5	43	0,3	25
Lekomin	0,6	92	1,3	69
Piechotne	1,0	99	-	-
Samsonów	1,4	82	0,1	2
Szałas	2,8	125	-	-
Ściegna	1,3	105	0,1	2
Zabłocie	1,2	108	0,6	69
Zachelmie	1,9	172	-	-
Zagnańsk	7,0	647	3,8	218
Kołomań	1,5	122	-	-
Dąbrówka	1,2	107	-	-
Osowa	1,9	131	0,4	30
Umer	2,2	119	-	-
Rurarnia	0,1	19	-	-
Węgle	1,1	110	-	-
Zacisze	0,3	25	-	-
Przyszosie	0,1	25	-	-
Wykień	0,1	1	-	-
RAZEM	47,8	3 858	21,2	1 254

Dane: Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w roku 2015 na terenie Gminy Zagnańsk.

Miejscowości	Przyłącza do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania		Przyłącza do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	
	Długość - km	Liczba – szt.	Długość - km	Liczba – szt.
Barcza	0,2	23	0,2	24
Bartków Goleniawy	2,4	168	2,1	116
Belno	1,9	177	-	-

Borowa Góra	0,9	96	1,1	61
Chrusty	1,9	175	1,2	85
Ciągle	1,1	100	1,7	67
Długojów	0,5	44	-	-
Dudków	0,4	24	-	-
Gruszka	2,3	127	0,8	66
Janaszów	1,3	114	0,8	45
Jasiów	1,0	90	0,6	63
Jaworze Siodła	3,0	156	3,3	102
Kajetanów	2,6	217	2,6	161
Kaniów	2,9	237	4,4	240
Komorniki	0,5	43	0,7	37
Lekomin	0,7	93	1,4	71
Piechotne	1,0	100	2,7	92
Samsonów	1,6	86	0,3	14
Szałas	2,8	126	-	-
Ściegna	1,6	119	0,1	2
Zabłocie	1,2	109	0,6	70
Zachelmie	2,0	175	1,9	73
Zagnańsk	7,3	653	4,0	221
Kołomań	1,5	123	1,2	36
Dąbrówka	1,3	112	5,7	230
Osowa	1,9	131	0,8	48
Umer	2,3	122	1,9	64
Rurarnia	0,1	19	-	-
Węgle	1,1	111	0,0	3
Zacisze	0,3	25	-	-
Przyszosie	0,1	25	-	-
Wykiń	0,1	1	-	-
RAZEM	49,9	3 921	40,1	1 991

Dane: Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w roku 2013 na terenie Gminy Zagnańsk.

	Długość czynnej sieci magistralnej (przesyłowej) (wodociąg) - km	Długość czynnej sieci rozdzielczej bez przyłączy (wodociąg) - km	Długość czynnej sieci sanitarnej bez przyłączy (kanał) - km
Gmina Zagnańsk ogółem	5,5	140,4	61,5
Barcza		3,2	1,8
Bartków Goleniawy		9,3	6,8
Osiedle Knieje		0	0,4
Belno		5,1	
Borowa Góra		3,2	0,5
Chrusty		3,6	2,3
Ciągłe		5,2	
Długojów		5,7	
Dudków		2,7	
Gruszka		3,3	4,6
Janaszów		3,4	3,0
Jasiów		2,3	2,2
Jaworze Siodła		6,2	4,6
Kajetanów		5,1	7,3
Kaniów		5,8	4,7
Komorniki		3	
Lekomin		2,1	2,2
Piechotne		2,1	
Samsonów		7,6	4,5
Szałas		5,1	
Ściegna		3,8	
Zabłocie		2,1	2,4
Zachelmie		6,9	
Zagnańsk		19,5	14,2
Kołomań		6,9	

Dąbrówka		1,3	
Osowa		1,5	
Umer		4,1	
Rurarnia		1,4	
Węgle		6,8	
Sufraganiec		1	
Zacisze		0,5	
Przyszosie		0,5	
Wykień		0,1	

Dane: Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w roku 2014 na terenie Gminy Zagnańsk.

	Długość czynnej sieci magistralnej (przesyłowej) (wodociąg) - km	Długość czynnej sieci rozdzielczej bez przyłączy (wodociąg) - km	długość czynnej sieci sanitarnej bez przyłączy (kanał) - km
Gmina Zagnańsk ogółem	5,5	139,5	65,6
Barcza		3,2	1,8
Bartków Goleniawy		9,3	6,8
Osiedle Knieje		0,0	0,4
Belno		5,1	
Borowa Góra		3,2	0,5
Chrusty		3,6	2,3
Ciągłe		5,2	
Długojów		5,7	
Dudków		2,7	
Gruszka		3,3	4,6
Janaszów		3,4	3,0
Jasiów		2,3	2,2
Jaworze Siodła		6,2	4,6
Kajetanów		5,2	7,3
Kaniów		5,8	4,7

Komorniki		3,0	0,3
Lekomin		2,1	2,2
Piechotne		2,1	3,1
Samsonów		7,6	4,5
Szałas		5,1	
Ściegna		3,8	
Zabłocie		2,1	2,4
Zachelmie		6,9	0,7
Zagnańsk		19,5	14,2
Kołomań		6,9	
Dąbrówka		1,3	
Osowa		1,5	
Umer		4,1	
Rurarnia		1,4	
Węgle		6,8	
Sufraganiec	Przepięty na gm. Miedziana Góra	0	
Zacisze		0,5	
Przyszosie		0,5	
Wykień		0,1	

Dane: Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna w roku 2015 na terenie Gminy Zagnańsk.

	Długość czynnej sieci magistralnej (przesyłowej) (wodociąg) - km	Długość czynnej sieci rozdzielczej bez przyłączy (wodociąg) - km	długość czynnej sieci sanitarnej bez przyłączy (kanał) - km
Gmina Zagnańsk ogółem	5,5	141,2	114,9
Barcza		3,2	1,8
Bartków Goleniawy		9,3	9,6
Osiedle Knieje		0,0	0,4
Belno		5,1	7,9

Borowa Góra		3,2	0,5
Chrusty		3,7	4,1
Ciągłe		5,2	3,6
Długojów		5,7	0,0
Dudków		2,7	1,1
Gruszka		3,3	4,6
Janaszów		3,4	3,0
Jasiów		2,3	2,2
Jaworze Siodła		6,5	7,8
Kajetanów		5,2	7,3
Kaniów		6,5	5,2
Komorniki		3,0	0,6
Lekomin		2,4	2,2
Piechotne		2,1	3,1
Samsonów		7,6	4,8
Szałas		5,1	0,0
Ściegna		3,8	1,9
Zabłocie		2,1	2,4
Zachelmie		7,0	5,8
Zagnańsk		19,7	14,2
Kołomań		6,9	3,9
Dąbrówka		1,3	4,8
Osowa		1,5	4,0
Umer		4,1	3,2
Rurarnia		1,4	0,0
Węgle		6,8	3,5
Zacisze		0,5	1,4
Przyszosie		0,5	0,0
Wykień		0,1	0,0

Dane: Wodociągi Kieleckie Sp. z o.o.

SIEĆ GAZOWA

Według danych Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział w Tarnowie, na terenie Gminy Zagnańsk łączna długość sieci gazowej wynosi 134,7 km (stan na 30.06.2016r.), w tym:

- gazociągi w/c: 6,7 km,
- gazociągi s/c: 88,1 km,
- przyłącza gazowe s/c: 39,9 km, (2 242 szt.).

GOSPODARKA ODPADAMI

Źródło: www.pgo.kielce.pl

Gmina Zagnańsk w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego została zakwalifikowana do 4 regionu gospodarowania odpadami. Pojęcie regionu gospodarowania odpadami zostało wprowadzone do ustawy o odpadach zmianą ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Na terenie gminy Zagnańsk brak jest składowiska odpadów. Odpady komunalne z terenu Gminy Zagnańsk trafiają na Składowisko Odpadów Komunalnych Promnik w Gminie Strawczyn, którego zarządcą jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Komunalnymi w Kielcach.

3.6 Wnioski z konsultacji społecznych

W ramach prac nad tworzeniem dokumentu *Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk na lata 2016 – 2023*, przyjęto założenie, że jeśli chodzi o wyciąganie wniosków z diagnozy i prognozowanie możliwych w przyszłości zmian to jest to po części zadaniem eksperckim, lecz już zdiagnozowanie obecnej sytuacji, a zwłaszcza sprecyzowanie potrzeb, jest przede wszystkim zadaniem lokalnej społeczności. Wybór takiej optyki pozwoli na zbudowanie strategii uwzględniającej oczekiwania mieszkańców. W tym celu przeprowadzone zostały konsultacje społeczne. Jednym z istotnych elementów tych konsultacji było badanie ankietowe, które przeprowadzono w formie otwartych ankiet kierowanych do lokalnych mieszkańców gminy

w celu zdiagnozowania problemów oraz wyznaczenia potrzeb inwestycyjnych i rozwojowych gminy z punktu widzenia społeczeństwa.

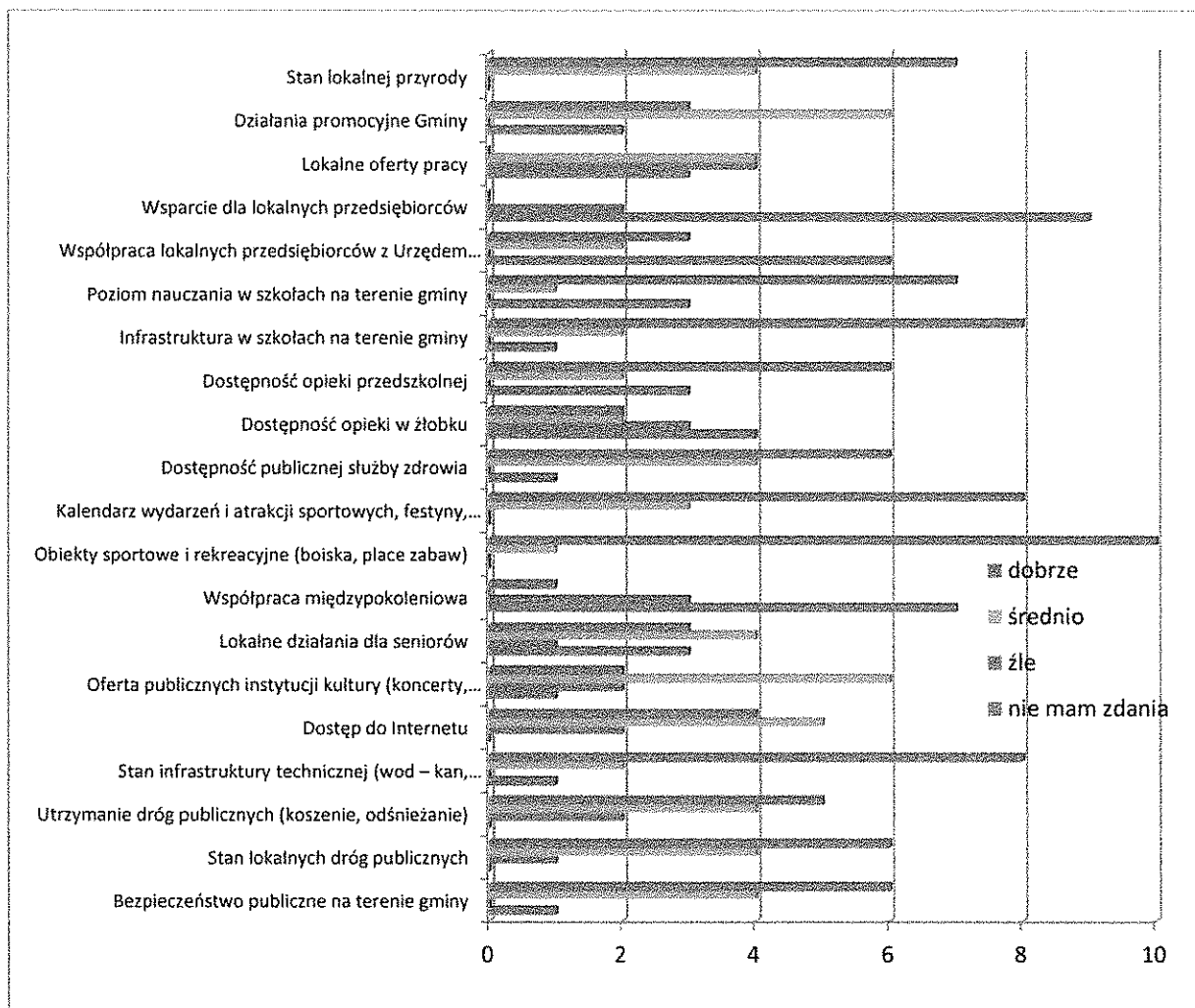
Badani mieli możliwość wypowiedzieć się w kluczowych dla dalszego rozwoju samorządu kwestiach. Ich ocenie poddane zostały warunki życia na terenie gminy Zagnańsk uwzględniając m.in. inwestycje, edukację, przedsiębiorczość, stan infrastruktury, bezpieczeństwo publiczne, czy chociażby dostęp do Internetu lub wydarzeń kulturalno - sportowych. Z analizowanych ankiet wynika, że najgorzej oceniona została sytuacja na rynku pracy, gdzie niemal każdy wypowiadający się wskazywał na brak lokalnych ofert zatrudnienia. Za kolejny słaby element respondenci uznali dostępność miejsc w żłobkach oraz poziom utrzymania dróg publicznych, m.in. odśnieżanie dróg, malowanie pasów ulicznych, koszenie traw, oczyszczanie rowów, itp. Niewystarczająco dobrze wypadła także współpraca międzypokoleniowa w gminie.

Najlepiej zaś oceniana była kwestia związana z poziomem nauczania w szkołach funkcjonujących na terenie Gminy Zagnańsk, jak również podkreślano zadowalający stopień istniejącej infrastruktury i wyposażenia tych szkół. Opinia ta dotyczy także infrastruktury w przedszkolach i obiektach sportowych (np. boiska, place zabaw) na terenie gminy. Doceniony i dobrze oceniony został także stan lokalnej przyrody.

Natomiast wśród ocen o średnim poziomie zadowolenia znalazły się dostęp do Internetu, działania promocyjne gminy oraz oferta publicznych instytucji kultury.

Najczęstsza odpowiedź „nie mam zdania” pojawiała się przy pytaniach o wsparcie lokalnych przedsiębiorstw oraz współpracy lokalnych przedsiębiorców z Urzędem Gminy w Zagnańsku.

Pełny wykaz uzyskanych opinii poniżej na *Wykresie Nr 1*.

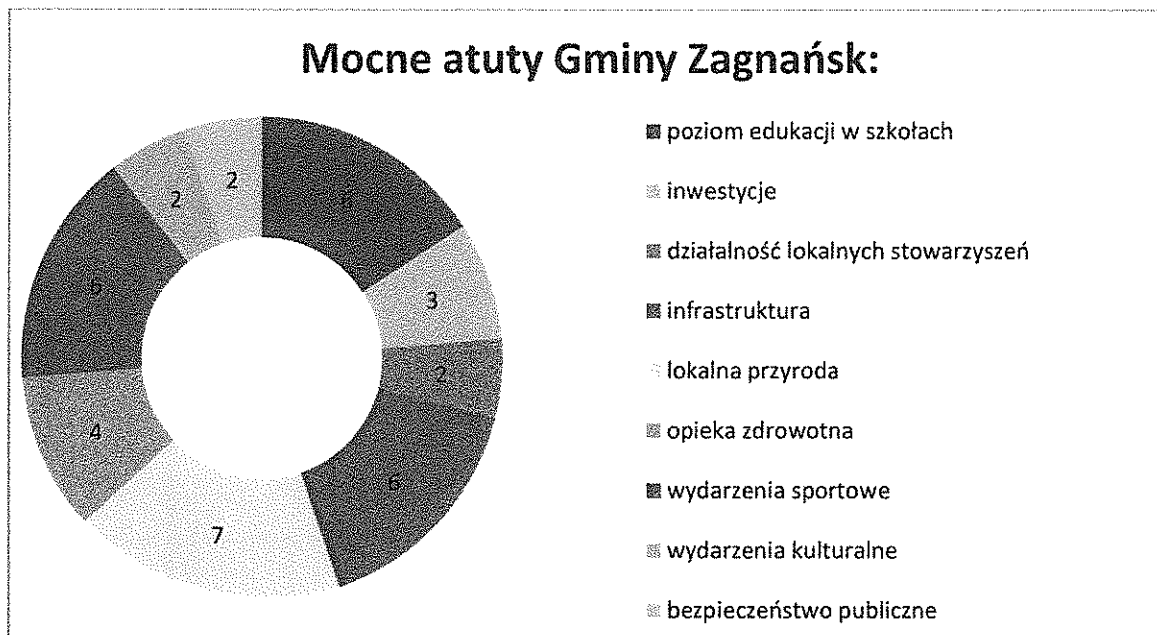

Wykres Nr 1 | Ocena warunków życia na terenie Gminy Zagnańsk (woj. świętokrzyskie).

W celu zdiagnozowania mocnych stron Gminy Zagnańsk badani zostali poproszeni o wskazanie pięciu kluczowych ich zdaniem atutów, które stanowią o sile i potencjale samorządu. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi ankietowani wskazywali na lokalną przyrodę, która niewątpliwie podnosi atrakcyjność obszaru. Znaczna część badanych uznała, że ważnym aspektem jest także istniejący dobry poziom nauczania w szkołach. Podkreślona została także zadowolająca działalność i aktywność lokalnych stowarzyszeń oraz poziom świadczonych usług zdrowotnych w gminie. Dobrą oceną wśród respondentów cieszył się także poziom infrastruktury w gminie.

Pojawiały się również opinie, że istotnym atutem są organizowane wydarzenia sportowe (zawody, turnieje, itp.). Nieliczni wskazywali na działania społeczne i integracyjne oraz wydarzenia kulturalne.

Na Wykresie Nr 2 przedstawione jest zestawienie uzyskanych odpowiedzi w tym zakresie.

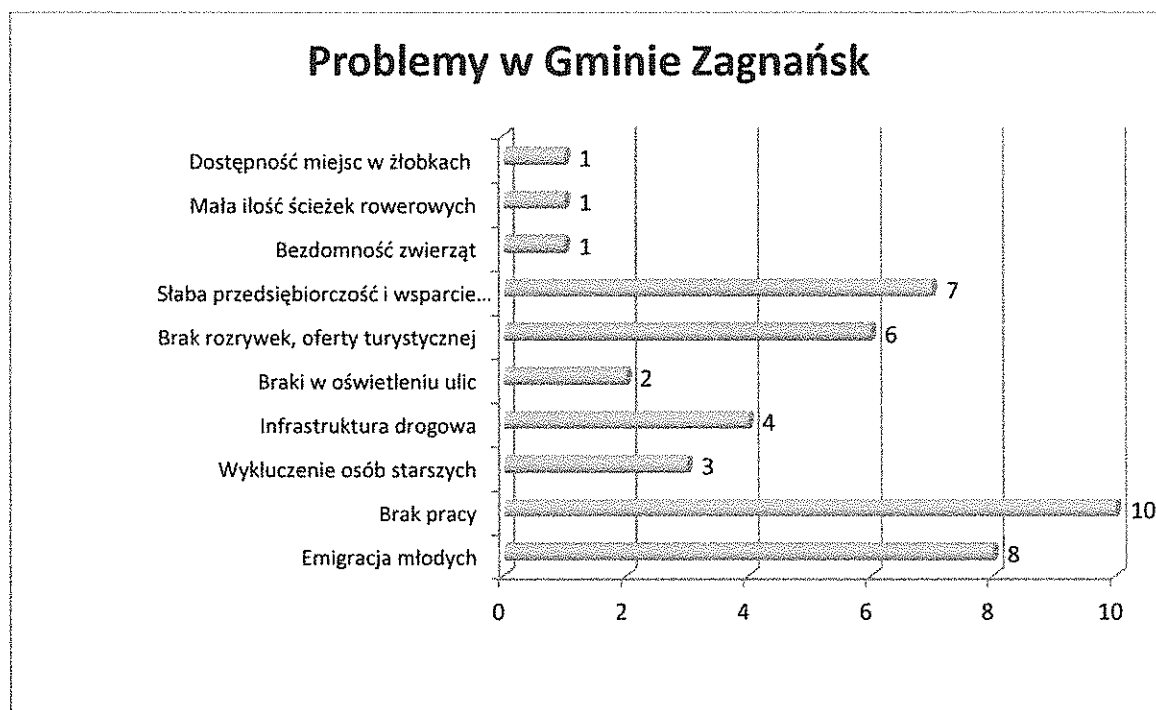
Wykres Nr 3 | Proszę podać Pana/Pani zdaniem pięć mocnych stron Gminy Zagnańsk.

Mieszkańcy gminy wskazywali jednocześnie pięć najpoważniejszych, ich zdaniem, problemów do rozwiązania w najbliższym czasie. Za najważniejsze zadania do realizacji uznano zwalczanie bezrobocia oraz przeciwdziałanie migracji osób młodych. Następnym słabym obszarem, który wymaga podjęcia działań zaradczych jest niezadowalające wsparcie na rzecz rozwoju przedsiębiorczości jak i nieduża liczba samych przedsiębiorstw na terenie gminy. W dalszej kolejności znalazła się niewystarczająca ilość atrakcji, miejsc spotkań, rekreacji i rozrywek dla lokalnych mieszkańców, podkreślając zarówno dzieci, młodzież jak i seniorów (m.in. kawiarnie, cukiernie, dyskoteki, restauracje). Niejednokrotnie wskazywano, że konsekwencją takiego stanu rzeczy jest problem bezpieczeństwa na ulicach gminy. Ponadto, część ankietowanych wyraźnie wskazywała na brak atrakcyjnej oferty turystycznej, która skierowana byłaby nie tylko do samych mieszkańców, ale przede wszystkim dla odwiedzających, którzy chcieliby wybrać teren Gminy Zagnańsk jako miejsce destynacji turystycznej.

Respondenci w mniejszym stopniu reprezentowali pogląd, że problemem w gminie jest słaby zakres aktywności w obszarze przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób starszych. Niezadowalająca okazała się również infrastruktura drogowa, w tym oświetlenie i stan dróg oraz konieczność budowy ścieżek rowerowych, chodników, co będzie pozwalało na podniesienie poziomu bezpieczeństwa dla rowerzystów i pieszych na niektórych odcinkach dróg gminnych.

Mieszkańcy uznali także, że problemem jest bezdomność zwierząt na terenie gminy, szczególnie w okresach wysokich upałów lub silnych mrozów.

Wykres Nr 3 przedstawia zestawienie wszystkich odpowiedzi udzielonych na to pytanie w ramach przeprowadzonych anonimowych ankiet wśród mieszkańców Gminy Zagnańsk.

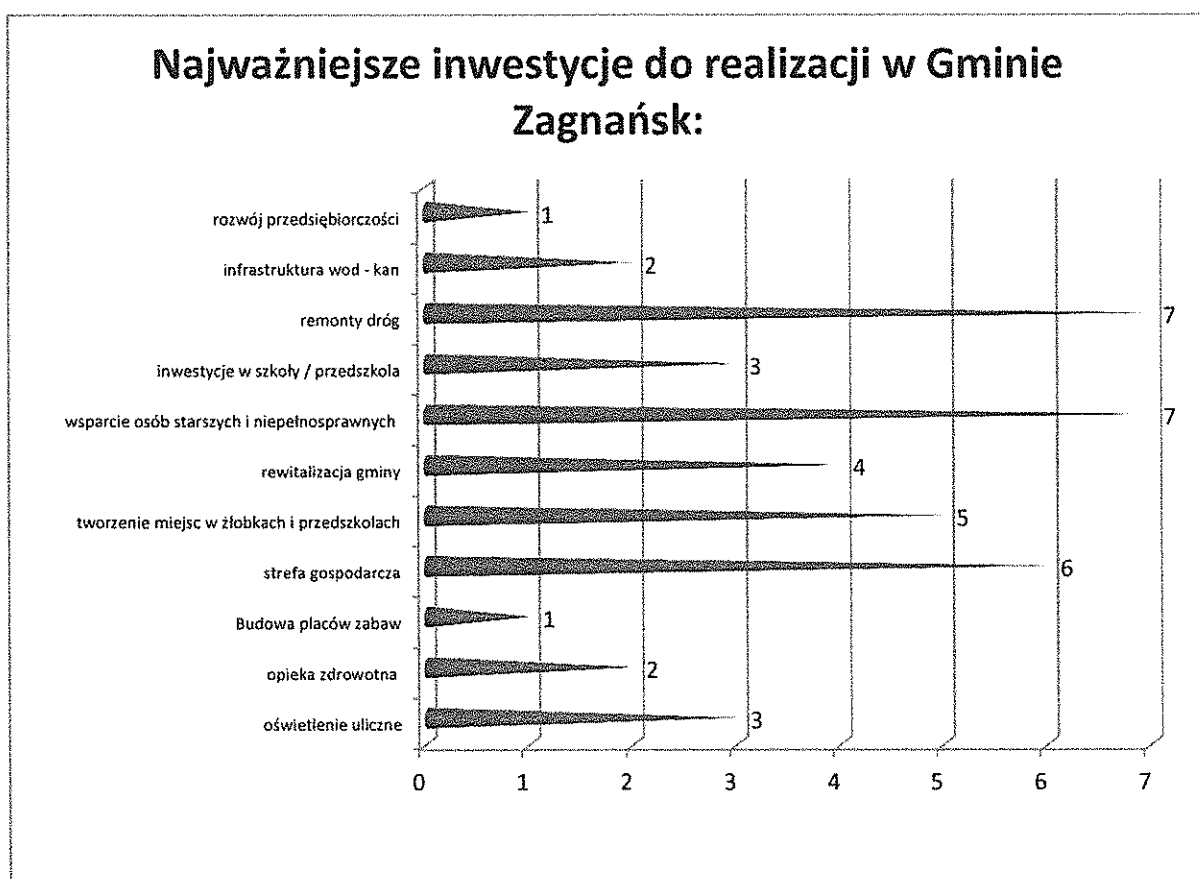
Wykres Nr 4 | Proszę podać Pana/Pani zdaniem pięć najpoważniejszych problemów do rozwiązania w Gminie Zagnańsk.

Kolejnym elementem badania było wyrażenie opinii na temat pięciu najważniejszych inwestycji do realizacji w gminie. Ankietowani za najistotniejsze wskazali potrzebę dalszych inwestycji w infrastrukturę drogową gminy, w tym m.in. poprzez poprawę nawierzchni, budowę dróg dojazdowych, budowa chodników czy uzupełnienie oświetlenia ulicznego, co jest jednocześnie bezpośrednio związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa. Istotne wsparcie według ankietowanych powinno obejmować osoby starsze i niepełnosprawne, co w konsekwencji będzie przeciwdziało wykluczeniu społecznemu tej grupy mieszkańców gminy. Ponadto, respondenci uznali, że kluczowe będzie utworzenie na terenie gminy strefy gospodarczej, co doprowadzi w dalszej perspektywie czasu do pobudzenia przedsiębiorczości. Wybudowana strefa będzie bodźcem do stworzenia odpowiednich warunków do inwestowania, zakładania działalności gospodarczych, a przez to pojawią się możliwości pracy dla ludzi młodych. Istotnym aspektem

wskazywanym przez ankietowanych są również inwestycje związane z tworzeniem nowych miejsc w żłobkach i przedszkolach a także podkreślali konieczność rewitalizacji Gminy Zagnańsk.

Konieczną do realizacji inwestycją są także prace związane z dalszymi inwestycjami w edukacji, intensywniejsze poszukiwanie inwestorów, a także wsparcie w opiekę zdrowotną, m.in. poprzez organizowanie dostępu do bezpłatnych badań dla osób zamieszkałych obszar gminy bez ograniczeń wiekowych. Mieszkańcy sugerują w udzielonych odpowiedziach rozbudowę sieci infrastruktury wodno – kanalizacyjnej oraz zwiększenie dostępu do usług kulturowych.

Poniżej na *Wykresie Nr 4* wyszczególniono najważniejsze inwestycje wskazane przez mieszkańców Gminy Zagnańsk.

Wykres Nr 5 | Proszę podać Pana/Pani zdaniem pięć najważniejszych inwestycji do realizacji w Gminie Zagnańsk.

W ostatnim z pytań poproszono o podanie innych spraw i propozycji ważnych dla rozwoju Gminy Zagnańsk, które nie zostały poruszone w ankiecie. Najczęściej pojawiającym się komentarzem były sugestie co do uzbrojenia w infrastrukturę techniczną terenów budowlanych na terenie gminy (w tym sieć wodno – kanalizacyjną oraz budowa dróg dojazdowych do posesji). Ankietowani uznali, że powinna być wprowadzona większa kontrola i monitoring w zakresie

bezpieczeństwa publicznego mieszkańców, szczególnie w miejscach ustronnych i słabo bądź wcale nieoświetlonych. Wskazywano na brak pojemników lub kontenerów na odpady segregowane oraz zużytą odzież. Jednocześnie, ankietowani podkreślali na konieczność dofinansowania do wymiany pieców grzewczych w domach jednorodzinnych zlokalizowanych na terenie Gminy Zagnańsk.

Ponadto w trakcie prowadzonych konsultacji przedstawiciel firmy "FRESH-BIZ" – wykonawca dokumentu, uczestniczył w spotkaniach z przedstawicielami lokalnych władz samorządowych Zagnańska. Podczas niniejszych spotkań Wykonawca przybliżył informacje o rewitalizacji w celu dobrego rozumienia procesu w ramach którego tworzy się niniejsze plan a w następnym kroku dyskutowano nad negatywnymi czynnikami degradującymi i próbą wyznaczenia obszaru rewitalizacji jako miejsce o kluczowej roli w rozwoju miejscowości i gminy Zagnańsk.

Podczas spotkań Wykonawca prezentował zgromadzonym uczestnikom korzyści płynące z opracowanego programu rewitalizacji w tym możliwości pozyskania dofinansowania na inwestycje w zakresie rewitalizacji oraz przedstawił dotychczas zebrane informacje o czynnikach degradujących w miejscowości Zagnańsk.

4. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji

Analiza zjawisk w sferze społecznej gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, która przedstawiona w poprzednim rozdziale, pozwoliła na wstępne wytypowanie obszarów problemowych występujących na obszarze gminy Zagnańsk.

Są to:

- w sferze społecznej: problemy demograficzne związane depopulacją i starzeniem się społeczeństwa gminy, ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym,
- w sferze gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości oraz niski poziom konkurencyjności lokalnej gospodarki,
- w sferze środowiskowej: zanieczyszczenie środowiska spowodowane m.in. starym oświetleniem ulicznym, niskim wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: brak dostępu do ogólnie dostępnych miejsc wypoczynku, boisk sportowych czy też odpowiednio zagospodarowanych zbiorników wodnych, brak miejsc parkingowych,
- w sferze technicznej: przybudowa systemu komunikacji, drogi zły stan chodników.

Synteza wyników uzyskanych z przeprowadzonych analiz obecnej sytuacji Gminy Zagnańsk, dobra znajomość lokalnych uwarunkowań przez członków Zespołu ds. PR-u, a także oczekiwania i potrzeby lokalnej społeczności, doprowadziły do wyodrębnienia obszaru kryzysowego na terenie gminy, cechującego się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów. Obszar rewitalizacji w gminie Zagnańsk obejmuje centrum miejscowości Zagnańsk i tereny bezpośrednio przylegające, jak również oddalone od centrum ale wymagające podjęcia zadań rewitalizacyjnych. Obszar rewitalizacji wyznaczony został w oparciu o pogłębioną diagnozę istniejącego stanu dla całego obszaru gminy, a także opinie mieszkańców Zagnańska wyrażone w ankiecie dotyczącej rewitalizacji. W ramach procedury delimitacji obszaru rewitalizacji zwrócono szczególną uwagę na występowanie (koncentrację) różnego rodzaju negatywnych zjawisk kryzysowych (przede wszystkim zaś problemów o charakterze społecznym), wewnętrzny potencjał rozwojowy i znaczenie dla rozwoju całego obszaru gminy Zagnańsk. Głównym kryterium jakim kierowano się przy delimitacji obszaru rewitalizacji było ponadprzeciętne w skali gminy występowanie różnorodnych problemów społecznych. W celu identyfikacji tych problemów oraz ich przestrzennej koncentracji wykorzystano przede wszystkim dane udostępnione przez jednostki gminne.

Obszar rekomendowany do rewitalizacji na terenie Zagnańska zajmuje powierzchnię około 1,73 km² i zamieszkiwany jest przez około 750 osób. Tym samym obszar ten spełnia kryteria wielkościowe dla obszarów rewitalizacji, jakie zostały określone w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, a także Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020 (obszar nie większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy).

Obszar	Liczba ludności	Procent	Powierzchnia [km ²]	Procent
Gmina Zagnańsk	12 770	100 %	124,37	100 %
Obszar Zagnańsk	750	5,87 %	1,73	1,39 %

Obszar rewitalizacji usytuowany jest w centralnej części gminy i obejmuje swym zasięgiem m.in. obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe, atrakcje turystyczne oraz strefę gospodarczą. Jednocześnie, z uwagi na najważniejsze znaczenie w rozwoju gminy i spełnianie zasadniczych funkcji centrotwórczych, gromadzi największą liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno-gospodarczych.

Tym samym obszar rewitalizacji wyznaczony w granicach gminy Zagnańsk posiada charakter wielofunkcyjny i spełnia szereg istotnych funkcji (m.in. administracyjne, gospodarcze, usługowe, społeczne, mieszkaniowe, rekreacyjne i turystyczne). Jest to zatem obszar o znacznym potencjale wewnętrznym i niezwykle ważnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego całego obszaru gminy Zagnańsk. Niemniej ze względu na występowanie różnych zjawisk kryzysowych obszar ten wymaga wsparcia w ramach procesu rewitalizacji w celu wyeliminowania lub ograniczenia problemów i barier rozwojowych oraz wzmocnienia jego wewnętrznego potencjału rozwojowego.

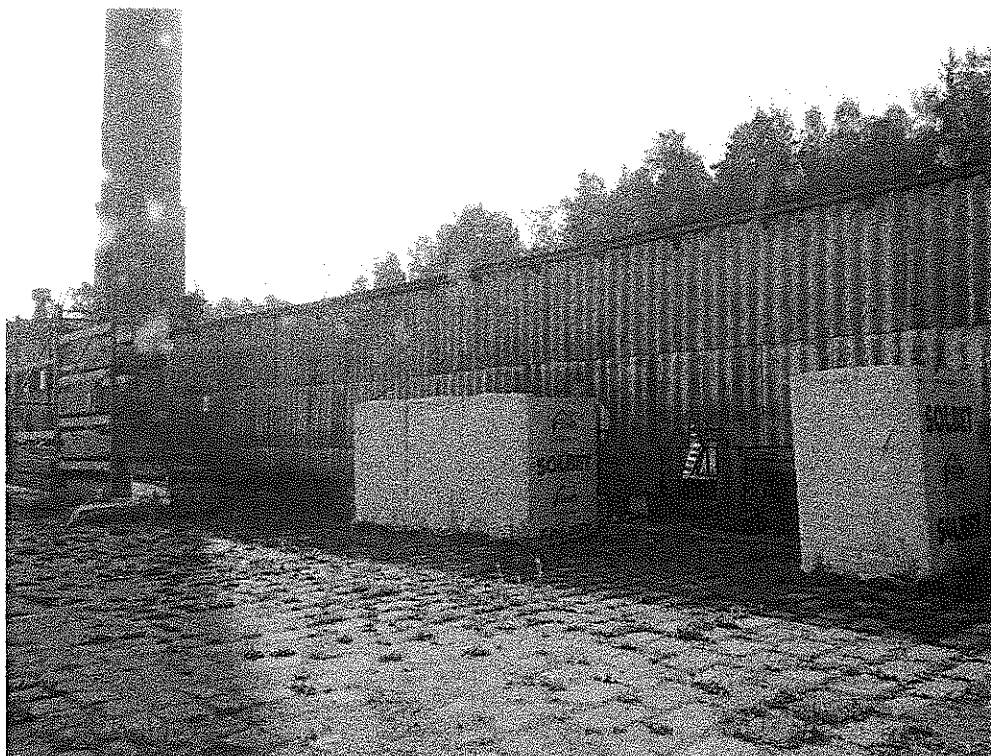
Zdjęcia obszarów zdegradowanych w gminie Zagnańsk:

Zagnańsk, zbiornik wodny przy „skateparku” – potrzeba uporządkowania oraz zagospodarowania obszaru zbiornika i jego otoczenia (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zagnańsk, obszar zdegradowany działalności gospodarczej – potrzeba inwestycji i rozwoju terenów, które utraciły swoją świetność gospodarczą (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zagnańsk, obszar zdegradowany działalności gospodarczej – potrzeba inwestycji i rozwoju terenów, które utraciły swoją świetność gospodarczą (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

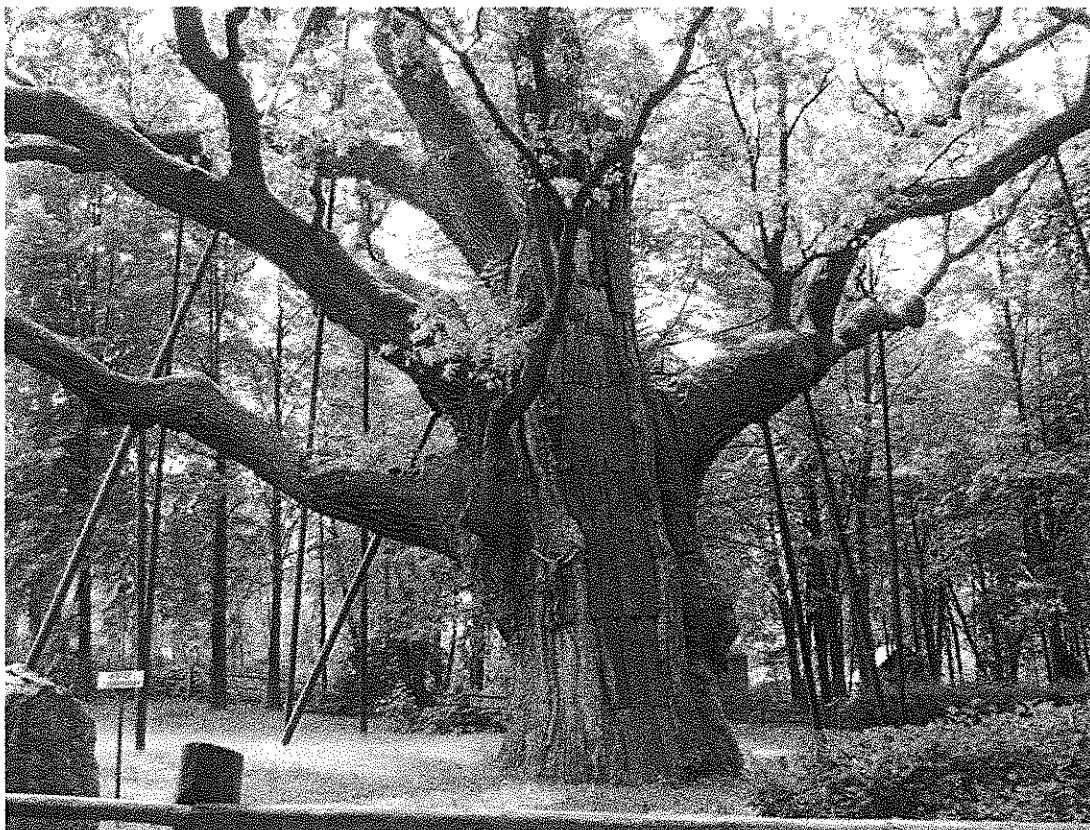
Zagnańsk, obszar zdegradowany działalności gospodarczej – potrzeba inwestycji i rozwoju terenów, które utraciły swoją świetność gospodarczą (fot. P. Pietruszka – FRESH-BIZ)

Zagnańsk, budynek Dworca PKP -potrzeba zagospodarowania otoczenia obiektu, który utracił swoje dotychczasowe funkcje (https://www.panoramio.com/user/5686175?with_photo_id=113923276)

Zagnańsk, budynek Dworca PKP – potrzeba zagospodarowania obiektu, który utracił swoje dotychczasowe funkcje (https://www.panoramio.com/user/5686175?with_photo_id=113923276)

Zagnańsk, Dąb Bartek – potrzeba lepszego wykorzystania potencjału unikalnego pomnika przyrody
(<http://swietokrzyskie.wyjade.pl/zagnansk/pomniki-przyrody/dab-bartek-290>)

Zagnańsk, zdegradowany obszar kolejowy i przemysłowy – potrzeba lepszego zagospodarowania i uporządkowania terenów PKP i otoczenia związanego z działalnością gospodarczą
(<https://www.google.pl/maps/>)

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja w myśl definicji to wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń przyszłości określających: range, atrakcyjność, efekty wykorzystania atutów i szans rozwojowych oraz eliminację problemów i zagrożeń. Wizja określa ton przyszłych celów strategicznych, przedstawia miejscowość naszych marzeń.

Wizja rewitalizacji Zagnańska została skonstruowana przy uwzględnieniu stanów i procesów pożądaných przez mieszkańców. Wizja rewitalizacji jest ściśle związana z wizją Zagnańska i składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających. Pełni funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych do podejmowania działań na rzecz rozwoju miejscowości.

Wypracowane podczas spotkań cele oraz wizja rewitalizacji Zagnańska zawiera akceptowane społecznie oczekiwania mieszkańców dotyczące rozwoju miejscowości w prognozowanym okresie 2016 - 2023.

WIZJA: Ożywienie zdegradowanego obszaru na terenie Zagnańska połączone z podniesieniem atrakcyjności przestrzeni miejskiej dla turystów i inwestorów, wsparte rozwojem przedsiębiorczości lokalnej, jakością usług publicznych i poziomem życia mieszkańców.

6. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań

Podstawowym celem Programu Rewitalizacji będzie podniesienie atrakcyjności Gminy Zagnańsk, poprawa jakości życia mieszkańców jak również poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Proces rewitalizacji, w wyniku którego nastąpi zmniejszenie bezrobocia, wzrost aktywności społecznej i zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz podejmowane będą działania na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego, będzie jednocześnie procesem determinującym wzrost konkurencyjności całej gminy. Rozwiązywanie problemów społecznych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy, co z kolei wpłynie na rozwój społeczno-gospodarczy. Zgodnie z wytycznymi zdefiniowane obszary problemowe będą rewitalizowane z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie kierunkowany na obszary o wysokim odnotowanym nasileniu problemów społecznych – głównie w zakresie marginalizacji materialnej i społecznej mieszkańców terenu zdegradowanego. Na bazie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy oraz identyfikacji problemów na obszarze rewitalizacji, określono cele rewitalizacji oraz kierunki działań, które będą realizowane poprzez projekty rewitalizacyjne. W oparciu o przeprowadzone analizy sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, środowiskowej i technicznej gminy Zagnańsk, które przedstawiono w poprzednich rozdziałach, a także przy uwzględnieniu zapisów dokumentów strategicznych sporządzonych na wyższych szczeblach (krajowym i wojewódzkim), sformułowane zostały cele rewitalizacji gminy Zagnańsk. Zgodnie z logiką interwencji cele rewitalizacji odnoszą się do zidentyfikowanych obszarów problemowych, wyznaczonych na podstawie analizy wskaźnikowej oraz konsultacji społecznych. Cele strategiczne stanowią bezpośrednią odpowiedź na potrzeby mieszkańców, wyniki diagnozy strategicznej oraz zidentyfikowane problemy gminy Zagnańsk.

Cel Strategiczny 1:

Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznej i bezpieczeństwa mieszkańców gminy Zagnańsk.

Cele szczegółowe:

1.1 Lepsze wykorzystanie lokalnych zasobów w procesie rozwoju;

1.2 Zapewnienie dostępności i wysokiego standardu infrastruktury służącej zaspokajaniu potrzeb mieszkańców;

1.3 Poprawa infrastruktury technicznej, bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Kierunki działań:

- ❖ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych;
- ❖ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych;
- ❖ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej;
- ❖ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej;
- ❖ Poprawa jakości życia mieszkańców;
- ❖ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym;
- ❖ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii;
- ❖ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej w województwie świętokrzyskim;
- ❖ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego;
- ❖ Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie podmiotów ochrony zdrowia;
- ❖ Poprawiona jakość oraz szersze udostępnienie obiektów pomocy i integracji społecznej.

Cel strategiczny 2

Wsparcie dla rozwoju gospodarczego w celu poprawy oferty obszaru oraz zmniejszenia zjawiska bezrobocia i ubóstwa.

Cele szczegółowe:

2.1 Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej centrum Zagnańska dla przedsiębiorstw.

2.2 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw w gminie Zagnańsk.

2.3 Zwiększenie szans na zatrudnienie.

Kierunki działań:

- ❖ Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
- ❖ Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości;
- ❖ Polepszenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw;

- ❖ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej;
- ❖ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w województwie świętokrzyskim;
- ❖ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej;

Cel strategiczny 3

Rozwój kapitału społecznego oraz redukcja negatywnych zjawisk społecznych w obszarze rewitalizowanym.

Cele szczegółowe:

3.1 Wzrost kompetencji zasobów ludzkich poprzez edukację.

3.2 Przeciwdziałanie procesom wykluczenia i marginalizacji społecznej.

3.3 Rozwój usług społecznych.

Kierunki działań:

- ❖ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem;
- ❖ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców;
- ❖ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym;
- ❖ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie;
- ❖ Zwiększenie poziomu aktywności zawodowej i zatrudnienia wśród osób sprawujących opiekę;
- ❖ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej;
- ❖ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży;
- ❖ Realizacja programów edukacyjnych dla osób dorosłych;
- ❖ Wzrost kompetencji u pracowników administracji i nauczycieli;
- ❖ Podniesienie kompetencji osób dorosłych;
- ❖ Poprawa jakości życia mieszkańców;
- ❖ Wyrównywanie równości szans;
- ❖ Podniesienie kompetencji kluczowych uczniów;

- ❖ Rozwój postawy sportowej wśród młodzieży i mieszkańców gminy Zagnańsk;
- ❖ Wzrost jakości i promocja profilaktyki zdrowotnej.

Wymienione wyżej cele rewitalizacji korespondują z aspektami rewitalizacji, które uwzględniają :

I. Aspekt Przestrzenno-Urbanistyczny

- działania dotyczące rozwoju infrastruktury technicznej,
- działania dotyczące podniesienia walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych,
- działania dotyczące rozwoju transportu,
- działania dotyczące rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i turystycznej.

II. Aspekt Ekonomiczny

- działania dotyczące rozwoju turystyki bądź innych sektorów gospodarki lokalnej,
- działania dotyczące wspierania przedsiębiorczości,
- działania wynikające z programów pomocowych dla rozwoju MŚP.

III. Aspekt Społeczny

- działania dotyczące rozwoju zasobów ludzkich,
- działania dotyczące przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu,
- działania dotyczące walki z patologiami społecznymi,
- działania dotyczące tworzenia równych szans,
- działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezrobocia,
- działania dotyczące zapobieganiu zjawisku bezdomności,
- działania na rzecz aktywności środowisk dziecięcych i młodzieżowych, w tym poprawa warunków nauki oraz wychowania przedszkolnego.

7. Planowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Realizację działań inwestycyjnych w polach interwencji objętych PR winny służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców oraz ożywieniu gospodarczemu i społecznemu całej Gminy Zagnańsk. Projekty z zakresu rewitalizacji muszą być realizowane jako kompleksowe przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów wpływających na sytuację kryzysową rewitalizowanego obszaru. Głównym celem podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja pozostałych zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem wskazanego obszaru zdegradowanego Gminy Zagnańsk w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie. Pilną koniecznością staje się również rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych. Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w Gminie oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą zatem na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia, poradnictwo m.in. prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw przedsiębiorczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności. Działania polegające na kompleksowej rewitalizacji zdelimitowanego terenu uwzględniają zarówno projekty miękkie – środki Europejskiego Funduszu Społecznego i infrastrukturalne – środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz zadania inwestycyjne wraz z charakterystyką, wskaźnikami, podmiotami wdrażającymi oraz szacunkowymi kosztami:

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Lokalizacja	Zakres zadań	Szacunkowa wartość	Rezultaty	Kierunki działań służące realizacji celów
Projekty kluczowe – inwestycyjne (strefa społeczna + gospodarcza + przestrzenna)							
1.	Zagospodarowanie i przebudowa przestrzeni publicznej przy ul. Spacerowej, ul. Słonecznej i ul. Kieleckiej i na odcinku od ul. Spacerowej do miejscowości Chrusty Małe	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk	- Remont ulic i chodników - Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika wodnego - Modernizacja skate parku - Przebudowa i budowa stanowisk postojowych - Modernizacja ukształtowania terenu, i zaprojektowanie zieleni - Budowa małej architektury, - Modernizacja oświetlenia - Modernizacja i przebudowa obiektów kulturalnych i	5 000 000 PLN	- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych ✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym ✓ Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości ✓ Polepszenie warunków do rozwoju

				zdrowotnych		<p>przedsiębiorstw</p> <p>✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej</p> <p>✓ Poprawa i modernizacja infrastruktury kulturalnej i zdrowotnej</p>
2.	Zagospodarowanie terenu w centrum Zagnańska pomiędzy ulicami Turystyczną i Spacerową	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk	<p>- Przebudowa boiska, budowa bieżni</p> <p>- Przebudowa i rozbudowa ścieżek pieszych i rowerowych</p> <p>- Przebudowa oświetlenia parkowego</p> <p>- Zamontowanie obiektów małej architektury w tym urządzenie siłowni zewnętrznej</p>	<p>- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją</p> <p>- Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</p> <p>- Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich</p>	<p>✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych</p> <p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości</p> <p>✓ Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej,</p>

					2 000 000 PLN	- powiercznia zabudowy obiektu - pozostała powiercznia zagospodarowania	<p>pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Rozwój postawy sportowej wśród młodzieży i mieszkańców gminy Zagnańsk</p> <p>✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych</p> <p>✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej</p> <p>✓ Rozwój infrastruktury edukacyjnej i społecznej</p> <p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Ochrona i udostępnianie</p>
3.	Przebudowa i zagospodarowanie budynku dawnego komisariatu policji na cele społeczne	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk	- Prace rozbiórkowe i demontażowe, wykonanie instalacji i remontu i przebudowy budynku - Wyposażenie obiektu			

							<p>dziedzictwa kulturowego i naturalnego</p> <p>✓ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie</p>
4.	Termomodernizacja budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk	- Inwestycje związane m.in. z: 1. ociepleniem obiektu, 2. wymianą okien, drzwi zewnętrznych,	400 000 PLN	- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej, ciepłej - Liczba zmodernizowanych	✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych

			<p>oraz oświetlenia na energooszczędne, 3. przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej), systemów wentylacji i klimatyzacji oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych, 4. instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, 5. instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE, 6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji 7. wymiana pokrycia dachowego, 8. instalacją systemów inteligentnego zarządzania energią, 9. mikrogeneracją.</p>	<p>energetycznie budynków</p>	<p>✓ Modernizacja obiektów użyteczności publicznej ✓ Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w ✓ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej województwie świętokrzyskim ✓ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego</p>
5.	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Zagnańsku	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk	<p>2 000 000 PLN</p> <p>- Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej, ciepłej - Liczba zmodernizowanych energetycznie</p>	<p>✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych ✓ Modernizacja</p>

				energooszczędne, 3. przebudowa systemów grzewczych (wraz z wymianą i podłączeniem do źródła ciepła lub podłączeniem do sieci ciepłowniczej), systemów wentylacji i klimatyzacji oraz instalacji wodno-kanalizacyjnych, 4. instalacją OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, 5. instalacją systemów chłodzących, w tym również z OZE, 6. instalowaniem urządzeń energooszczędnych najnowszej generacji 7. wymiana pokrycia dachowego, 8. instalacją systemów inteligentnego zarządzania energią, 9. mikrokogeneracją.		budynków	<p>✓ obiectów użyteczności publicznej</p> <p>Zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE w ogólnej produkcji energii w</p> <p>✓ Promowanie gospodarki niskoemisyjnej województwie świętokrzyskim</p> <p>✓ Zwiększenie efektywności energetycznej budynków publicznych oraz sektora mieszkaniowego</p>
Projekty uzupełniające - inwestycyjne							

1.	Ochrona i zagospodarowanie terenów cennych przyrodniczo w Gminie Zagnańsk, utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk	-Budowa ośrodka edukacji ekologicznej -Zagospodarowanie terenu -Szczegółowe badania dębu Bartka	10 000 000 PLN	- Liczba wspartych form ochrony przyrody	<p>✓ Poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych</p> <p>✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej</p> <p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p>
2.	Przebudowa ul. Słonecznej w Zagnańsku	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk	-Kompleksowa przebudowa drogi gminnej	400 000 PLN	- długość przebudowywanych odcinków dróg gminnych	<p>✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej i zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i podróżnych</p> <p>✓ Poprawa jakości życia</p>

							<p>mieszkańców</p> <p>✓ Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości</p> <p>✓ Ożywienie gospodarcze centrum miejscowości</p> <p>✓ Polepszenie warunków do rozwoju przedsiębiorstw</p> <p>✓ Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej</p>
3.	Zwiększenie dostępu do szybkiego Internetu	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk				<p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej</p>
4.	Modernizacja i przebudowa infrastruktury technicznej na terenie objętym rewitalizacją	Gmina Zagnańsk	Zagnańsk				<p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>✓ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej</p>

Projekty wspierające „miękkie” - społeczne

<p>1. Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli</p>	<p>Gmina Zagnańsk</p>	<p>Zagnańsk</p>	<p>- Objęcie wsparciem pracowników administracji i samorządowej nauczycieli poprzez organizację szkoleń, m.in. dotyczących tematyki: Zamówienia publiczne, Finanse publiczne, Gospodarowanie nieruchomościami, Zarządzanie jednostką, Nadzór pedagogiczny, Rozwiązywanie konfliktów, Umiejętność współpracy, Przepisy Ochrony Środowiska</p>	<p>200 000 PLN</p>	<p>- liczba osób u których podwyższono kompetencje - liczba godzin przeprowadzonych szkoleń</p>	<p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost kompetencji u pracowników administracji i nauczycieli ✓ Podniesienie kompetencji osób dorosłych ✓ Wyrównywanie równości szans</p>
<p>2. Rozwój oferty przedszkolnej w Gminie Zagnańsk poprzez utworzenie dodatkowych miejsc w oddziałach przedszkolnych</p>	<p>Gmina Zagnańsk</p>	<p>Gmina Zagnańsk</p>	<p>- Remont obiektów przedszkolnych na terenie gminy - Wyposażenie obiektów w sprzęt i pomoce dydaktyczne</p>	<p>500 000 PLN</p>	<p>- liczba nowo utworzonych miejsc przedszkolnych -liczba godzin zajęć dodatkowych dla przedszkolaków</p>	<p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży</p>

								✓ Wyrównywanie równości szans
3.	Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina Zagnańsk, JST, żłobki oraz kluby dziecięce i ich organy prowadzące, osoby fizyczne sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 jako dzienni opiekunowie oraz nianie	Gmina Zagnańsk	- Organizacja i prowadzenie zajęć dodatkowych dla przedszkolaków 1. Tworzenie nowych żłobków oraz klubów dziecięcych (w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami). 2. Tworzenie nowych miejsc opieki w istniejących żłobkach i klubach dziecięcych (w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami). 3. Wsparcie tworzenia i rozwoju usług świadczonych przez dziennego opiekuna oraz nianie	Ok. 1 000 000 PLN	- Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Realizacja programów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży ✓ Wyrównywanie równości szans ✓ Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	
4.	Wsparcie profilaktyki zdrowotnej	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	Gmina Zagnańsk	1. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na wczesne wykrywanie raka piersi 2. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na	Ok. 1 000 000 PLN	- Liczba osób objętych programem zdrowotnym	✓ Poprawa jakości życia mieszkańców ✓ Wzrost jakości i promocja profilaktyki zdrowotnej	

				<p>wczesne wykrywanie raka szyjki macicy</p> <p>3. Wsparcie profilaktyki nowotworowej ukierunkowanej na wczesne wykrywanie raka jelita grubego</p>	<p>Ok 700 000 PLN</p>	<p>- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu</p>	<p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i</p>
<p>5. Przedsięwzięcia wspierające aktywność i integrację zwiększająca szanse na zatrudnienie</p>	<p>Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej</p>	<p>Gmina Zagnańsk</p>	<p>1. Kompleksowa i zindywidualizowana aktywizacja społeczno – zawodowa wykorzystująca w zależności od potrzeb elementy aktywizacji edukacyjnej, społecznej i zawodowej</p>				

6.	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	Gmina Zagnańsk	1. Profilaktyka społeczna skierowana do dzieci i rodzin w ramach działalności placówek wsparcia dziennego, świetlic środowiskowych 2. Wsparcie na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny, 3. Wsparcie procesu usamodzielniania się i integracji ze środowiskiem 4. Wsparcie systemu pieczy zastępczej 5. Deinstytucjonalizację opieki nad osobami niesamodzielnymi	Ok. 600 000 PLN	- Liczba osób zagrożonych lub ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi - Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych	<p>gospodarczym</p> <p>✓ Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie</p> <p>✓ Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomicznej społecznej</p> <p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>✓ Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>✓ Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja ekonomiczna</p>
----	--	---	----------------	---	-----------------	---	--

				6. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji osób związanych ze świadczeniem usług społecznych			<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>mieszkańców</p> <p>Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym i gospodarczym</p> <p>Zwiększenie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez wzmocnienie ich szans na zatrudnienie</p> <p>Wsparcie rozwoju podmiotów ekonomicznych społecznej</p>	
				1. Kulturowanie tradycji lokalnej. 2. Promowanie zdrowego trybu życia. 3. Zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne.	Gmina Zagnańsk	Gmina Zagnańsk	<p>✓</p> <p>✓</p> <p>✓</p>	<p>Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>Wzrost jakości i promocja profilaktyki</p>	
7. Aktywni Razem			Ok. 400 000 PLN		Gmina Zagnańsk	Gmina Zagnańsk		<p>✓</p>	<p>Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców</p> <p>Wzrost jakości i promocja profilaktyki</p>

8.	Miedzy pokoleniowa przemiana	Gmina Zagnanask	Gmina Zagnanask	1. Zajęcia świetlicowe artystyczne i sportowe w celu wymiany doświadczeń ludzi z różnych grup wiekowych.	Ok. 400 000 PLN	- Liczba osób objętych programem	zdrowotnej
							<p>✓ Wzrost integracji społecznej, pobudzenie do aktywnego udziału w życiu kulturalnym</p> <p>✓ Poprawa jakości życia mieszkańców</p>

8. Komplementarności pomiędzy projektami

Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk na lata 2016 – 2023 planuje działania kompleksowo z uwzględnieniem realizacji projektów rewitalizacyjnych, które mogą być współfinansowane ze środków EFRR, EFS, FS oraz innych publicznych lub prywatnych źródeł tak, aby łączyć aspekt rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego oraz technicznego, związanych zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Komplementarność jest bardzo istotnym elementem Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie trwalszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* wymogiem koniecznym przy opracowaniu programów rewitalizacji jest konieczność zapewnienia komplementarności w pięciu aspektach:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność proceduralno-instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych uzupełniających się przedsięwzięć jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości planowanej interwencji, poprzez wzajemne powiązania oraz synergię projektów rewitalizacyjnych. Zapewnieniu komplementarności procesu rewitalizacji w różnych jego wymiarach (tj. przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania) w gminie Zagnańsk służyć mają:

- powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych zarówno na obszarze rewitalizacji, jak również projektów realizowanych poza jego granicami, które oddziałują na ten obszar,
- stały monitoring efektów decyzji przestrzennych związanych z realizacją poszczególnych projektów rewitalizacji,
- realizacja wzajemnie uzupełniających się projektów pod względem tematycznym, wpływające na realizację zbieżnych celów, kompleksowo oddziałując na obszar rewitalizacji, zarówno pod względem społecznym, gospodarczym jak i przestrzenno-funkcjonalnym, oraz technicznym),
- powiązanie programu rewitalizacji z innymi politykami i działaniami rozwojowymi gminy,
- zaprojektowanie systemu zarządzania procesem rewitalizacji, dającego możliwość efektywnego współdziałania różnych interesariuszy oraz zapewniającego spójność i wzajemne uzupełnianie się procedur,

- uwzględnienie różnych źródeł finansowania (środki UE, środki publiczne i prywatne) projektów rewitalizacyjnych umieszczonych w Programie Rewitalizacji Gminy Zagnańsk.

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji, jak i znajdujących się poza nim, ale oddziałujących na obszar rewitalizacji. Zapewnienie komplementarności przestrzennej projektów rewitalizacyjnych ukierunkowane jest w celu efektywnego oddziaływania na cały dotknięty kryzysem obszar określony w Programie Rewitalizacji. Wszystkie kluczowe projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane oraz wspierane są przez zaplanowane projekty uzupełniające zarówno inwestycyjne jak i „miękkie” społeczne. Są odpowiedzią na główne problemy dla tego terenu. Ich realizacja wywrze pozytywne skutki, które będą widoczne będą na całym obszarze, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli mieszkańcy obszaru gminy Zagnańsk. Celem zapewnienia komplementarności przestrzennej interwencji jest także to, by prowadzone działania nie skutkowały przenoszeniem problemów na inne obszary lub nie prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziałował na obszar rewitalizacji we wszystkich elementach tj. pod względem społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym. Przenikanie się projektów pod tym względem sprowadza się do analizy pod kątem ich wzajemnego dopełniania. Do realizacji ww. działań i zapewnienia kompleksowości tematycznej, ukierunkowanej na rozwiązywanie wspólnych problemów pod względem społecznym gospodarczym i przestrzennym przyczynią się organizowane przez Gminę Zagnańsk działania o charakterze społecznym (integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym itp.) w zmodernizowanych obiektach użyteczności publicznej. Modernizacja obiektów dotyczy zarówno sfery infrastrukturalnej, przestrzennej a także środowiskowej (np. wymiana źródeł energii). W tym aspekcie komplementarności ważne jest precyzyjne określenie pożądaných efektów rewitalizacji dla każdego projektu, dlatego określone zostały wskaźniki i rezultaty wynikające z jego realizacji. Zaplanowanie stanu po zakończeniu działań i opatrzenie go odpowiednimi parametrami pozwoli na precyzyjne dobranie wskaźników opisujących uzyskane efekty i bieżący monitoring realizacji oraz podjęcie działań naprawczych w przypadku ryzyka

nieosiągnięcia założonych rezultatów. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych opierała się na przeprowadzonej analizie pod względem ukierunkowania na określony problem lub obszar tematyczny a także pod względem implikacji, tj. planowania przedsięwzięć, których realizacja jest niezbędna z perspektywy wdrażania innych zaplanowanych projektów, tzn. wymagana jest uprzednia realizacja danego projektu, aby wdrożyć inne przedsięwzięcie- dotyczy to także połączenia projektów inwestycyjnych finansowanych z EFRR z działaniami „miękkimi” finansowanymi z EFS. Zapewnienie komplementarności problemowej pozwoli na wykluczenie fragmentacji działań oraz braku kompleksowości procesu rewitalizacji. Poszczególne projekty realizowane w izolacji od pozostałych nie pozwolą na efektywne prowadzenie rewitalizacji. Skuteczna komplementarność problemowa oznacza konieczność powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach, co skutkuje lepszą koordynacją tematyczną i organizacyjną działań administracji samorządowej. Zaplanowane w ramach Programu Rewitalizacji działania są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, których występowanie spowodowało stan kryzysowy. Wypracowane projekty uzupełniają się tematycznie, dzięki czemu zapewniona została komplementarność problemowa oraz kompleksowość programu rewitalizacji.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się. W związku z opracowaniem programu rewitalizacji planowane jest zaangażowanie merytorycznych pracowników Urzędu Gminy, którzy posiadają wieloletnie doświadczenie w realizacji zróżnicowanych projektów zewnętrznych, w szczególności inwestycyjnych i społecznych w celu skutecznej oraz efektywnej realizacji procesu rewitalizacji. Jednocześnie zaangażowane zostaną jednostki organizacyjne Gminy oraz podległe Gminie zgodnie z posiadanymi kompetencjami w ramach integracji Społecznej i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznego. Funkcje zarządcze i koordynujące Program Rewitalizacji będzie pełnił Wójt Gminy, m.in. nadzorując prace diagnostyczne i planistyczne oraz przeprowadzał cykliczne oceny efektów. Bieżące działanie w imieniu Wójta Gminy Zagnańsk będzie pełnił powołany Koordynator ds. Rewitalizacji, który będzie mógł zlecać wykonanie poszczególnych przedsięwzięć różnym jednostkom, w granicach ich kompetencji. Ponadto, zostanie powołany zespół ds. rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele wszystkich kluczowych sektorów Gminy Zagnańsk, tj.:

- ✓ Sektor publiczny,
- ✓ Przedsiębiorcy,

- ✓ Liderzy społeczni,
- ✓ Organizacje pozarządowe,
- ✓ Kościelne, osoby prawne.

Powołanie członków ww. zespołu nastąpi w sposób transparentny i dostępny dla wszystkich zainteresowanych stron. Opisany sposób zarządzania procesami rewitalizacji gwarantuje długofalowy, kompleksowy i wielowątkowy system monitoringu podejmowanych działań. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania oraz wdrażania jest działaniem niezbędnym dla pełnego i efektywnego wykorzystania narzędzi finansowych i instytucjonalnych.

Komplementarność międzyokresowa. Zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013 ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie. Zmiany wprowadzane w programach rewitalizacji odpowiadają na te potrzeby zmian, które wynikają głównie z ich ewaluacji, opartej na systematycznym monitoringu. Niektóre przedsięwzięcia realizowane w Gminie Zagnańsk w latach 2007-2013 ma swoją kontynuację w okresie 2014-2020, są też takie projekty które zostały zrealizowane pod względem infrastrukturalnym i warto dla zapewnienia kompleksowego efektu uzupełnić je w obecnej perspektywie finansowej o wspierające projekty o charakterze społecznym, gospodarczym czy nawet środowiskowym. Dlatego też Gmina wspólnie z zainteresowanymi interesariuszami planowała przedsięwzięcia rewitalizacyjne aby odpowiadały kompleksowo na zdiagnozowane problemy. Jest to o tyle ważne, że wnioski z ewaluacji mogą posłużyć jako sygnalizacja zmian do wprowadzenia przy projektach programowanych na lata 2014-2020. Wynikają z potrzeb zmian systemu wdrażania dla ich lepszego oraz bardziej efektywnego zarządzania. Doświadczenia z poprzednich okresów finansowania wpłynęły na wsparcie przewidzianych projektów w obecnej perspektywie finansowej.

Komplementarność źródeł finansowania. Projekty zawarte w Programie Rewitalizacji Gminy Zagnańsk mają zapewnione finansowanie z różnych instrumentów wsparcia (m.in. EFRR, EFS, FS) bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Założona jest stała koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR w celu uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji. Jednocześnie uwzględniają zaangażowanie środków prywatnych i publicznych. Dzięki umiejętnemu wykorzystaniu środków będzie można uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

Budowa i realizacja kompleksowego programu rewitalizacji jest zabiegiem złożonym i wymaga przeprowadzenia wielu działań o charakterze diagnostycznym, konsultacyjnym, negocjacyjnym, planistycznym, prawnym, wdrożeniowym i monitoringowym, korygowania projektów i działań w trakcie ich realizacji oraz kompleksowej oceny po zakończeniu.

9. Indykatywne ramy finansowe dla przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w gminie Zagnańsk z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina Zagnańsk planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe (stawiając nacisk na bezzwrotne dotacje), jak również o środki własne. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 działania rewitalizacyjne przyporządkowane są do osi priorytetowej 6, działanie 6.5. Duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- środki własne podmiotów realizujących inwestycje,
- bezzwrotne dotacje z funduszy europejskich,
- dotacje celowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- dotacje celowe z Ministerstwa Sportu i Turystyki,
- dotacje celowe z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- dotacje celowe z Ministerstwa Rozwoju,
- dotacje i pożyczki z Funduszu Ochrony Środowiska,
- inwestorzy prywatni (Partnerstwo Publiczno Prywatne),
- kredyty i pożyczki komercyjne.

Zgodnie z **Założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji 2022** - finansowanie działań w ramach **Narodowego Planu Rewitalizacji** może pochodzić z następujących źródeł finansowych, które częściowo skierowane są właśnie do realizacji celów rewitalizacji:

1. **Publiczne wspólnotowe**, tj. Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny

(EFS) i Fundusz Spójności (FS), w ramach programów regionalnych i krajowych.

Szacunkowo na wsparcie rewitalizacji zostanie przeznaczona część środków w ramach określonych priorytetów inwestycyjnych uzależniona od celu danego wsparcia i zgodności z charakterem rewitalizacyjnym, można przyjąć, iż na przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostaną wydatkowane następujące kwoty:

- technologie informacyjno-komunikacyjne (jako element projektów na rewitalizowanych obszarach) – ok. 200 mln EUR,
- gospodarka niskoemisyjna – ok. 1,7 mld EUR,
- środowisko i kultura – ok. 600 mln EUR,
- transport – ok. 300 mln EUR,
- rynek pracy i przedsiębiorczość – ok. 2mld EUR,
- włączenie społeczne, w tym dostęp do usług publicznych– ok. 2 mld EUR,
- edukacja – ok. 200 mln EUR.

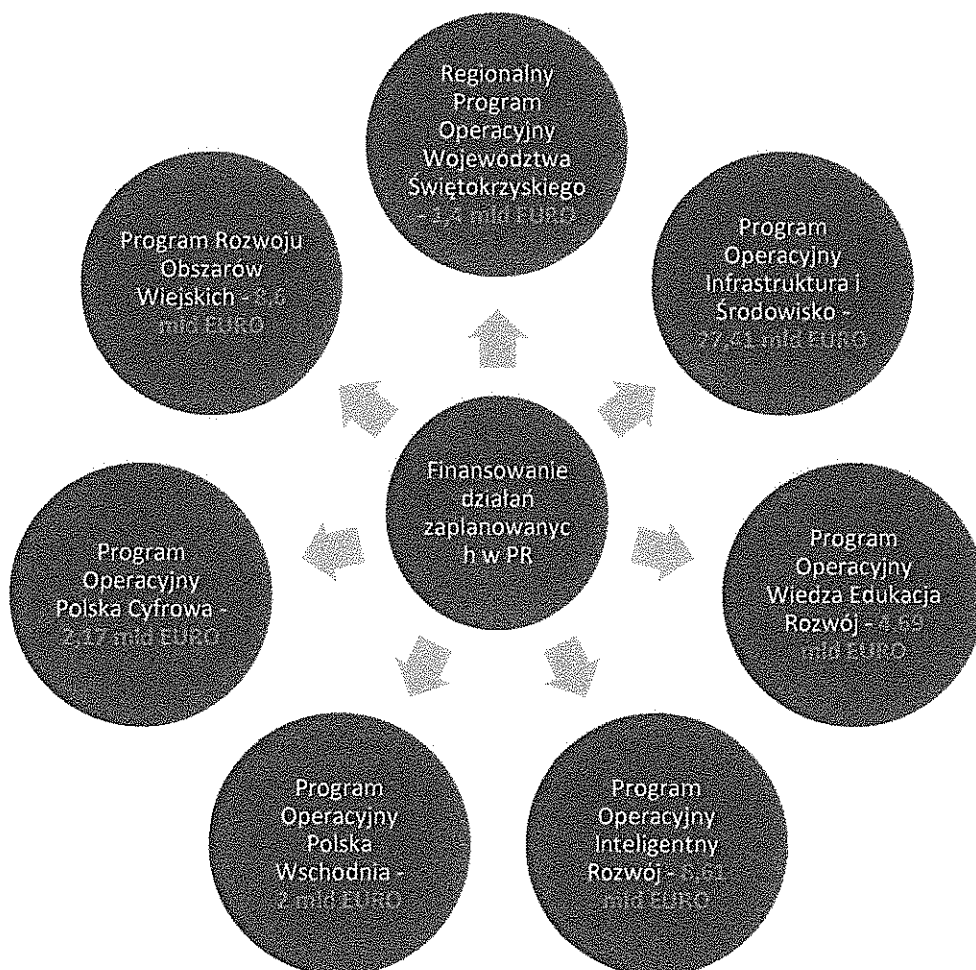
2. **Publiczne** – w ramach istniejących instrumentów i źródeł (m.in. w zakresie prowadzenia różnych polityk dotyczących m.in. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz nowych, m.in. obejmujących instrumenty inżynierii finansowej. Podejmowane są też działania na rzecz ukierunkowania na rewitalizację środków budżetu państwa przeznaczanych na dofinansowanie inwestycji z zakresu zadań własnych JST (np. rezerwa celowa budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych JST). Należy zaznaczyć, że środki te stanowią dodatkowe źródło i mogą być uruchamiane niezależnie od środków UE - chodzi o dotacje celowe budżetu państwa przyznawane na podstawie art. 20a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (działania z zakresu polityki rozwoju, stanowiące zadania własne JST, niefinansowane ze środków UE w ramach RPO, jeżeli trwale przyczynią się do podniesienia rozwoju oraz konkurencyjności regionu, lub pozostają w związku z działaniami realizowanymi w ramach RPO) lub na podstawie art. 20b ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (przedsięwzięcia uzgodnione w kontraktach terytorialnych lub wydatki wynikające lub związane z realizacją programów operacyjnych).

3. Prywatne, m.in. poprzez upowszechnianie formuły PPP.

Dla zwiększania skali działań rewitalizacyjnych rozbudowywana będzie oferta **instrumentów finansowych (zwrotnych)**. Dlatego w projektowaniu zasad instrumentów zwrotnych w nowej perspektywie budżetowej będzie kładziony akcent na możliwość szerokiego zastosowania ich na rzecz działań rewitalizacyjnych.

W ramach Umowy Partnerskiej, przyjętej przez Komisję Europejską 23 maja 2014 r. zidentyfikowano **gminy oraz miasta i dzielnice miast wymagające rewitalizacji jako jedne z pięciu obszarów strategicznej interwencji** wymagające kompleksowych, zintegrowanych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Fundusze unijne będą stanowiły jedno z podstawowych źródeł finansowania działań rewitalizacyjnych, głównie w ramach regionalnych programów operacyjnych, a także w ramach programów krajowych: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Cyfrowa.

W celu zapewnienia spójności, większej synergii i efektywności realizacji projektów rewitalizacyjnych, wskazano różne możliwe źródła ich finansowania w latach 2014 -2020, w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS):

Źródło: Opracowanie własne

Wykaz priorytetów inwestycyjnych w ramach których możliwe jest aplikowanie o fundusze na realizację zadań rewitalizacyjnych opisano poniżej:

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

- 4iii Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,
- 4v Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu,
- 6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego

- 6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu,
- 9a Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój

- 8ii Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym ludzi młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym i ludzi młodych wywodzących się ze środowisk marginalizowanych, także poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży.

Program Operacyjny Polska Wschodnia

- 4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa

- 2a Poszerzanie zakresu dostępności łączy szerokopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych oraz wspieranie nowych technologii i sieci dla gospodarki cyfrowej,
- 2c Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Przedsięwzięcia dotyczące rozbudowy i modernizacji targowisk, przewidziane do realizacji w niniejszym programie mogą uzyskać wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na**

lata 2014–2020. Tego typu projekty mogą zostać dofinansowane w szczególności w ramach działania M07. *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich*. W ramach powyższego działania wspierane będą m.in. projekty obejmujące budowę lub modernizację targowisk bądź obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów. Beneficjentami (wnioskodawcami) tego rodzaju inwestycji mogą być gminy i powiaty, a także ich związki. O dofinansowanie mogą się ubiegać projekty realizowane na terenie miejscowości liczących nie więcej niż 200 tys. mieszkańców.

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekty przewidziane do realizacji w Programach Rewitalizacyjnych dotyczące ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego (zarówno materialnego, jak i niematerialnego), rozwoju infrastruktury kulturalnej, a także wspierania aktywności kulturalnej mieszkańców mogą zostać wsparte w ramach różnego rodzaju **Programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego**.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna na lata 2014-2020** możliwe będzie wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji w regionalnych i krajowych programach operacyjnych. Wsparcie procesu przygotowania i wdrażania rewitalizacji może mieć następujący charakter:

- wsparcia procesu programowania rewitalizacji poprzez wsparcie procesu przygotowania programów rewitalizacji jako podstawy prowadzenia rewitalizacji, w tym identyfikacji projektów rewitalizacyjnych, które po spełnieniu warunków nałożonych przez programy operacyjne mogą starać się o dofinansowanie lub preferencje w dofinansowaniu środkami UE;
- wsparcia procesu przygotowywania do realizacji niektórych projektów rewitalizacyjnych ze względu na ich znaczenie lub charakter.

Priorytety inwestycyjne bezpośrednio związane z rewitalizacją w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego:

Cel Tematyczny 3 Wzmacnianie konkurencyjności MŚP

3a Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.

Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

4c Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym,

4e Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Cel tematyczny 6 Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

6c Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego,

6e Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel tematyczny 7 Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej

7d Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego oraz propagowanie działań służących zmniejszaniu hałasu.

Cel tematyczny 8 Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników

8i dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,

8iii praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach.

Cel tematyczny 9 Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem

9b wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich,

9i aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie,

9iv ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym,

9v wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Planowa źródła finansowania inwestycji:

Lp.	Nazwa projektu/ przedsięwzięcia	Podmiot realizujący	Kwota zaplanowana na dane działanie w danym RPOWS	Źródło finansowania	Planowany harmonogram realizacji
Projekty kluczowe - inwestycyjne					
1.	Zagospodarowanie i przebudowa przestrzeni publicznej przy ul. Spacerowej, ul. Słonecznej i ul. Kieleckiej i na odcinku od ul. Spacerowej do miejscowości Chrusty Małe	Gmina Zagnańsk	50 037 691 EURO	RPOWS 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
2.	Zagospodarowanie terenu w centrum Zagnańska pomiędzy ulicami Turystyczną i Spacerową	Gmina Zagnańsk	50 037 691 EURO	RPOWS 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST	2016-2020
3.	Przebudowa i zagospodarowanie budynku dawnego komisariatu policji na cele społeczne	Gmina Zagnańsk	50 037 691 EURO	RPOWS 2014-2020/Działanie 6.5 +budżet JST Ew PROW/ PI 4A	2016-2020
4.	Termomodernizacja budynku Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	Gmina Zagnańsk	51 399 265 EURO	RPOWS 2014-2020/Działanie 3.3	2016-2020

5.	Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia w Zagnańsku	Gmina Zagnańsk	51 399 265 EURO	RPOWŚ 2014-2020/Działanie 3.3	2016-2020
Projekty uzupełniające - inwestycyjne					
1.	Ochrona i zagospodarowanie terenów cennych przyrodniczo w Gminie Zagnańsk, utworzenie ośrodka edukacji ekologicznej	Gmina Zagnańsk	6 821 543 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 4.5 +budżet JST	2016-2020
2.	Przebudowa ul. Słonecznej w Zagnańsku	Gmina Zagnańsk	106 064 028 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 5.1 +budżet JST Ew. POPW. działanie 2.1	2016-2020
3.	Zwiększenie dostępu do szybkiego Internetu	Gmina Zagnańsk	34 086 206 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 7.1 +budżet JST Ew. POPC	2017-2020
4.	Modernizacja i przebudowa infrastruktury technicznej na terenie objętym rewitalizacją	Gmina Zagnańsk	62 228 487 EURO	PROW/ PI 6B	2016-2020
Projekty wspierające „miękkie” - społeczne					
1.	Przeprowadzenie szkoleń pracowników administracji i nauczycieli	Gmina Zagnańsk	1 970 471 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.4.2 +budżet JST Ew. POWER/	2016-2020

				działanie 2.4 i 2.10, 2.19 Ew. PROW/ PI 1C	
2.	Rozwój oferty przedszkolnej w Gminie Zagnańsk poprzez utworzenie dodatkowych miejsc w oddziałach przedszkolnych	Gmina Zagnańsk	13 600 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.3.1 +budżet JST	2017-2018
3.	Zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	Gmina Zagnańsk, JST, żłobki oraz kluby dziecięce i ich organy prowadzące, osoby fizyczne sprawujące opiekę nad dziećmi do lat 3 jako dzienni opiekunowie oraz nianie	11 800 000 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.1.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.1	2016-2020
4.	Wsparcie profilaktyki zdrowotnej	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	10 377 290 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 8.2.2 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 5.1 i 5.2	2016-2020
5.	Przedsięwzięcia wspierające aktywność i integrację zwiększająca	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych	33 252 672 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ Działanie 9.1.	2016-2020

	szanse na zatrudnienie	w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej		+budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	
6.	Rozwój wysokiej jakości usług społecznych	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	47 886 942 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 9.2.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	2016-2020
7.	Aktywni Razem	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	47 886 942 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 9.2.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	2016-2020
8.	Między pokoleniowa przemiana	Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych w tym JST oraz instytucje pomocy i integracji społecznej	47 886 942 EURO	RPOWŚ 2014-2020/ poddziałanie 9.2.1 +budżet JST Ew. POWER/ działanie 2.5 i 2.6, 2.7 i 2.8, 2.9, 4.1	2016-2020

Źródło: opracowanie własne

10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Na etapie zarówno przygotowywania Programu Rewitalizacji, jak i jego wdrażania i monitoringu niezbędnym elementem jest udział interesariuszy procesu rewitalizacji. Istotnym aspektem rewitalizacji jest zaangażowanie jak największej liczby potencjalnych partnerów. Umożliwi to społeczności lokalnej czynny udział w kształtowaniu planów rozwoju gminy, gdyż to właśnie ta grupa jest w stanie dostarczyć istotnych informacji nt. potrzeb i problemów w gminie i pomóc w wyznaczeniu obszarów kryzysowych. Dlatego też władze Gminy Zagnańsk postanowiły stworzyć forum wzajemnej wymiany informacji i dyskusji o tym, jaki kształt powinna przybrać rewitalizacja. W dialogu powinno uczestniczyć jak najwięcej podmiotów zainteresowanych udziałem w Programie: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenia, przedsiębiorcy, spółdzielnie czy też indywidualni mieszkańcy Gminy Zagnańsk. Utworzenie tego rodzaju swoistej platformy dyskusyjnej wymaga udostępnienia zainteresowanym szeregu sposobów komunikacji, wyrażania własnych opinii i zgłaszania potrzeb.

Skutecznym sposobem komunikacji bezpośredniej są różnego rodzaju seminaria, konferencje, Warsztaty. Za ich pomocą dotrzeć można do dużej grupy potencjalnych partnerów, a forma tego rodzaju komunikacji wspiera obustronny przepływ informacji i sugestii. W ten sposób można na bieżąco informować lokalną społeczność o możliwościach pozyskiwania finansowania inwestycji ze środków zewnętrznych, które przyczynią się m.in. do rozwoju gospodarczego gminy.

Funkcję promocyjną powinna pełnić przede wszystkim komunikacja pośrednia, a więc publikacja broszur informacyjnych, ulotek, reklam, plakatów. Warto też przekazywać informacje dotyczące rewitalizacji za pośrednictwem lokalnej prasy. Mając na uwadze kształtowanie się w Polsce społeczeństwa informacyjnego nie wolno zapomnieć o bardzo znaczącym medium, jakim jest Internet – promocja na portalu zapewni skuteczną promocję Programu Rewitalizacji, a także pozwoli zainteresowanym na szybki dostęp do podstawowych informacji.

s

ETAP DIAGNOZOWANIA I PRZYGOTOWANIA PR

W trakcie opracowywania *Programu Rewitalizacji dla Gminy Zagnańsk na lata 2016-2023* udział społeczności lokalnej zapewniony został poprzez spotkania konsultacyjne, ankiety wypełniane przez mieszkańców a także możliwość wyrażania opinii na temat planowanego procesu rewitalizacji za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Gminy, na której zamieszczano informacje o postępie prac nad PR.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE

Na spotkanie informacyjno-konsultacyjne 28 października 2016 roku (piątek) w Urzędzie Gminy w Zagnańsku, o godzinie 17:00 dotyczące opracowania Programu Rewitalizacji zostali zaproszeni mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy (zaproszenia za pośrednictwem strony internetowej ogłoszenia w gazecie lokalnej). W spotkaniu uczestniczyli między innymi przedstawiciele Samorządu, pracownik Urzędu Gminy, Radni.

Podczas spotkania przedstawiciel firmy "FRESH-BIZ" – wykonawca dokumentu, zaprezentował zgromadzonym uczestnikom spotkania założenia rewitalizacji, omówił korzyści płynące z opracowanego programu rewitalizacji w tym możliwości pozyskania dofinansowania na inwestycje w zakresie rewitalizacji oraz przedstawił dotychczas zebrane informacje o czynnikach degradujących w miejscowości Zagnańsk.. W dalszej części trwała dyskusja nad problemami i najważniejszymi inwestycjami o charakterze rewitalizacyjnym jakie są oczekiwane przez mieszkańców gminy.

Zgłaszane problemy w dyskusjach:

- Brak zagospodarowania otoczenia oraz zły stan infrastruktury przy budynku oraz samego budynku po dworcu kolejowym w Zagnańsku (brak inwestycji PKP w niniejszy budynek jak również zły stan infrastruktury komunikacji z centrum miejscowości,
- Zdegradowany obszar obiektów zlokalizowanych w sąsiedztwie kolei (wizualny nieporządek oraz brak inwestycji sektora przedsiębiorców lokalizujących działalności w tym obszarze),
- Brak zagospodarowania zbiornika wodnego w bezpośredniej okolicy Skateparku (zanieczyszczenie zbiornika gałęzie stare konary i śmieci, zły stan grobli i kanału odpływowego, brak zagospodarowania otoczenia),
- Zły stan infrastruktury publicznej ogólnodostępnej w obszarze wypoczynku i rekreacji społeczeństwa jak ścieżki spacerowe czy boisko zlokalizowane w lesie,
- Uciążliwość dużego natężenia ruchu drogowego po głównych ciągach komunikacyjnych zlokalizowanych w Zagnańsku (niebezpieczne skrzyżowania i miejscowo źle wyprofilowana infrastruktura dróg),
- Zbyt mała ilość miejsc parkingowych w miejscach usług publicznych,
- Brak zagospodarowania budynku po komisariacie policji,

- Niewystarczająca infrastruktura lokalowa Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagnańsku,
- Zdegradowana infrastruktura zabytkowych Will drewnianych z okresu dwudziestolecia międzywojennego,
- Brak rozbudowanej oferty dla społeczeństwa w zakresie spędzania wolnego czasu w formie aktywizacji lokalnego społeczeństwa (ograniczone działalności stowarzyszeń i grup nieformalnych w zakresie aktywizacji społeczeństwa w kierunku wspólnych form integracji i spędzania wolnego czasu).

Proponowane działania:

- Zagospodarowanie budynku po komisariacie policji na cele publiczne, np. lokale przeznaczone na działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagnańsku,
- Zagospodarowanie zbiornika wodnego w bezpośredniej okolicy Skateparku wraz z nową infrastrukturą grobli, kanału odprowadzającego ujście cieków wodnych i elementów małej architektury ujście wody,
- Uporządkowanie obszaru terenów przedsiębiorców przy kolei np. poprzez nasadzenie zieleni poprawiającej wizualne postrzeganie obszaru centrum miejscowości.
- Rozbudowa ciągów pieszych wzdłuż dróg publicznych,
- Termomodernizacja i lepsze zagospodarowanie obiegów usług publicznych wraz z dostosowaniem do osób z niepełnosprawnościami np. budynek ośrodka zdrowia,
- Wydzielenie lokalu ogólnodostępnego dla społeczeństwa z przeznaczeniem na miejsce integracji i aktywności społecznej w kierunku wspólnych form spędzania wolnego czasu, wspólnych zainteresowań i inicjatyw społecznych łączące różne grupy wiekowe społeczeństwa.
- Zabezpieczenie i renowacja obiektów zabytkowych w tym również przyrodniczych obiektów będących wizytówką Zagnańska,
- Budowanie pozytywnego klimatu dla rozwoju turystyki i działalności okołoturystycznych.
- Przebudowa niebezpiecznych fragmentów ciągów dróg publicznych w celu poprawy bezpieczeństwa publicznego w ruchu drogowym.

ETAP WDRAŻANIA I MONITOROWANIA PR

Szansą na powodzenia wdrażanych projektów rewitalizacyjnych na zdegradowanych obszarach Gminy Zagnańsk jest wzajemna współpraca pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym. W związku z tym określenie zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, marginalizowania konfliktów, a także jest podstawą do zbudowania świadomego społeczeństwa. Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego, zmierza do realizacji wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie zdegradowanych obszarów z sytuacji kryzysowej.

Osiągnięcie zaplanowanego celu i zakładanych rezultatów zapewni:

- wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i kompleksowych projektów ukierunkowanych dla wszystkich uczestników;
- wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, kapitału ludzkiego oraz potencjału organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, umożliwiającą rozwój gospodarczy regionu.

11. System wdrażania i monitorowania

Program Rewitalizacji Gminy Zagnańsk na lata 2016-2023 zawiera katalog działań przewidzianych do realizacji, które cechuje wielosektorowość podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację, a także kompleksowość oczekiwanych efektów. Prawidłowa koordynacja przewidzianych w programie zadań, jak również właściwe zarządzanie programem możliwe jest poprzez przyjęcie systemu wdrażania, zapewniającego pełną partycypację interesariuszy procesu rewitalizacji. W tym celu powołany zostanie Zespół ds. Rewitalizacji, którego funkcjonowanie oparte będzie na partycypacyjnym modelu współpracy wybranych pracowników Urzędu Gminy Zagnańsk z interesariuszami procesu rewitalizacji.

Głównym zadaniem Zespołu jest koordynowanie wdrażania, monitorowanie i bieżąca ocena procesu rewitalizacji, jak również reagowanie na problemy i działania korygujące umożliwiające prawidłową realizację procesu rewitalizacji oraz jego aktualizację, jeśli zajdzie taka potrzeba. Ponadto reprezentanci Zespołu obecni będą podczas lokalnych wydarzeń (w tym w szczególności wydarzeń zaplanowanych w ramach PR) w celu rozpowszechniania idei rewitalizacji, udzielania informacji oraz zbierania uwag, propozycji i opinii od mieszkańców na temat przedsięwzięć, Programu i potrzeb rewitalizacyjnych.

Celem monitorowania jest więc określenie postępu rzeczowo-finansowego projektów rewitalizacyjnych oraz zapewnienie zgodności ich realizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitorowanie realizacji PR to ciągły i systematyczny proces zbierania i analizowania danych ilościowych oraz jakościowych, który umożliwi opisanie aktualnego stanu realizacji PR. Polega na bieżącej obserwacji postępu finansowo-rzeczowego projektów rewitalizacyjnych, która pozwala ocenić stan zaawansowania realizacji przedsięwzięć oraz stwierdzić czy są realizowane zgodnie z założeniami, jakie zostały przyjęte na etapie ich planowania. Jest to proces bieżący i ciągły przez cały okres wdrażania PR oraz trwałości realizowanych projektów.

W celu prawidłowego procesu monitoringu założono analizowanie efektów wg. dwóch typów wskaźników: **wskaźniki produktu** oraz **rezultatu**. Produkt to bezpośredni i materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony za pomocą konkretnych wielkości. Natomiast rezultat określa

się jako bezpośredni i natychmiastowy wpływ zrealizowanego zadania na obszar rewitalizacji, uzyskany w krótkim czasie po zrealizowaniu projektu.

Planowane do monitorowania wskaźniki produktu i rezultatu PR-u

Wskaźnik produktu:

- Liczba zrealizowanych projektów inwestycyjnych „twardych”
- Liczba zrealizowanych projektów społecznych „miękkich”
- Liczba zrewitalizowanych obiektów
- Powierzchnia zrewitalizowanych obszarów

Podmioty realizujące projekty rewitalizacyjne zobowiązane do przekazania do Urzędu Gminy Zagnańsk informacje w zakresie projektów, w tym:

- Stan zaawansowania przygotowania/ realizacji projektu,
- Osiągnięte wartości wskaźników produktu i rezultatu
- Problemy w realizacji działań zaplanowanych w projekcie wraz z uzasadnieniem
- Ewentualne zmiany wpływające na efekt końcowy projektu,

System wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Zagnańsk jest realizowany w oparciu o przepisy regulujące sposoby wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina, korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych UE zobowiązane jest przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych.

Dla zadań wynikających z PR przewiduje się model wdrażania oparty na wymianie informacji z poszczególnymi podmiotami realizującymi wskazane zadania. Stała wymiana informacji pozwoli zoptymalizować proces wdrażania PR oraz dokładnie określić postęp realizacji poszczególnych zadań.

Program Rewitalizacji realizowany będzie w horyzoncie czasowym 2016-2023.

Warunkiem niezbędnym dla pełnego wdrożenia zadań gminnych Programu jest również uwzględnianie wydatków z nim związanych w kolejnych budżetach na lata 2016 - 2020.

Funkcje zarządcze i koordynujące Program Rewitalizacji będzie pełnił Wójt Gminy, m.in. nadzorując prace diagnostyczne i planistyczne oraz przeprowadzał cykliczne oceny efektów. Bieżące działanie w imieniu Wójta Gminy Zagnańsk będzie pełnił powołany koordynator, do którego obowiązków będzie należało:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Programu,
- zapewnienie zgodności realizacji Programu z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu np. Wieloletni Plan Inwestycyjny, budżet Gminy, Wieloletnia Prognoza Finansowa oraz inne gminne programy,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia planu działań w zakresie informacji i promocji Programu,
- przygotowanie rocznych raportów dotyczących wdrażania Programu,
- dokonanie oceny ex-post po zakończeniu realizacji Programu,
- zwoływanie narad poszczególnych jednostek zainteresowanych określonymi projektami.

Ponadto, zostanie powołany zespół ds. rewitalizacji, w skład którego wejdą przedstawiciele wszystkich kluczowych sektorów Gminy Zagnańsk, tj.:

- Sektor publiczny,
- Przedsiębiorcy,
- Liderzy społeczni,
- Organizacje pozarządowe,
- Kościelne osoby prawne.

Powołanie członków ww. zespołu nastąpi w sposób transparentny i dostępny dla wszystkich zainteresowanych stron. Opisany sposób zarządzania procesami rewitalizacji gwarantuje długofalowy, kompleksowy i wielowątkowy system monitoringu podejmowanych działań.

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania Programu Rewitalizacji Gminy Zagnańsk niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Wójt Gminy Zagnańsk wraz z Urzędem Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Programie Rewitalizacji. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem zadań ujętych w Programie odpowiedzialny będzie Koordynator ds. Rewitalizacji, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Gminy Zagnańsk.

Ocena wykonania Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,

- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,
- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów.

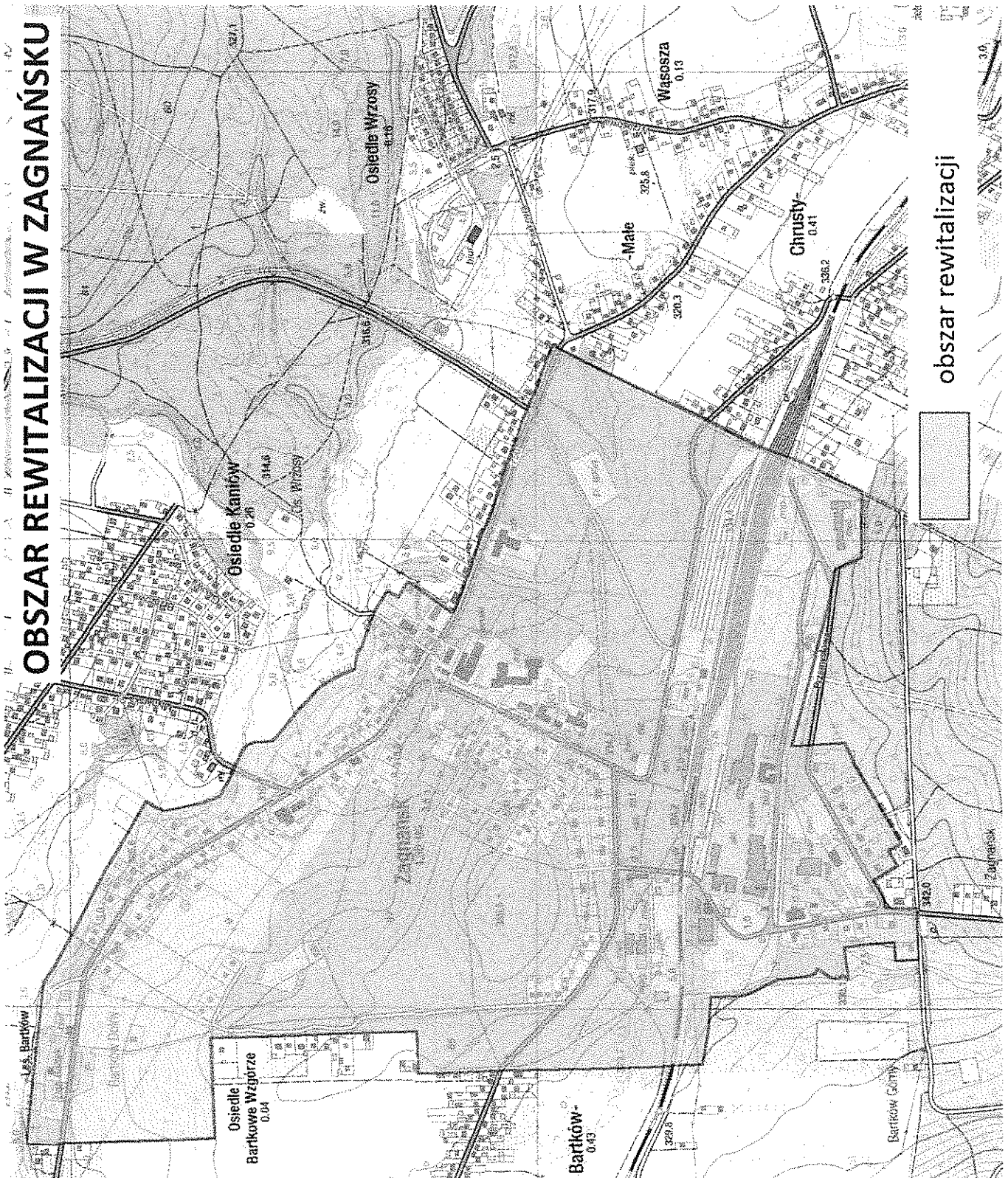
Ważnym elementem realizacji Programu Rewitalizacji jest promocja dokumentu wśród beneficjentów docelowych. Istotą działań promocyjnych jest poinformowanie możliwie największej liczby mieszkańców o ostatecznych zapisach i zaproszenie do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów. Poprzez właściwe przeprowadzenie działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku przyjętego Programu Rewitalizacji rozumie się umieszczenie najważniejszych zapisów Programu do informacji publicznej na stronie internetowej Urzędu Gminy. Za właściwe informowanie i promocje Programu Rewitalizacji na poziomie miasta odpowiedzialny będzie organ wykonawczy tj. Wójt Gminy Zagnańsk. Informacja o ostatecznym wykazie zadań zawartych w dokumencie, w tym harmonogram ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób: publikacja Programu oraz jego oceny, korekty i analizy na stronach internetowych gminy, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w prasie lokalnej.

Grupami docelowymi promocji Programu Rewitalizacji będą:

- ✓ społeczność lokalna,
- ✓ organizacje pozarządowe,
- ✓ przedsiębiorcy,
- ✓ partnerzy społeczno-gospodarczy,
- ✓ media.

12. Obszar rewitalizacji – załącznik graficzny

OBSZAR REWITALIZACJI W ZAGNAŃSKU

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
[Signature]
Artur Rudzia